

ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่
ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

มังกร ประดิษฐขำ

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ชื่อเรื่อง

ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่
ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

โดย

มังกร ประดิษฐจำ

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ)

วันที่ 10 เดือน ๕.๕ พ.ศ. ๕๓

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ)

วันที่ 10 เดือน ๕.๕ พ.ศ. ๕๓

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

วันที่ 10 เดือน ๕.๕ พ.ศ. ๕๓

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

วันที่ 10 เดือน ๕.๕ พ.ศ. ๕๓

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 11 เดือน ๕.๕ พ.ศ. ๕๓

ชื่อเรื่อง	ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยน บทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ชื่อผู้เขียน	นายมังกร ประดิษฐ์จำ
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี ที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมฯ 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมฯ

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สอบบัญชีภาครัฐ ทั้ง 76 จังหวัด จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่แบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และค่าไควสแควร์

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.74 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.48 มีอายุราชการระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.44 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 78.89 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 52.22 มีระยะเวลาการเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.44 ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 79.63 ได้รับการฝึกอบรมครบทั้ง 3 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 72.22 มีจำนวนสหกรณ์ที่ต้องรับผิดชอบจำนวน 5-10 สหกรณ์ และรับผิดชอบกลุ่มเกษตรกรน้อยกว่า 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 41.48 ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กระจายอยู่ตามสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 ส่วนระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่จะมีระยเวลาน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 56.30

ด้านความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท (ตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ร่วมกันดำเนินการศึกษาหาแนวทางการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชนได้ให้ข้อเสนอแนะไว้) พบว่าในภาพรวมผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.84 โดยทุกบทบาทเห็นด้วยในระดับมาก ดังนี้คือ บทบาทที่ 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย

ถ่วงน้ำหนัก 4.07 บทบาทที่ 2 กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.49 บทบาทที่ 3 สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.90 บทบาทที่ 4 พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.88 บทบาทที่ 5 เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.75 บทบาทที่ 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.70 บทบาทที่ 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.82 บทบาทที่ 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.84 บทบาทที่ 9 การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 4.03

ส่วนด้านความมั่นใจของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในภาพรวมพบว่าผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมากด้วยค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.89 โดยเชื่อมั่นในด้านทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชีสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.97 รองลงมาคือเชื่อมั่นในด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 3.95

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-square) พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์ มีเพียง อายุที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในบทบาท 2 (Sig = 0.003) และบทบาท 4 (Sig = 0.029) ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบทบาท 7 (Sig = 0.003) และบทบาท 8 (Sig = 0.002) สถานภาพของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับบทบาท 8 (Sig = 0.019) การฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับบทบาท 8 (Sig = 0.000) จำนวนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับบทบาท 6 (Sig = 0.008) ภูมิภาคที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับบทบาท 6 (Sig = 0.006) และบทบาทที่ 9 (Sig = 0.007) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมฯ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ 1) ด้านผู้สอบบัญชี ที่ขาดทักษะความชำนาญงาน ขาดการพัฒนาอย่างทั่วถึง การปรับตัวไม่ทัน 2) ด้านสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ขาดความพร้อมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านบุคลากร และการจัดตั้ง 3) ด้านองค์กร(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) การเน้นงานตามนโยบายมากกว่างานด้านตรวจสอบบัญชีทำให้เกิดความเสี่ยงต่อคุณภาพงานสอบบัญชี ความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาการใช้งานนวัตกรรมต่างๆ ดังนั้นในระดับนโยบายกรมฯ ควรมีการชี้แจง

ทำความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ใหม่ของผู้สอบบัญชีให้ชัดเจนและฝ่ายบริหารผู้กำหนดนโยบาย
ควรมีการพิจารณาถึงปัญหาอุปสรรคข้อจำกัดในการปฏิบัติงานก่อนกำหนดเป็นนโยบายให้ปฏิบัติ
อีกทั้งควรมีการเตรียมพร้อมบุคลากรของกรมฯ ให้มีความรู้ความสามารถในระดับที่สามารถปฏิบัติ
หน้าที่ได้ตามบทบาทและภารกิจใหม่ นอกจากนี้กรมฯควรมีการนำร่องก่อนที่จะขยายผลไปทั่ว
ประเทศและควรกำหนดให้มีการติดตามประเมินผลในแต่ละบทบาท

Title	The Government auditors' opinions on the changes of new role and mission of The Cooperative Auditing Department (CAD)
Author	Mr. Mungkorn Praditkhum
Degree of	Master of Science in Cooperative Economics
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Ratana Pothisuwan

ABSTRACT

This study was aimed to: 1) investigate opinions of government auditors on new role and mission of the Cooperative Auditing Department (CAD) and 2) problems encountered and suggestions on the new role and mission of CAD. A set of questionnaires was used for data collection administered with 270 government auditors from every province of Thailand. Obtained data were analyzed by using percentage, mean, frequency, weight mean score (WMS.) and chi – square.

Results of the study revealed that most of the respondents were female (80.74 percent). Less than one – half of the respondents were 41 – 50 years old and their years of service was 21 – 30 years (41.48 and 44.44 percent, respectively). More than one – half of the respondents were bachelor's degree holders and married (78.89 and 52.22 percent, respectively). Most of the respondents had a position of an expert and used to attend three curricular programs (79.63 and 72.22 percent, respectively). Less than one – half of them were responsible for 5- 10 cooperatives and 5 farmer groups each (41.48 percent). Most of the respondents scattered in the Provincial Cooperative Auditing offices which were under the supervision of the Office of Co – operative Auditing 1- 10. More than one – half of the respondents worked as an auditor for less than 10 years (56.30 percent).

With regards to opinions of the respondents on new role and mission of the Cooperative Auditing Department in 9 roles (as mutually determined by the Cooperative Auditing Department and Maejo University), it was found that, as a whole, most of the respondents had a high level of an agreement (WMS. = 3.84). Considering on tasks of each role, it was found that the respondents had a high level of an agreement with the tasks of all rolls were as followed:

Role 1. Serve as a learning center on finance, accounting, auditing, inspection and sufficiency economy (WMS. = 4.07). Role 2. Mainly supervise the cooperative auditing of private auditors (WMS. = 3.49). Role 3. Undertaking the auditing of newly – created or weak cooperatives and farmers' groups (WMS. = 3.90). Role 4. Develop the capabilities of the cooperatives to become organization, with strong potentials on managerial administration, finance and accounting (WMS. = 3.88). Role 5. Serve as center for innovative finance and accounting (WMS. = 3.75). Role 6. Evaluate the financial stability, risk surveillance and forecasting cooperative business (WMS. = 3.70). Role 7. Serve as the networking center for business data of the cooperatives to create all types of business connections of the cooperatives (WMS. = 3.82). Role 8. Act as a professional adviser in the managerial administration of finance and accounting of the cooperatives (WMS. = 3.84). Role 9. Develop the accounting and auditing systems for cooperatives/farmers' groups (WMS. = 4.03).

For the confidence of the respondents on the new role and mission of the Cooperative Auditing Department, it was found that they had a high level of confidence (WMS. = 3.89). They had a high level of confidence in terms of working efficiency of auditors (WMS. = 3.97) and followed by confidence in job security (WMS. = 3.95). Based on the chi – square analysis, it was found that it mostly had no relationship except there was a relationship between age and opinions of role 2 (sig = 0.003) and role 4 (sig = 0.029). Besides, there was a relationship between the following: educational attainment and role 7 (sig = 0.003) and role 8 (sig = 0.003); status of auditors and role 8 (sig = 0.019); training and role 8 (sig = 0.000); number of cooperative/farmers' groups to be responsible for and role 6 (sig = 0.008); region where they worked and role 6 (sig = 0.006) and role 9 (sig = 0.007) with statistically significance level of reliability of 95 percent.

For problems encountered and suggestions, this could be sorted into three aspects as follows:

1) auditor aspect – they lacked of task skills and thoughtful development as well as immediate adapttion; 2) cooperatives and farmers' groups – they lacked of readiness in many aspects; particularly on personal and establishment; and 3) organization (Cooperative Auditing Department) – focusing on task policy rather them audit task causing risk towards auditing quality and time consuming on problem – solving of various innovation using. Thus, policies in

the department level should include clear understanding in new roles and new mission of auditors. Besides, administrators who determine the policies should consider problems and limitation in working performance. Also, readiness of personnel should be clearly prepared to cope up with the new role and new mission. Lastly, it should have a pilot project before implementing the project throughout the country and all roles should be monitored.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดยผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประยงค์ สายประเสริฐ และรองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ กรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ และขอกราบขอบพระคุณ คุณอวยพร โตกระแสร์ ผู้บังคับบัญชา ที่กรุณาสับสนุนและให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาโดยตลอด รวมทั้งพี่ๆ ศิษย์เก่าและปัจจุบัน ปรียญาโทเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ แม่โจ้ทุกท่าน ที่ได้สละเวลาในการให้คำปรึกษาและแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

ขอขอบพระคุณ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้สอบบัญชีทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่างๆ จนกระทั่งปัญหาพิเศษสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ที่คอยเป็นห่วงใยและให้ความเอาใจใส่ ดูแลอยู่เสมอ โดยเฉพาะพี่ป้อ พี่ชาติ พี่เจี๊ย พี่เล็ก พี่เป็ด น้ำค้าง แด้ม ไร่ท์ กบ และอีกหลายๆ คนที่ไปตามผมให้กลับมาเรียนต่อจนมีวันนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ขอบคุณ Shih-Ni Li (ชื่อหนี่ หลี่) ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยได้ทำปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

มังกร ประดิษฐา

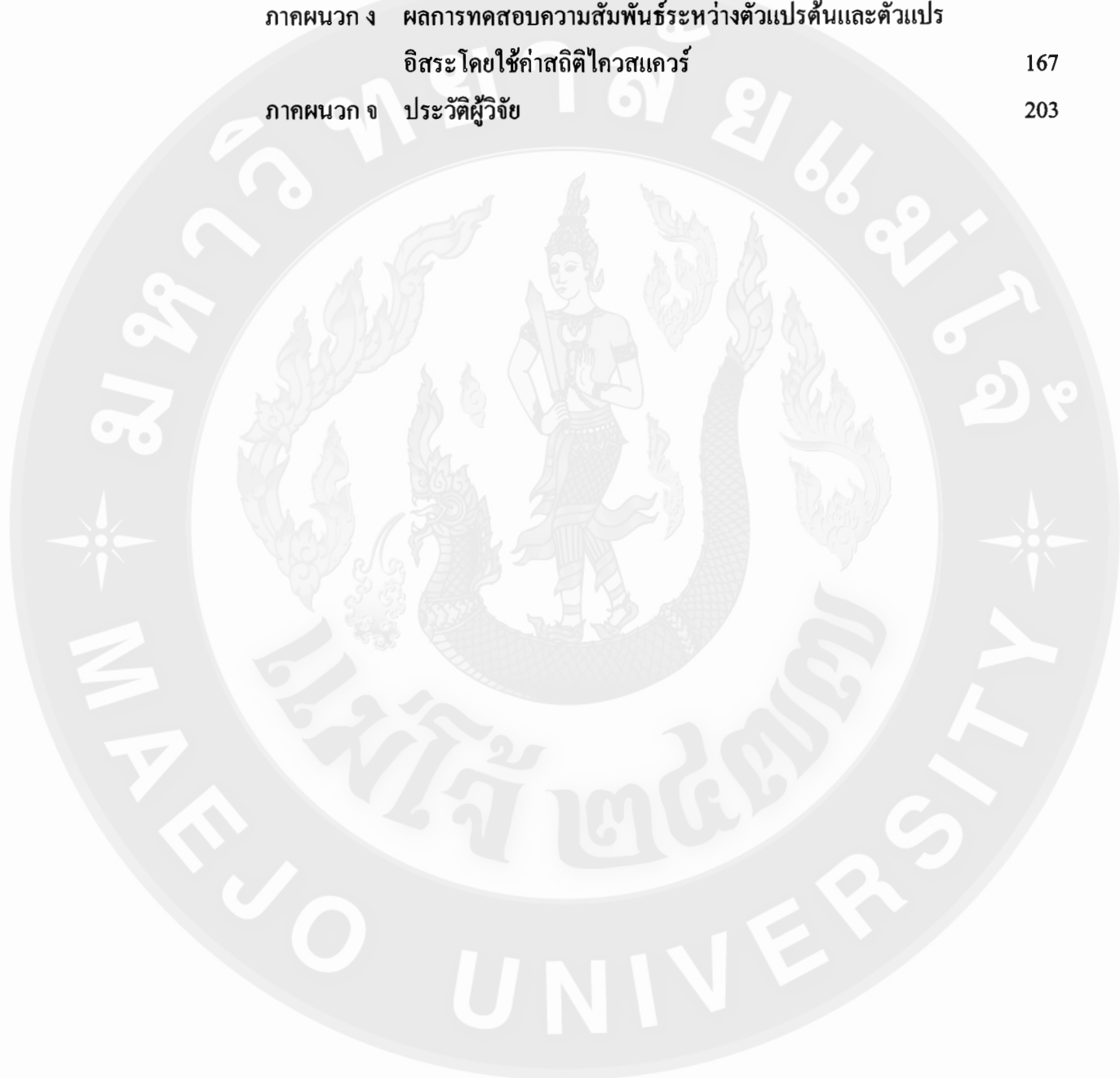
มีนาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
สารบัญ	(10)
สารบัญตาราง	(13)
สารบัญภาพ	(15)
สารบัญตารางผนวก	(16)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
ภารกิจกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตามกฎหมาย	6
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงปรับตัวขององค์กร	12
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	14
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่	19
แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้	20
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอบบัญชี	29
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถ	36
แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์นวัตกรรม	42
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความมั่นคงทางการเงิน	45
แนวคิดเกี่ยวกับที่ปรึกษา	48
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	49
บทบาทและภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	51

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
กรอบแนวคิดในการวิจัย	57
สมมติฐานในการวิจัย	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
สถานที่ดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การทดสอบแบบสอบถาม	64
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	65
สถิติที่ใช้การวิเคราะห์	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
ระยะเวลาในการวิจัย	68
บทที่ 4 ผลการวิจัย และวิจารณ์	69
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	69
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อบทบาทภารกิจใหม่ของ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท	75
ส่วนที่ 3 ความเชื่อมั่นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยน บทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	112
ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน	117
ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	124
ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะของผู้สอบบัญชี	128
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	132
สรุปผลการวิจัย	132
อภิปรายผล	141
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	143
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	144
บรรณานุกรม	145
ภาคผนวก	154
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	155

ภาคผนวก ข	แบบสอบถาม	157
ภาคผนวก ค	การทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	165
ภาคผนวก ง	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปร อิสระโดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์	167
ภาคผนวก จ	ประวัติผู้วิจัย	203

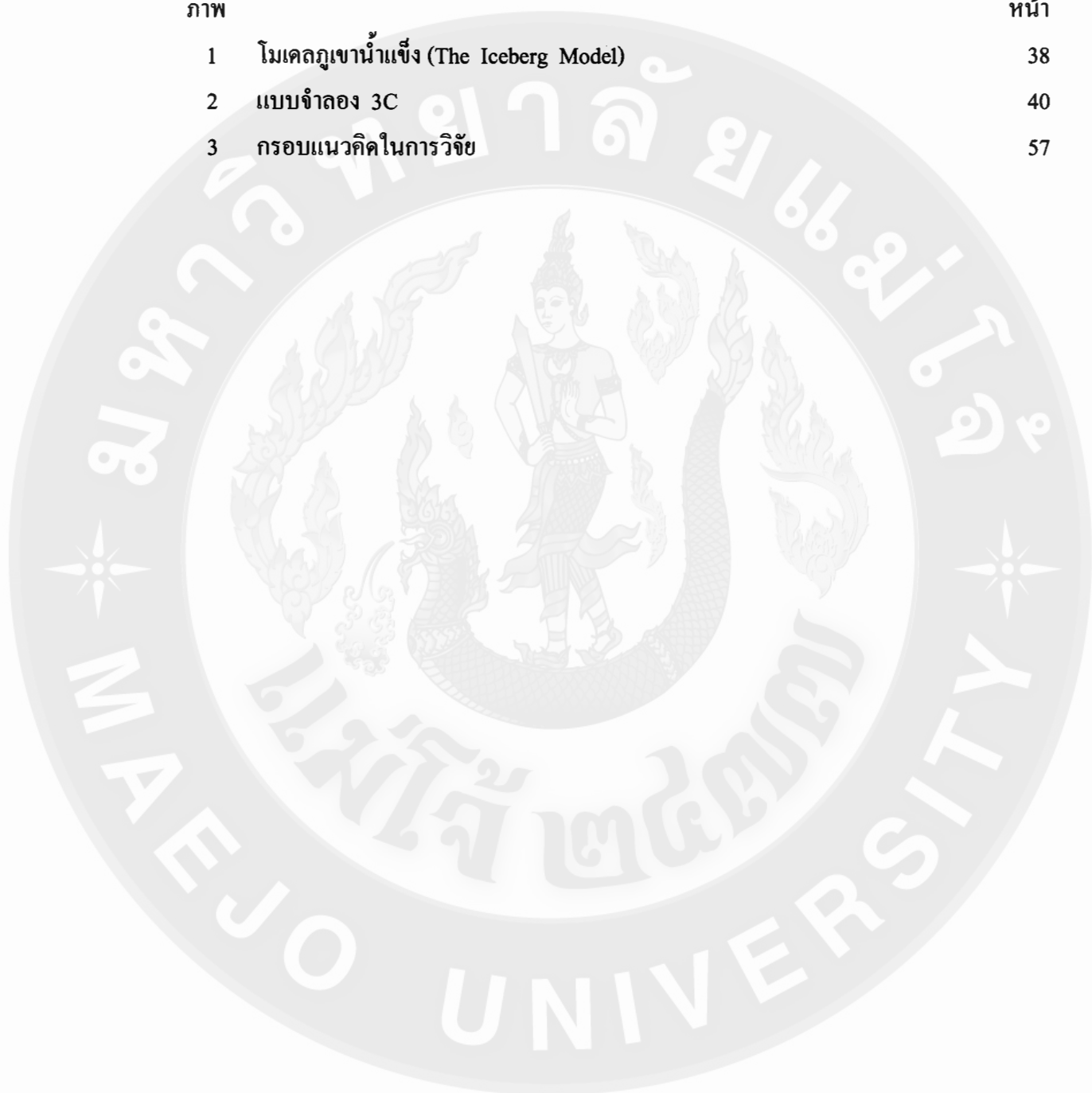
สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ปัจจัยที่ส่งผลก่อให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้	22
2 ปัจจัยสนับสนุนต่อการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้	24
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
4 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ตอบแบบสอบถาม	73
5 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทของกรมฯ ใน 9 บทบาท	78
6 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน บทบาทที่ 1	80
7 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อด้านต่างๆ ในภารกิจวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้	84
8 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อด้านต่างๆ ในสร้างระบบการเรียนรู้และ ถ่ายทอด	87
9 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน บทบาทที่ 2	92
10 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการ สอบบัญชี ในภารกิจผลิตผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน	93
11 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน บทบาทที่ 3	96
12 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน บทบาทที่ 4	99
13 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน บทบาทที่ 5	102
14 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน บทบาทที่ 6	104
15 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน บทบาทที่ 7	107
16 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน บทบาทที่ 8	110

ตาราง	หน้า
17 ความเชื่อมั่นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	114
18 ความสัมพันธ์ของอายุผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	118
19 ความสัมพันธ์ของอายุราชการของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	119
20 ความสัมพันธ์ของเพศผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	119
21 ความสัมพันธ์ของระดับการศึกษาของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	120
22 ความสัมพันธ์ของสถานภาพของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	120
23 ความสัมพันธ์ของระยะเวลาเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ของผู้สอบ บัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	121
24 ความสัมพันธ์ของระดับชั้นของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	121
25 ความสัมพันธ์ของการฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ต่อบทบาทด้านต่างๆ	122
26 ความสัมพันธ์ของจำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้าน ต่างๆ	122
27 ความสัมพันธ์ของจำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อบทบาท ด้านต่างๆ	123
28 ความสัมพันธ์ของภูมิภาคที่ปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	123
29 ความสัมพันธ์ของระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	124

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (The Iceberg Model)	38
2	แบบจำลอง 3C	40
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	57

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวก	หน้า
1 ความสัมพันธ์ของอายุผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	168
2 ความสัมพันธ์ของอายุราชการของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	170
3 ความสัมพันธ์ของเพศผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	173
4 ความสัมพันธ์ของระดับการศึกษาของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	175
5 ความสัมพันธ์ของสถานภาพของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	178
6 ความสัมพันธ์ของระยะเวลาเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	180
7 ความสัมพันธ์ของระดับชั้นของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	183
8 ความสัมพันธ์ของการฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	186
9 ความสัมพันธ์ของจำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	189
10 ความสัมพันธ์ของจำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	192
11 ความสัมพันธ์ของภูมิภาคที่ปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	195
12 ความสัมพันธ์ของระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ	200

บทที่ 1

บทนำ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีบทบาทดูแลรับผิดชอบงานสอบบัญชีสหกรณ์ครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2459 ซึ่งในขณะนั้นงานการตรวจบัญชีสหกรณ์อยู่ในความรับผิดชอบของ แผนกงาน สหกรณ์ กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และต่อมา เมื่อมีการ ปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรมใหม่ จึงได้รับการ เลื่อนฐานะเป็น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อยู่ใน สังกัดของ กระทรวงการสหกรณ์ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2495 ซึ่งต่อมา ก็ได้เปลี่ยนไปขึ้นอยู่กับ กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2506 และเมื่อมี การยุบกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2515 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เปลี่ยนมาขึ้นอยู่กับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จนถึงปัจจุบันนี้ แต่เดิมการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ทำการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบบัญชี ของ กรมฯ ในกรุงเทพฯ เพียงแห่งเดียว และจะเดินทางออกไปเพื่อทำ การตรวจบัญชีในจังหวัดต่างๆ เพียงปีละครั้ง หรือสองครั้งเท่านั้น แต่ครั้งละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 60 ถึง 90 วันซึ่งก็เป็นผลให้การ ปฏิบัติงานเป็นไปไม่คล่องตัวเท่าที่ควร จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2524 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงได้ เริ่มกระจายงานการตรวจสอบบัญชี ออกไปยังส่วนภูมิภาค โดยการจัดตั้ง สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์ประจำจังหวัด ขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านการเงิน การบัญชี ให้สถาบัน เกษตรกรได้อย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น ปัจจุบัน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ประจำอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยมีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 10 ทำหน้าที่คอยกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งอยู่ในสังกัด (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2550)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อสนองนโยบายรัฐบาลที่ให้ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ จากผู้ปฏิบัติไปเป็นผู้กำกับ ดูแลและส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบบัญชี สหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่และมีปริมาณธุรกิจสูงภายใต้การควบคุมดูแลของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยเริ่มดำเนินการในปี 2536 กำหนดให้สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ซึ่งได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 200 ล้านบาท ขึ้นไป และมีระบบการควบคุมภายในที่ดี ให้จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนตรวจสอบบัญชีได้ ต่อมาในปีงบประมาณ 2542 ได้จัดทำแผนปฏิบัติการปรับภาคราชการในสภาวะวิกฤติทาง เศรษฐกิจ โดยขอปรับลดทุนดำเนินงานของสหกรณ์ลงเป็น 100 ล้านบาทขึ้นไป และในปี 2548 ได้ขยายเป้าหมายโดยขอปรับลดทุนดำเนินงานของสหกรณ์ลงอีกเป็น 90, 70 และ 50 ล้านบาทขึ้น

ไปตามลำดับ ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549 ถึง 2551 ทั้งนี้สหกรณ์ต้องมีผลการจัด
 ชั้นคุณภาพการควบคุมภายในอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป

สำหรับสหกรณ์ภาคการเกษตร ซึ่งได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง
 และสหกรณ์นิคม ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542
 โดยให้สหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป และมีผลการจัดชั้นคุณภาพการ
 ควบคุมภายในดีมาก ให้จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนตรวจสอบบัญชีได้ โดยกรมตรวจบัญชี
 สหกรณ์จะดำเนินการเตรียมความพร้อมให้กับสหกรณ์ในช่วง ปี 2542 ถึง 2544 เพื่อรองรับการ
 กระจายงานสอบบัญชีในปี 2545 แต่ในช่วงเวลาดังกล่าวรัฐบาลได้มีนโยบายให้เงินสนับสนุนแก่
 เกษตรกรรายย่อยโดยจ่ายผ่านสหกรณ์ภาคการเกษตรและให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบ
 การจ่ายเงินงบประมาณดังกล่าว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้ชะลอการถ่ายโอนงานสอบบัญชี
 สหกรณ์ภาคการเกษตรให้ภาคเอกชน ต่อมาในปีงบประมาณ 2548 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ขอ
 ความเห็นชอบจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อีกครั้ง เพื่อเตรียมถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์
 ภาคการเกษตรให้ภาคเอกชน โดยกำหนดให้สหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป
 และผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 ปี ให้สามารถจัดจ้างผู้สอบบัญชี
 ภาคเอกชนได้ โดยจะเริ่มดำเนินการเตรียมความพร้อมให้กับสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงาน ดังนี้ 1)
 ปีงบประมาณ 2549 ทุนดำเนินงานตั้งแต่ 200 ล้านบาทขึ้นไป 2) ปีงบประมาณ 2550 ทุน
 ดำเนินงานตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2551: 371)

ความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ภาคการเกษตรมีความสลับซับซ้อนกว่าการ
 ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีก็จะแตกต่างกัน และ
 เกณฑ์มาตรฐานการถ่ายโอนงานสอบบัญชีก็ย่อมต่างกันรวมทั้งบทบาทและภารกิจใหม่ของกรม
 ตรวจบัญชีสหกรณ์ก็ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้ดำเนินการ
 ศึกษาแนวทาง “การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน” ซึ่ง
 จากผลการวิจัยให้ข้อเสนอแนะถึงบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่สอดคล้องกับ
 รูปแบบการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน อยู่ 9 บทบาท คือ (กรมตรวจบัญชี
 สหกรณ์, 2551: 8)

1. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง

2. กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก

3. สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง

4. พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี

5. เป็นศูนย์นวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี

6. ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันท่วงที

7. เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท

8. เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี

9. การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร

จากแนวนโยบายดังกล่าว ทำให้ผู้ตรวจสอบบัญชีของกรมฯ บางส่วนไม่แน่ใจในบทบาทใหม่ของตนเองและ เกิดความไม่มั่นใจต่อโอกาสและความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ ในอนาคตของตน ซึ่งอาจกระทบกระเทือนต่อขวัญ กำลังใจ และประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชีได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยถึงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมฯ ใน 9 บทบาทดังกล่าวข้างต้น ว่าในฐานะที่ผู้สอบบัญชีจะต้องเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่นี้ มีความคิดเห็นอย่างไรต่อการปรับแก้ดังกล่าว

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี ที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมฯ

2. เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมฯ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมฯ ใน 9 บทบาทตามที่คณะศึกษาแนวทางการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้
2. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ในการปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่ของกรมฯ
3. ผู้สนใจทั่วไปสามารถใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไปได้

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย โดยวิจัยความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใน สดส. 76 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 257 คน จากประชากรทั้งหมด 713 คน และในการวิจัยครั้งนี้จะวิจัยเฉพาะบทบาท 9 บทบาท ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามที่คณะศึกษาแนวทางการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้เท่านั้น

นิยามศัพท์

เพื่อความเข้าใจและสามารถแปลความหมายคำศัพท์สำคัญในการวิจัยครั้งนี้ให้สอดคล้องตรงกันจึงกำหนดนิยามศัพท์ ดังนี้

กตส. หมายถึง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สดท. หมายถึง สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระดับภาค

สดส. หมายถึง สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระดับจังหวัด

การถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ หมายถึง การถ่ายโอนงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

ความคิดเห็น หมายถึง ความเข้าใจ ความรู้สึกที่แสดงออกตามความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าอยู่ในระดับใด

ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ หมายถึง บุคคลที่นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งให้ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 69

ผู้สอบบัญชีภาคเอกชน หมายถึง ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือผู้ชำนาญงาน ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่ กตส. กำหนดและได้รับการขึ้นทะเบียน เป็นผู้สอบบัญชีภาคเอกชนกับ กตส.

ผู้สอบบัญชีภาครัฐ หมายถึง ผู้ที่เป็นข้าราชการ กตส. ซึ่งมีคุณสมบัติที่นายทะเบียนสหกรณ์จะแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ได้

บทบาทและภารกิจใหม่ของ กตส. หมายถึง บทบาท และภารกิจของ กตส. ที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลังจากที่มีการถ่ายโอนงานสอบบัญชีให้ภาคเอกชนแล้ว

สหกรณ์ภาคการเกษตร ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร (สกก.) สหกรณ์ประมง และ สหกรณ์นิคม

สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นส่วนราชการที่มีภารกิจในการตรวจสอบบัญชี สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร วางและพัฒนาระบบบัญชีให้เหมาะสม ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรู้ด้านการบริหารงานการเงินและการบัญชี และถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารการเงินการบัญชีและส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีระบบบริหารจัดการที่ดี รวมถึงกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์โดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

โปรแกรม ACL หมายถึง โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการสอบบัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์นำมาพัฒนาให้เหมาะสมกับการตรวจบัญชีสหกรณ์

ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ หมายถึง ระดับตำแหน่งประเภทวิชาการตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ของข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในหัวข้อเรื่อง ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ครั้งนี้ ได้ทำการวิจัย แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจซึ่งปัญหาและวิธีดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้อง โดยประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. ภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตามกฎหมาย
2. แนวคิดเกี่ยวกับการความคิดเห็น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงปรับตัวขององค์กร
4. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่
6. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้
7. แนวคิดเกี่ยวกับการสอบบัญชี
8. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถ
9. แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม
10. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความมั่นคงทางการเงิน
11. แนวคิดเกี่ยวกับที่ปรึกษา
12. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
13. บทบาทและภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
14. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
15. กรอบแนวคิดในการวิจัย
16. สมมติฐานในการวิจัย

ภารกิจกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตามกฎหมาย

ปัจจุบันกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ปฏิบัติตามภารกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมาย
ได้แก่

- (1) ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- (2) วางและพัฒนาระบบบัญชีให้เหมาะสม

- (3) ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความรู้ด้านการบริหารงานการเงินและการบัญชี
- (4) ถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีการจัดทำบัญชี
- (5) กำกับ ดูแล การสอบบัญชีสหกรณ์โดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน
- (6) จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- (7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่กระทรวงหรือ

คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

Webster (1968: 1254) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นคือ ความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้อันแท้จริง แต่จะตั้งอยู่ในจิตใจ ความเห็นและการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริงหรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้

Good (1973: 339) ให้คำจำกัดความว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์หรือชั่งน้ำหนักความถูกต้องหรือไม่

Best (1977: 169) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือ การแสดงออกในด้านความเชื่อและความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดยการพูดที่นำไปสู่การคาดคะเน หรือการแปลผลในพฤติกรรมหรือเหตุการณ์

Isaak (1981: 203) ให้ความหมายว่าความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางคำพูดหรือคำตอบที่บุคคลที่ได้แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากคำถามที่รับทั่วๆ ไปซึ่งปกติแล้วความคิดเห็นจากเจตคติ คือ ความคิดเห็นจะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะแต่เจตคติจะเป็นเรื่องทั่วไป ซึ่งมีความหมายกว้างกว่า

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532: 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยัน ได้เสมอไปก็ตาม
2. ทศนะคติหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
3. คำแถลงที่ขอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่

บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

จำรอง เงินดี (2534: 2) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้ สังเกตและวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้น เจ้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

จิรายุ ทรัพย์สิน (2540: 16) ได้สรุปความหมายของคำว่าความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้อื่นได้สามารถที่จะรับรู้ ตลอดจนสามารถที่จะประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใด ประเด็นหนึ่ง การลงความเห็นนั้นอาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ อันเนื่องมาจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อม การติดต่อกับภายนอก การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และการพบปะสังสรรค์ประจำวัน

ระวีวรรณ สอนจันทร์ (2538: 18) ได้กล่าวไว้ว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ โดยใช้สติปัญญา ประสพการณ์จากการเรียนรู้ การศึกษาประกอบกับความคิดเห็นนี้อาจเป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา

นพมาศ ชีรเวทิน (2539: 99) ได้กล่าวไว้ว่าความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนออกถึงความในใจ

นิยะดา ชูณหงส์ และ นินนาท โอพารวรรุฒิ (ม.ป.ป.: 78) ได้กล่าวไว้ว่าความคิดเห็น คือ การใช้ดุลยพินิจพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีการแสดงออกมาหลังจากที่ได้พิจารณาแล้ว ความคิดเห็นเป็นการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่จำกัดเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งแต่การตอบสนองนั้นย่อมได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติที่บุคคลนั้นมีอยู่ ดังนั้นทัศนคติจึงเป็นพื้นฐานของความคิดเห็นรวมทั้งพฤติกรรมอื่น ๆ อีกหลาย ๆ อย่างด้วย

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534: 78) ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติ การที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

สุณีย์ ชีรดากร (2525: 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความคิดเห็น หมายถึง สภาพจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์อันทำให้บุคคลมีท่าทีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในลักษณะพอใจหรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย”

ฟอสเตอร์ (1952: 19 อ้างใน พูนลาภ เกตุทองแถม, 2550: 10–11) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นมีมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคุ้นเคยอาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรงและจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่ายหรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

Shaw and Wright (1967: 320) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของการตัดสินใจ หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับบุคคลใดหรือสิ่งใดเป็นการประเมินสถานการณ์หรือประเมินค่าตามความเชื่อหรือตามความรู้สึก โดยความเชื่อนั้นมีน้ำหนักมากกว่าความประทับใจแต่น้อยกว่าความรู้สึกอันแท้จริง

Engle and Snellgrove (1969: 593) ได้กล่าวไว้ว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านเจตคติที่ออกมาเป็นคำพูดเป็นการสรุปหรือการลงความเห็น โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่

Remmer (1954: 6-7) ได้แบ่งความคิดเห็นออกเป็น 3 ประการด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด เชิงลบสุด เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรัก หลง บูชา เทิดทูน ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความคิดเห็นที่รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ ความเข้าใจ การมีความคิดต่อสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบยอมรับเห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลาง ๆ ไม่มีความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ไม่ชอบรังเกียจ ไม่เห็นด้วย

3. การแยกแยะเป็นส่วน กล่าวคือการพิจารณาความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างละเอียดซึ่งสามารถแยกออกจากกันได้ทำให้เกิดความคิดเห็นได้ง่ายกว่าการรับรู้แบบหยาบๆ

Kolesnik (1970: 320) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า (Evaluation Judgement) หรือทัศนะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ และความคิดเห็นหรือทัศนะนี้ย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ

กฤษณ์ มหาวิรุฬห์ (2531: 38) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริงแต่ขึ้นอยู่กับจิตใจบุคคล จะแสดงออกได้ง่ายโดยการแสดงเหตุผลสนับสนุนหรือปกป้องความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล เช่น ด้านความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม ฯลฯ และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ

ประสาธ หลักศิลา (2511: 398-399) สรุปได้ว่า มติหรือความคิดเห็นๆ ของคนเรานั้นเกิดได้จากการปะทะสังสรรค์ประจำวันของเรา แต่คนเราก็มียุุมิหลังทางสังคมจำกัดอยู่ ยุุมิหลังทางสังคมของแต่ละคนย่อมเป็นผลถึงการที่คนเรากระทำตอบสนองต่อเหตุการณ์ และเกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น เป็นต้นว่า ในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ชาวไทยที่ได้รับการศึกษาจากยุโรปและอเมริกาส่วนมากไม่เชื่อว่าชาวญี่ปุ่นจะเป็นฝ่ายมีชัยในสงคราม พวกนี้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อญี่ปุ่น ส่วนคนหนุ่มสาวราษฎรสามัญทั่วไปนิยมญี่ปุ่นมาก ราษฎรที่ได้รับการศึกษามีความคิดเห็นสนับสนุนอเมริกาและยุโรปมากกว่าราษฎรที่ได้รับการศึกษาน้อย

อุทัย หิรัญโต (2519: 80-81) ให้ความเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นของคนมีหลายระดับ คือ อย่างผิวเผินก็มี อย่างลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคตินั้น เป็นความคิดเห็นอย่างลึกซึ้งและติดตัวไปเป็นเวลานานเป็นความคิดเห็นทุกๆ ไป ไม่เฉพาะอย่าง ซึ่งมีประจำตัวของทุกคน ความคิดเห็นที่ไม่ลึกซึ้งและเป็นความคิดเห็นเฉพาะอย่างและมีอยู่เป็นเวลาอันสั้นเรียกว่า Opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่เพียงพอแก่การพิสูจน์ มีความรู้แห่งอารมณ์น้อยและเกิดขึ้นได้ง่าย แต่สลายตัวเร็ว

จำเรียง ภาวิจิตร (2536: 248-249) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นในวงกว้างซึ่งเป็นแนวความคิดเห็นสาธารณะ หรือมติมหาชน (Public opinion) ว่าเป็นทัศนะความรู้สึกรู้สึก และความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มต่างๆ เฉพาะกลุ่ม เกี่ยวกับประเด็นความสนใจหรือปัญหาประเด็นใดประเด็นหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งสาธารณะมติประเด็นใดๆ ก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นมติหรือความคิดเห็นของประชาชนทั้งหมดในประเทศ แต่เป็นความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งที่ยังตกลงไม่ได้ จำเป็นต้องมีการถกเถียงหาเหตุผลมาอภิปรายกันให้เห็นข้อดีข้อเสีย จนในที่สุดเกิดการตัดสินใจร่วมกันเป็นมติดอกมา ส่วนอิทธิพลที่มีต่อสาธารณมตินั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มคนในลักษณะหลายประการ ดังนี้

1. ภูมิหลังทางสังคม (Social background) คือกลุ่มคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน โดยทั่วไปย่อมมีความเห็นแตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้สูงอายุกับผู้เยาว์ ชาวชนบทกับชาวเมือง ระหว่างผู้มีรายได้น้อยกับผู้มีรายได้สูง

2. กลุ่มอ้างอิง (Reference groups) โดยปกติจะคบหาสมาคมกัน หรือกระทำสิ่งใดให้แก่ผู้ใดนั้น ความคิดที่มักจะทำนึ่งถึงมีอะไรร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น มีอาชีพแบบเดียวกัน เป็นสมาชิกสมาคมศิษย์โรงเรียนเดียวกัน แต่ละคนย่อมกำหนดหรือระบุกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกหรือเป็นกลุ่มที่ตนเองมีความรู้สึกว่าตนเองอยู่ในกลุ่มและร่วมในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกลุ่มดังกล่าวมีอิทธิพลต่อสาธารณมติ

3. กลุ่มกระตือรือร้นและกลุ่มเฉื่อยชา (Active and passive groups) โดยมีผู้ที่สนใจและมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นใดประเด็นหนึ่งย่อมมีความกระตือรือร้นเป็นพิเศษและก่อให้เกิดเป็นกลุ่มผลประโยชน์ได้มากที่สุด และสามารถมีอิทธิพลต่อสาธารณสมบัติโดยเฉพาะการจูงใจให้คนเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยในประเด็นต่างๆ ได้ ซึ่งตรงข้ามกับกลุ่มเฉื่อยชาที่ไม่มีบทบาทอะไรนักต่อสาธารณมติ

Oskamp (1977: 119-133) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and physiological factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรม จะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ ปัจจัยด้านร่างกายเช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct personal experience) คือบุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่างๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากจากน้ำสั้หวานเย็น หอม ชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำส้มที่ได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็กๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัว และจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group determinants of attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคม

และอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเห็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass media) เป็นสื่อต่างๆ ที่บุคคลได้รับสื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่างๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงปรับตัวขององค์การ

องค์การ หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลมารวมกันดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (ศิวัพร มั่นชุกานนท์, 2527: 70-71) ปัจจัยที่สำคัญขององค์การ คือ บุคคล ซึ่งมีลักษณะเคลื่อนไหวถ่ายเทอยู่ไปมาเสมอ อันเป็นผลทำให้องค์การเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การเปลี่ยนแปลงขององค์การ อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการทั้งภายในและภายนอกองค์การ โดยทั่วไป สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมักได้แก่ จำนวนพลเมืองที่เพิ่มขึ้น แนวความคิดในการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลในองค์การเปลี่ยนไป นโยบายขององค์การเปลี่ยนแปลง มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น ในบรรดาที่เป็นปัญหาในการบริหารงานในปัจจุบัน นักบริหารควรให้ความสนใจและติดตามให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ เพื่อจักได้ปรับปรุงแก้ไขบริหารงานให้เหมาะสมกันสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงขององค์การ ทั้งนี้เพื่อสามารถทำให้องค์การนั้นๆ บริหารอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเปลี่ยนแปลงขององค์การย่อมมีอยู่เสมอ เพราะเหตุว่าองค์การนั้นประกอบด้วยกลุ่มคนจำนวนมาก และโดยธรรมชาติแล้ว บุคคลย่อมเคลื่อนไหวไปมาอยู่เสมอ กล่าวคือ มีลักษณะเป็นพลวัต มูลเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองการนี้ อาจมีปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในขององค์การเอง

ปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์การอาจได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองก็ได้ และสำหรับปัจจัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์การอาจได้แก่ การตาย การลาออก การเกษียณอายุของพนักงานเจ้าหน้าที่ในองค์การก็ได้ อย่างไรก็ดี เพื่อประโยชน์ในการศึกษา เราอาจแยกพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในองค์การเป็น 2 ประการ โดยสังเขปได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

1.1 การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ การศึกษาค้นคว้า และการมีภาวะสร้างสรรค์ของบุคคล ทำให้เกิดแนวคิดและวิทยาการใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหาร

1.2 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจขององค์การหรือของประเทศที่ดีย่อมมีผลอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง การใช้ความสามารถที่จะปรับปรุงองค์การให้สามารถอยู่รอดได้ในสังคมนั้นๆ หากองค์การใดไม่สามารถที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทางสังคมได้แล้ว องค์การนั้นก็จะไม่สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายด้วยความราบรื่น

1.3 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม ระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยมทางสังคม และพฤติกรรมอื่นๆ ทางสังคม ย่อมมีผลต่อการดำเนินงานขององค์การ

1.4 การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เป็นที่ยอมรับกันว่า การบริหารกับการเมืองนั้นเป็นของคู่กันและไม่สามารถแยกจากกันได้โดยเด็ดขาด ดังคำพูดที่ว่า การเมืองและการบริหารเปรียบเสมือนคนละด้านของเหรียญอันเดียวกัน เพราะการเมืองเป็นฝ่ายกำหนดนโยบาย ส่วนฝ่ายบริหารเป็นฝ่ายรับเอานโยบายไปปฏิบัติจนทำให้บรรลุเป้าหมาย การเมืองจึงเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร

2. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยภายใน

2.1 องค์การอรรูปนัย คือองค์การขนาดใหญ่ มักจะมีองค์การอีกองค์การหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การอรรูปนัย หรือองค์การแบบไม่เป็นพิธีการเกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งองค์การอรรูปนัยนี้ที่อาจจะทำให้เกิดปัญหาในการบริหารขึ้นมา อย่างไรก็ตามก็ดี องค์การอรรูปนัยมิใช่จะมีแต่ข้อเสียแต่เพียงด้านเดียว หากแต่ว่าประโยชน์ในการบริหารงานที่ได้รับจากองค์การอรรูปนัยก็มีอยู่มาก ฉะนั้นนักบริหารที่สามารถ จึงควรให้ความสนใจต่อองค์การอรรูปนัยบ้าง

2.2 ความเจริญเติบโตขององค์การ โดยทั่วไป การบริหารงานจะมีลักษณะเป็นการแบ่งการทำงานของบุคคลในองค์การในลักษณะเฉพาะ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความเจริญเติบโตขององค์การด้วย

2.3 ลักษณะกิจการขององค์การ องค์การทุกองค์การในระยะเริ่มแรกของการจัดตั้งย่อมจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้เสมอ แต่เมื่อนโยบายขององค์การนั้นเปลี่ยนไป ก็จะมีผลทำให้กิจการขององค์การเปลี่ยนแปลงไปด้วย และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้องค์การต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน

2.4 การเปลี่ยนแปลงที่มีสาเหตุมาจากพนักงานในองค์กร โดยทั่วไปเกือบทุกองค์กร ย่อมมีพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นหรือลาออกอยู่เสมอ ในกรณีที่มีการลาออก ตาย หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง องค์กรขนาดใหญ่ย่อมจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรขึ้น

การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

การเปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อความสำเร็จขององค์กรเป็นอย่างมาก การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงมักเกิดขึ้นมาจากฝ่ายตรงข้าม ด้วยเหตุผลต่างๆ ไป ประการหนึ่ง คือ การเปลี่ยนแปลงส่วนมากเป็นการรบกวนจัดสมดุลของสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมของทั้งส่วนบุคคล และที่เป็นกลุ่มเพื่อเป็นการเอาชนะต่อความไม่สมดุลเหล่านี้ (อรรถกรธรรม, 2523 : 129) กล่าวอย่างง่าย ๆ การเปลี่ยนแปลงเป็นการทำให้สถานการณ์เดิมเกิดความไม่พอดีพอเหมาะทั้งในด้านวัตถุแวดล้อม และตัวบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์นั้น จึงเกิดความวุ่นวายเกิดปัญหาความไม่สงบสุขตามมา จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวัตถุแวดล้อมและตัวบุคคล ซึ่งการปรับตัวของบุคคลนั้นหากสามารถกระทำได้ดีเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้ บุคคลก็ยอมรับการเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้ บุคคลก็จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลงนั้น

วุฒิชัย จานงค์ (2523: 313) กล่าวถึงพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงไว้โดยกล่าวถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงว่า ธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไปย่อมจะมีความรู้สึกต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกิดขึ้นไม่ว่าในที่ใด การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจะมีอยู่อย่างมาก เนื่องจากความรู้สึกไม่มั่นคง การเปลี่ยนแปลงนำมาซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจ หรือนำมาซึ่งปัญหาด้านจิตวิทยาสังคมส่วนตัว

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่าบทบาท “บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู ซึ่งอธิบายว่าบทบาททางสังคม (Social Role) เป็นพฤติกรรมที่คาดหวังของสมาชิกของสังคมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ การปฏิบัติตามบทบาทขึ้นอยู่กับสถานภาพ (Status) หรือตำแหน่งของบุคคลในสังคม” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 602)

เสาวคนธ์ สุธสวัสดี อธิบายความหมายของบทบาท คือ การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ รวมทั้งมนุษย์ที่มีบทบาทหลายอย่างในการอยู่ร่วมกัน และแต่ละบทบาท ก็สะท้อนให้เห็นถึงวิถีทางในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งก็เป็นสิ่งช่วยให้มนุษย์สามารถมีระเบียบในการอยู่ร่วมกัน และบุคคลแต่ละคนมีบทบาทหลายอย่างในเวลาเดียวกันและบุคคลถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตามบทบาทต่างๆที่ตนมีอยู่... (เสาวคนธ์ สุธสวัสดี, 2530: 26 อ้างใน วัชร ธรรมวิเศษ, 2544: 8)

สุพัตรา สุภาพ (2546:30) ให้แนวคิดว่า “ในทุกสังคมแต่ละคนซึ่งเป็นสมาชิกแห่งสังคมนั้นย่อมมีสถานภาพหลายๆสถานภาพหรือแต่ละการเป็นสมาชิกของกลุ่มหลายกลุ่ม แต่ละสถานภาพของบุคคล ย่อมจะมีสิทธิและหน้าที่สำหรับปฏิบัติตามสถานภาพนั้นๆซึ่งสังคมวิทยาเรียกว่าบทบาท”

Orburn & Nimkoff ซึ่งแสดงทัศนะไว้อย่างน่าสนใจเกี่ยวกับความสำคัญของบทบาทว่า สังคมสนใจสถานภาพมากกว่าอิทธิพลหรือบทบาทของคน ชีวิตทางปฏิบัติจริงได้พิสูจน์ข้อนี้ชัดเจนแต่ความเป็นจริงแล้วบทบาทต่างหากที่มีอิทธิพลต่อการหน้าที่และการทำงานของสังคม เมื่อใดบุคคลถูกถอดถอนออกจากสถานภาพหรือจากตำแหน่งเมื่อนั้น เขาย่อมสูญเสียตำแหน่งและสถานภาพ อำนาจและศักดิ์ศรีเกิดขึ้นเพราะมีสถานภาพและอำนาจกับศักดิ์ศรีนี้เองจะคงอยู่เพราะคนได้แสดงบทบาทนั้นๆอย่างค้ำยำ (Orburn, & Nimkoff. n.d. อ้างใน นวม สงวนทรัพย์, 2535: 29)

ไวยรัช เจียมบรรจง (2523: 108) ให้ความหมายของบทบาทว่า หมายถึง “การประพฤติปฏิบัติของบุคคลตามแนวทางสิทธิและหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิก คนหนึ่งของสังคมที่อยู่อาศัย ซึ่งรวมทั้งการปฏิบัติตามความคาดหวังของคนอื่นและความคาดหวังของตนเอง”

สุชา จันทรเฒ (2524: 28) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า “บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่างๆ ที่พึงกระทำ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใดแล้วบุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้”

มุกดา ศรียงค์ และ ขนิษฐา วิเศษสาธ (2526: 9) ได้ให้ความหมายว่า บทบาท คือ การประกอบพฤติกรรมตามตำแหน่ง ตามความคาดหวัง หรือตามที่แสดงจริงและได้แบ่งบทบาทออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ คือ บทบาทที่รัดกุม หมายถึง บทบาทที่มีข้อกำหนดที่จะต้องปฏิบัติตามแน่นอนจะเปลี่ยนแปลงหรือยืดหยุ่นไม่ได้ มักเป็นบทบาทตามตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่วางไว้และอีก ความหมายหนึ่ง คือ บทบาทที่ยืดหยุ่นได้การแสดงบทบาทในลักษณะนี้ไม่มีกำหนดตายตัวเหมือนประเภทแรก เช่น บทบาทของบิดามารดา

ภิญโญ สาร (2526: 304) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า หมายถึง “ความมุ่งหวัง ซึ่งบุคคลอื่นคาดว่าบุคคลในตำแหน่งหนึ่ง ตำแหน่งใดควรกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ออกมาในสถานการณ์หนึ่ง บทบาทนี้จะควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ”

ยนต์ ชุ่มจิต (2530: 33) ได้ให้ความเห็นว่า บทบาท หมายถึง ภาระที่ต้องรับผิดชอบตาม สถานภาพของแต่ละบุคคล เช่น เป็นพ่อแม่ นอกจากจะเลี้ยงดูให้ลูกเติบโตแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ในการอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ป้องกันมิให้ลูกทำความชั่วหรือดูแลทุกข์สุขอื่นๆ ส่วนครูจะต้องมี บทบาทอื่น ๆ นอกเหนือจากการอบรมสั่งสอนวิชาความรู้ เช่น ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนเสื้อผ้าอาหาร ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน และดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของเด็กๆ

เต็มศักดิ์ สุวรรณประเทศ (2521) กล่าวว่า บทบาทหมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของสถานภาพ มีลักษณะเป็น Dynamic Aspect ของสถานภาพ

สงวน สิทธิเลิศอรุณ (2522) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่าสิทธิก่อให้เกิดหน้าที่ตามมา ฉะนั้นมนุษย์ทุกคนที่ดำรงการสิทธิด้านต่าง ๆ สิ่งที่มาคือหน้าที่ โดยจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามนัยของสิทธิที่ได้รับ บรรดาสิทธิและหน้าที่ในสังคมจะต้องถือปฏิบัติคือ บทบาทนั่นเอง

สุชา จันทร์เอม (2524) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสภาพต่างๆพึงกระทำ นั่นคือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ในสถานภาพใดอย่างไรแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้น จะต้องประพฤติตามสิทธิและหน้าที่ของตนในสถานภาพที่ตนมีอยู่

ปภาณี จิตวิวัฒนา (2523) ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมาก เป็นรูปการที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพ คือ จะใช้คำว่าบทบาทเมื่อหมายถึงการที่บุคคลปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตนในสถานภาพที่ตนมีอยู่ และได้สรุปเกี่ยวกับบทบาทไว้ว่าบทบาทของบุคคลในสังคมย่อมขึ้นอยู่กับสถานภาพที่ตนประจำอยู่ รวมทั้งคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล บทบาทของบุคคลจึงแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสถานภาพ และลักษณะอุปนิสัย ความคิด ความรู้ความสามารถ มูลเหตุจูงใจ การอบรม ความพอใจรวมทั้งสถานภาพทางกายและจิตใจของบุคคลที่ดำเนินบทบาทนั้น

ศักดิ์ ประจักษ์ประทานพร (2536: 18) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่าหมายถึง “ความคาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร (Role expectation) โดยกลุ่มคนหรือสังคมเพื่อทำให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้”

มัลลิกา ดันสอน (2545: 13) ได้ให้ความหมายของบทบาท (Role) ไว้ว่า “หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งแสดงออกตามความคาดหวังของสังคมที่มีต่อสถานภาพ (Status) ของเขา ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารต้องแสดงให้เหมาะสมกับสถานะของตนและความคาดหวังของสังคม เพื่อที่จะนำองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ”

Horton and Hunt (1968) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทไว้ว่าสถานภาพเป็นชุดของสิทธิพิเศษและหน้าที่ ส่วนบทบาทในการกระทำตามชุดของหน้าที่และสิทธิพิเศษนั้น ๆ และยังได้กล่าวอีกว่า บทบาทเป็นชุดของความคาดหวังและพฤติกรรมของบุคคลทั้งสองฝ่ายในสถานการณ์นั้น ไม่ใช่ความคาดหวังของพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

Boom and Selznick (1977 อ้างใน ประยุทธ์ สุขสมจิตร, 2548: 10) ได้กล่าวว่า บทบาททางสังคมเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งทางสังคม เช่น การเป็นครู เป็นนักเรียน เป็นต้น ซึ่งจะบอกให้รู้ว่าแต่ละคนจะแสดงบทบาทอะไรบ้างในการเป็นครูหรือเป็นนักเรียน และได้จำแนกบทบาทออกเป็นลักษณะต่างๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ (the socially prescribed or ideal role) เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้
2. บทบาทหน้าที่ควรกระทำ (the perceived role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรจะทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาท ตามอุดมคติทุกประการ และอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้
3. บทบาทที่กระทำจริง (the performed role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

พัทยา สายหู (2529) กล่าวว่า บทบาทแต่ละบทต้องมีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และสิทธิของการกระทำให้รู้ตรงกันได้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่การกำหนดไม่ได้ทำด้วยตัวบทกฎหมายเสมอไป บทใหม่ ๆ ที่คนทั่วไปยังไม่เข้าใจและคุ้นเคยอาจต้องมีการประกาศอธิบายไว้ชัดแจ้งเช่น บทบาทของกรรมการ หน้าที่ต่าง ๆ ของสมาคมหรือองค์กรที่เกิดขึ้นใหม่

ชูบ กาญจนประกร (2510) ได้ให้ความหมาย “บทบาท” ไว้ว่า บทบาทเป็นตำแหน่งทางสังคม (Social Position) ซึ่งทุกคนดำรงอยู่ทั้งในด้านการปฏิบัติงานหรือระบบสังคม ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาททั้งที่เป็นพิธีการ(Formally) และส่วนตัว (Personally) ในการปฏิบัติงานทั้งนี้เพราะเหตุว่าบทบาทเป็นแนวความคิดที่เกี่ยวกับความคาดหวังของพฤติกรรมของ

แต่ละคนในองค์กรบทบาทของบุคคลประกอบขึ้นจากสิทธิและหน้าที่ของเขาในองค์กรและบุคคลแต่ละคนอาจมีบทบาทมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้

สูนันท์ อังเกิดโชค (2530: 59) ได้อ้างอิง Daniel J. Leve'nson ในความหมาย “บทบาท” ไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่นๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกันซึ่งผูกพันกับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงบุคคล น้อยที่สุด แต่มุ่งชี้ไปถึงหน้าที่อันควรกระทำ
2. บทบาท หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคล ผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนี้
3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือแนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่งนั้นๆ นั้นเอง

Vroom and Selanick (อ้างใน สมพร ตั้งสะสม, 2537: 15) อธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์บางครั้งเกิดจากบทบาทที่กำหนดไว้ในสังคม จึงทำให้เรามองเห็นว่าบทบาททางสังคมเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง กับตำแหน่งเฉพาะทางสังคม เช่น การเป็นครู การเป็นพ่อ เป็นต้น ความหมายของบทบาทเป็นการกล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ที่ขึ้นอยู่กับตำแหน่งทาง สังคม ซึ่งบอกให้รู้ว่าแต่ละคนควรจะแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง และเป็นหน้าที่ที่จะต้องแสดงพฤติกรรมตามบทบาทนั้นๆ

ไบซานซ์ (Biesans) (อ้างใน สมพร ตั้งสะสม, 2537: 17) มีความเห็นว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นที่ให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่ง หนึ่งปฏิบัติโดยยึดบทบาทเป็นมาตรการในการตรวจสอบที่จะทำให้เห็นว่าบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะปฏิบัติอย่างไรภายในขอบเขตของ ฐานะตน

อุทัย หิรัญโต (2526: 197) อธิบายว่า บทบาทเป็นหน้าที่หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหวังของแต่ละบุคคลในกลุ่มหรือในสังคม หนึ่งๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคม หรือวัฒนธรรมของกลุ่มหรือสังคมนั้นกำหนดขึ้น ฉะนั้นบทบาทจึงเป็นแบบแห่งความประพฤติของบุคคล ในภาวะหนึ่งที่พึงมีต่อบุคคลอื่น ในสถานะอีกอย่างหนึ่งในสังคมเดียวกัน

อานนท์ อาภาภิรม (2545) อธิบายว่า บทบาทเป็นรูปการ (Aspect) ที่เคลื่อนไหวหรือรูปแบบทางพฤติกรรมของตำแหน่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคคลที่เข้ามาดำรงตำแหน่งนั้นๆ และเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

Mc. David and Harari (1974: 280) อธิบาย ว่า บทบาท หมายถึง ความมุ่งหวังที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าผู้ดำรงตำแหน่งในตำแหน่งหนึ่งของสังคมควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรอย่างหนึ่งออกมาจากการอยู่ในฐานะตำแหน่งที่ตนครอบครองอยู่นั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง บทบาทเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เป็นหน้าที่การงานซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งแสดงออก มาให้คนอื่นเห็น

สงวนศรี วิรัชชัย (2527: 20,23); ประสาท หลักศิลา (2528 : 46); ทศพร มณีศรีจำ (2539 : 39) ได้อธิบายความหมายของบทบาทสอดคล้องกันว่า คือ พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นต้องสอดคล้องกับค่านิยมและสถานะของสังคม และสัมพันธ์กับความคาดหวังของผู้อื่น บทบาทของคนจะมีผลต่อเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องสัมพันธ์ โดยที่เขาจะต้องนำ มาสัมพันธ์กับบุคลิกภาพที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเราคำว่า จึงเป็นเหตุให้การเลือกบทบาททางพฤติกรรมของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้บทบาทจะเป็นของคู่กับตำแหน่งหรือสถานภาพที่บุคคลนั้นดำรงตำแหน่ง อยู่ เมื่อบุคคลเปลี่ยนตำแหน่งหรือสถานภาพไปบทบาทนี้ก็จะต้องเปลี่ยนไปด้วย

Sill (1968: 230) ให้ความเห็นว่าเป็นการกระทำหรือคุณสมบัติต่างๆซึ่งผู้อยู่ในตำแหน่งหนึ่งๆ ควรจะมี ผู้ได้ตำแหน่งไม่เพียงแต่แสดงพฤติกรรมตามบทบาท ที่สอดคล้องกับการคาดหวังของคนอื่นๆ ในสังคมทั่วๆ ไป ยังต้องแสดงบทบาทซึ่งจะทำให้ การครอบครองตำแหน่งของตนอยู่ตลอดไป การที่จะแสดงบทบาทให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับความต้องการของบุคคลนั้น

Gordon (1963: 357) ได้ให้ความหมายของบทบาทที่เป็นจริงไว้ว่า คือพฤติกรรมที่บุคคลกระทำจริงๆ เพื่อสนองกับตำแหน่งที่เขากำลังทำอยู่โดยปกติจะมี ความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือแบบแผนในบทบาทที่ปฏิบัติจริง

Mead (1950: 270) อธิบายไว้ว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติจริงหรือบทบาทที่เป็นจริงนั้นจะต้องประกอบด้วย การรู้จักตนเอง พฤติกรรมตาม สถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งเหมาะสมกับการส่งเสริมฐานะของตนเอง ภูมิหลังของการกระทำ ที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นซึ่งเป็นแบบอย่างเพื่อให้การกระทำเฉพาะอย่างเป็นไปตามแนวทางที่ต้องการ และการประเมินผลการกระทำตามบทบาทด้วยตนเองและโดยบุคคลอื่น

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่

ความหมายของคำว่า “หน้าที่” หมายถึง ผลของแบบแผนการกระทำในระบบหนึ่งจากความหมายนี้มีผู้แยกแยะความแตกต่างของหน้าที่ต่อไปอีก ดังนี้

Robert K. Merton (1991) ได้ให้ความหมายแตกต่างระหว่างหน้าที่ว่าเป็นผลลัพธ์ (consequence) ที่มีขึ้น อันเป็นประโยชน์ในการปรับตัวของระบบ

Alfred R. Radcliffe Brown (1965) เปรียบหน้าที่เสมือนลักษณะหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติหมุนเวียนติดต่อกันไป

Levy, Marion Joseph (1952) ได้ให้ความหมายของ หน้าที่ ว่าหมายถึง เงื่อนไขหรือกิจการของรัฐ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการดำเนินงานตามโครงสร้างในระยะเวลาที่ผ่านมา

ทิพาพร พิมพ์พิสุทธิ์ (อ้างใน นพคุณ เมืองแวง และคณะ, 2524: 91) แห่งคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ให้ความหมายว่าหน้าที่ หมายถึง กระบวนการภายใต้สถานะหนึ่ง

ในทางสังคมศาสตร์ให้คำจำกัดความของคำว่า “หน้าที่” ในหลายความหมายด้วยกัน เช่น กิจกรรม (activity) วัตถุประสงค์ หรือ ผลที่ตามมา ฯลฯ ในบางครั้งอาจใช้เหมือนกับนักคณิตศาสตร์ คือ หมายถึง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ ซึ่งอาจใช้อธิบายคุณค่าในตัวของมันเองหรือเป็นคุณค่าที่เกิดตามตัวแปรอื่น (ชัยชนะ อิงคะวัต, 2531: 64)

Talcott Parson (อ้างใน นพคุณ เมืองแวง และคณะ, 2524: 40) กล่าวว่าโครงสร้างของระบบ ได้แก่ บทบาทต่างๆ (roles) ที่ระบบจะต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายตามหน้าที่ที่มีอยู่

Gabriel and Sidney (1963) ให้ความหมายว่า โครงสร้าง คือกิจกรรมที่กระทำสม่ำเสมอจนเป็นแบบแผนสามารถมองเห็นเป็นโครงสร้าง เช่น ภายในรัฐสภาจะเป็นเรื่องของประธานสภา สมาชิกสภา สมาชิกฝ่ายค้าน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมือง ภายในโครงสร้างจะมีคนดำเนินกิจกรรมย่อยๆ ซึ่งเรียกว่า บทบาทหลายๆ ด้าน ซึ่งจะรวมกิจกรรมหรือโครงสร้างนั่นเอง (สุจิต บุญบงการ, 2521: 13-14) ส่วนหน้าที่ของระบบนั้น หมายถึง บทบาทต่างๆ ที่ระบบจะต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายตามหน้าที่ (อ้างใน นพคุณ เมืองแวง และคณะ, 2524: 41)

แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้

ความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ มีปราชญ์และผู้ทำการศึกษาวิจัยหลายท่าน ได้ให้คำจำกัดความและความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้หลายความหมาย ซึ่งผู้ศึกษาขอนำเสนอตามแนวคิดของนักวิชาการแต่ละท่านสรุปได้ ดังนี้

Peter Senge (1990 อ้างใน บุญส่ง หาญพานิช, 2546) ได้เขียนหนังสือชื่อ The Fifth Discipline : The Art and Practice of the Learning Organization (1990) ซึ่งกล่าวถึงองค์กร

แห่งการเรียนรู้ว่า หมายถึง เป็นองค์การที่สมาชิกได้เพิ่มขีดความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับองค์การเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลในระดับต่าง ๆ ต้องการอย่างแท้จริง เป็นองค์การที่มีรูปแบบความคิดใหม่ ๆ (patterns of thinking) และແຂກແຂງຂອງความคิดให้เกิดขึ้นเป็นที่ปรารถนาและแรงบันดาลใจร่วมกัน (collective aspiration) ของสมาชิกในองค์การได้เกิดขึ้นโดยเสรี และคนในองค์การก็ได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ในวิธีการที่จะเรียนรู้ร่วมกันทั่วทั้งองค์การ

Pedler et al. (1991: 1) กล่าวว่าองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกทุก ๆ คนและมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การอย่างต่อเนื่อง

Garvin (1993) ให้ความหมายว่าองค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์การที่มีทักษะในการสร้างและถ่ายโอนความรู้ให้กับคนในองค์การ ในขณะที่เดียวกันก็ยังถ่ายทอดพฤติกรรมของการเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และพฤติกรรมของผู้ยังรู้ให้เกิดขึ้นทั่วทั้งองค์การ

Watkins and Marsick (1993: 118) ระบุว่าองค์การแห่งการเรียนรู้ คือ องค์การที่สมาชิกและองค์การต่างสร้างความเป็นเลิศให้แกกันโดยใช้การเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงกลยุทธ์ที่ต่อเนื่องและบูรณาการเข้ากับการทำงาน มีการเพิ่มอำนาจ (Empowerment) ให้กับสมาชิกขององค์การ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือและเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมงาน ส่งเสริมการสนทนากันอย่างเปิดเผยและเชื่อมโยงการพึ่งพาซึ่งกันระหว่างบุคคล องค์การ รวมทั้งชุมชนที่องค์การตั้งอยู่

Kim D.H. (1993) ให้ความหมายของ Learning Organization ไว้สั้น ๆ ว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นการเพิ่มพูนศักยภาพขององค์การเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

Marquardt (1996: 22) ได้ให้ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้ว่ามีความสอดคล้องกับ เซ็งเก เพ็คเลอร์ เบร์ยอนจ์ และ บอยเคิล (Senge, Pedler, Burgoyne & Boydell) มาร์ควอท ได้มองในมิติของการสร้างบรรยากาศขององค์การที่มีการกระตุ้นการเรียนรู้ของบุคคล และกลุ่มให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยสอนให้บุคลากรมีกระบวนการคิด วิพากษ์วิจารณ์เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น มีวิธีการเรียนรู้ ที่เป็นพลวัตโดยอาศัยการจัดการ และการใช้ความรู้เป็นเครื่องมือไปสู่การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

Thailand Institute of Scientific and Technological Research (2007) ได้สรุปวินัย 5 ประการตามแนวของเซ็งเก ไว้โดยย่อสำหรับองค์การที่จะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วินัยประการที่ 1: ความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery)

วินัยประการที่ 2: แบบแผนความคิดอ่าน (Mental Models)

วินัยประการที่ 3: วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)

วินัยประการที่ 4: การเรียนรู้ของทีม (Team Learning)

วินัยประการที่ 5: การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking)

สมิต สัจฉกร (2541) ได้ให้ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้ว่าเป็นองค์การที่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินกิจการไปสู่เป้าหมายรวมขององค์การ

จำเรียง วิษวัฒน์ และ เบญจมาศ อ่ำพันธ์ (2542: 9) เสนอว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์การที่มีการมุ่งเน้น กระตุ้นเร่งเร้า และจูงใจให้สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ พัฒนาตนเองตลอดเวลา และยังเป็นการขยายศักยภาพให้กับสมาชิกภายในองค์การที่จะลงมือปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วง หรือสร้างผลงานที่พึงปรารถนาอย่างแท้จริงโดยอาศัยรูปแบบการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนมีความคิดความเข้าใจเชิงระบบที่จะประสานกันทั้งนี้เพื่อให้องค์การสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ตลอดไป

เนวิศ และคณะ (1995 อ้างใน สมิต สัจฉกร, 2541) ได้เสนอปัจจัยที่ส่งผลก่อให้เกิดเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 7 ประการ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ปัจจัยที่ส่งผลก่อให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้

แนวพิจารณา	คำอธิบาย
1. แหล่งความรู้ : ภายในหรือภายนอก	- องค์การสร้างความรู้ภายในเองหรือแสวงหาแนวหลักคั้นจากภายนอกองค์การ ซึ่งมีผลต่อการสร้างแนวคิดสิ่งใหม่การปรับเปลี่ยนหรือการมุ่งลอกเลียนแบบ
2. มุ่งเน้นที่อะไร หรืออย่างไร	- ผู้บริหารและองค์การสนใจการสะสมองค์ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (สินค้า/บริการ) ซึ่งเป็นผลผลิตหรือกระบวนการเพื่อพิจารณาว่าองค์การได้พัฒนาได้สร้างให้บริการด้วยขั้นตอนเช่นไร
3. ลักษณะการทำ ไว้เป็นหลักฐานส่วนตัวหรือสาธารณะ	- องค์การถือว่าความรู้เป็นสิ่งที่แต่ละคนเป็นสิ่งที่มีการครอบครองหรือเผยแพร่ขั้นตอนแก่สาธารณชนได้หากมองว่าความรู้อยู่กับเอกบุคคลเมื่อคนนั้นลาออกถือว่าความรู้หายไปซึ่งต่างจากการมองว่าความรู้เป็นของสังคม ผลักเข้าไว้ในระบบการปฏิบัติงาน

ตาราง 1 (ต่อ)

แนวพิจารณา	คำอธิบาย
4. แนวทางการเผยแพร่ : เป็น ทางการหรือไม่เป็น ทางการ	- กำหนดวิธีการเผยแพร่เป็นลำดับขั้นตอนอย่างเป็นทางการหรือ กระทำแบบไม่เป็นทางการ เช่น การเป็นพี่เลี้ยง การเป็นตัว แบบทางด้านบทบาทการพบปะทานกาแฟน้ำชากับสมาชิก ข้ามสายงาน
5. จุดเน้นของการเรียนรู้	- การเรียนรู้ใส่ใจวิธีการเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขที่เป็นอยู่หรือ มุ่งที่ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นที่อยู่เบื้องหลังกิจกรรมที่ทำ องค์การชอบแก้ไขปรับปรุงที่ละเอียดละน้อยหรือแบบถอนราก ถอนโคน
6. เน้นคุณค่าหรือเอาใจตลาด	- องค์การให้ความสำคัญด้านการออกแบบผลิต ก็จะเน้นการ ลงทุน การเรียนรู้กับฝ่ายวิศวกรรมและการผลิตการวิจัยและ พัฒนามากกว่าเน้นอยู่ที่กิจกรรมของฝ่ายขายและให้บริการก็ จะให้ความสำคัญกับการตลาดและการจัดจำหน่ายมากขึ้น
7. เน้นการพัฒนาทักษะ : รายบุคคลหรือรายกลุ่ม	- ผู้บริหารองค์การให้ความสำคัญกับทักษะฝีมือ บุคคลเป็นราย คนหรือรายทีม

ที่มา : Nevis et al. (1995)

Nevis et al. (1995 อ้างใน สมิต สัจจกร, 2541) ได้เสนอปัจจัยที่สนับสนุนการ
เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 10 ประการ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ปัจจัยสนับสนุนต่อการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้

ปัจจัยสนับสนุน องค์การแห่งการเรียนรู้	คำอธิบาย
1. การสำรวจสภาพแวดล้อม	เข้าใจภาวะแวดล้อมรอบตัวดีแค่ไหน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขการปฏิบัติงานนอกหน่วยงานมากนักน้อยเพียงใด รู้ถึงความแตกต่างระหว่างสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในองค์การ
2. ความแตกต่างด้านการปฏิบัติ	หากเกิดความแตกต่างระหว่างผลที่คาดหวังกับผลที่เกิดขึ้นจริงแล้วมีการเรียนรู้หรือไม่ เรียนรู้จากความล้มเหลวจากการทดลองหรือทักษะใหม่ๆ หรือพยายามเสนอ แต่ผลทางบวกแต่ปิดบังผลทางลบ
3. การให้ความสำคัญด้านการวัดการประเมิน	หาวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนเฉพาะเจาะจงเป็นตัวเลขบ่งชี้วัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้ เทียบกับมาตรฐานเทียบกับความต้องการของผู้รับบริการภายใน/ภายนอกองค์การ
4. การให้ริเริ่มฝึกทดลอง	องค์การจัดให้มีการฝึกทดลองสิ่งใหม่ ๆ อยู่เรื่อยๆ หรือไม่ ให้เรียนรู้จากประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ยอมรับต่อการล้มเหลว ผิดเป็นครู ปรับเปลี่ยนนโยบายแนวปฏิบัติการให้โอกาสเรียนรู้
5. บรรยากาศที่เปิดเผยโปร่งใส	ความสามารถเข้าถึงข้อมูล การติดต่อสื่อสาร 2 ทาง โดยทั่วถึงในองค์การ แบ่งปันให้รับรู้เกี่ยวกับปัญหาข้อผิดพลาด บทเรียนที่ได้รับ ไม่ปิดบังอำพรางยอมรับว่าในการแก้ไขปัญหามองอาจต้องมีการได้เถียงการขัดแย้งกันอยู่บ้าง

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยสนับสนุน องค์การแห่งการเรียนรู้	คำอธิบาย
6. การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	ไม่คิดว่าความรู้หยุดแค่การได้ปริญญาบัตรทุกระดับ ชั้นในองค์การ เชื่อมต่อการเรียนรู้ มีการสนับสนุนให้ มีการใฝ่รู้สู่สิ่งยากค้นคว้าหาความรู้อยู่เป็นนิจ ไม่ใช่ทำ กิจกรรมการฝึกอบรมที่เป็นครั้ง ๆ ตามนโยบาย ตาม กิจวัตร ตามกระแสนิยม ฝึกแต่ละคนให้มี “Personal Mastery” ความรอบรู้ ความสำเร็จ ความเชี่ยวชาญของ ตนเอง
7. ความหลากหลายของการปฏิบัติ	ให้นิยามของสมรรถนะที่พึงประสงค์ด้วยวิธีขั้นตอน และกระบวนการที่หลากหลาย อนุญาติ ยอมรับความ แตกต่างนำมาซึ่งการได้เรียนรู้ ให้มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจให้ความเห็น
8. การมีผู้สนับสนุน	มีผู้ริเริ่ม เห็นดีเห็นงามต่อความคิดและวิธีการใหม่ ๆ ใน ทุกระดับของพนักงาน ยังสร้างแนวร่วมได้มากเท่าใด การเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้นได้รวดเร็วและมากมายเท่านั้น
9. การเกี่ยวข้องเห็นชอบด้วยของผู้นำ	เรียนรู้ด้วยซึ่งสะท้อนให้เห็นวิสัยทัศน์ การให้ความสำคัญ ร่วมมือการให้ความสำคัญเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจ
10. การพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็น ระบบ	แต่ละส่วนแต่ละฝ่ายขึ้นแก่กันและกัน มองภาพกว้างถึง กระบวนการและความสัมพันธ์ของปัญหาว่าเกี่ยวข้อง กันอย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงความต้องการการปฏิบัติ เข้ากับเป้าหมายขององค์การ

ที่มา : Nevis et al. (1995)

Marquardt and Reynolds (1994: 51-77) ได้ระบุถึงคุณลักษณะโดดเด่นขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่พึงมีไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. มีโครงสร้างที่เหมาะสม (Appropriate Structure) ไม่มีสายการบังคับบัญชามากเกินไป มีลักษณะ “จืดแต่แจ๋ว” ยืดหยุ่นคล่องตัว โครงสร้างควรเป็นลักษณะแบบราบ (Flat Organization) เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดความอิสระในการทำงานมากขึ้น และเกิดความคล่องตัวในการประสานงานกับทีมข้ามสายงานอื่น ๆ มีมากขึ้น มีคำพรรณาน้ำที่ความรับผิดชอบของงานตำแหน่งที่มีความยืดหยุ่นเอื้อต่อการจัดตั้งทีมงานได้ ซึ่งในอนาคตอาจต้องใช้สมรรถนะ (Competencies) แทน Job description

2. มีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ภายในองค์กร (Corporate Learning Culture) สมาชิกในองค์กรมีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเรียนรู้ และมีนิสัยใฝ่รู้ศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ต่อกันฉันท์มิตร มีแรงจูงใจในการสร้างสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ขณะเดียวกันจะต้องได้รับการสนับสนุนทั้งการเงินและขวัญกำลังใจจากผู้บริหารระดับสูงขององค์กร กล่าวคือ ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์เล็งเห็นถึงความสำคัญ ของการเรียนรู้ภายในองค์กรไปพร้อม ๆ กับผลกำไรของบริษัทด้วย เพราะวัฒนธรรมขององค์กร โดยเฉพาะวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ สิ่งสำคัญที่สุดจะต้องมาจากค่านิยม และนโยบายขององค์กร จึงจะเกิดเป็นวัฒนธรรมร่วมขององค์กรได้ เฉพาะกลุ่มพนักงานเพียงลำพัง ก็ยากที่จะขยายวัฒนธรรมนี้ให้ทั่วทั้งองค์กรได้

3. มีการให้พลังอำนาจหรือเพิ่มอำนาจปฏิบัติแก่สมาชิก (Empowerment) เปิดโอกาสให้พนักงานมีความสามารถในการเรียนรู้ มีอิสระในการตัดสินใจ ลดความรู้สึกรอคอยพึ่งพิงผู้อื่นในการแก้ไขปัญหา เป็นการกระจายอำนาจความรับผิดชอบ และการตัดสินใจแก้ปัญหาไปสู่พนักงานระดับล่างอย่างทั่วถึงกัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานได้ฝึกฝนการเรียนรู้ และค้นคว้าหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองมากขึ้น รวมถึงการได้มีอิสระในการตัดสินใจ ซึ่งก็จะทำให้เรียนรู้ผลลัพธ์จากสิ่งที่ตนได้ตัดสินใจลงไปอีกด้วย

4. มีการตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Environment Scanning) องค์กรแห่งการเรียนรู้ นอกจากจะเป็นองค์กรที่ความยืดหยุ่น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เคลื่อนไหวอยู่เป็นนิจ ซึ่งส่วนหนึ่งก็มาจากการคาดคะเน ตรวจตราการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่องค์กร ต้องเฝ้าระวังให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง แสดงท่วงทีในธุรกิจของตนให้มีความสำคัญแก่สังคม เลือกลงเป้าหมายในสภาพแวดล้อมที่องค์กรมุ่งที่จะปฏิสัมพันธ์ด้วย ดังนั้นการตรวจสอบสภาพแวดล้อม จึงเป็นลักษณะหนึ่งที่สำคัญต่อการสะท้อนภาพให้เห็นถึงความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน

5. มีการสร้างสรรค์องค์ความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เหล่านั้น (Knowledge Creation and Transfer) การสร้างนวัตกรรมองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่นอกจากจะเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ ข่าวดารภายนอกแล้ว ยังรวมถึงการเรียนรู้ภายในและการหยั่งรู้ทางความคิดของแต่ละบุคคล และการสร้างความรู้ใหม่ๆ มิใช่เป็นเพียงหน้าที่ของ R&D หรือ C&D (copy & Development) ผู้ปฏิบัติทุกคนจะมีบทบาทเสริมสร้างความรู้ เรียนรู้จากส่วนอื่น ฝ่ายอื่น จากเครือข่ายสายสัมพันธ์ ติดต่อกันผ่านช่องทางการสื่อสารและเทคโนโลยีต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน

6. มีเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ (Learning Technology) มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง เพื่อให้มีการเก็บ ประมวล ถ่ายทอดข้อมูลกันได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง สร้างเครือข่าย สร้างฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) เทียบเคียงกับการทำงานของสมองมนุษย์ ทำให้การฝึกอบรมในอนาคตจะรวดเร็ว สั้นกระชับ เป็นที่น่าสนใจ เพราะเทคโนโลยีต่าง ๆ จะช่วยทำให้มีการกระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็วมากขึ้น

7. มุ่งเน้นความมีคุณภาพ (Quality) การที่องค์กรให้ความสำคัญกับการบริหารเชิงคุณภาพโดยรวม ที่เน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ผลการเรียนรู้ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจกลายเป็นผลงานที่ดีขึ้น จะพัฒนาคุณภาพตามคุณค่าในสายตาของผู้รับบริการ โดยไม่มีคำว่า ต่อรองคุณภาพ

8. เน้นย้ำความมีกลยุทธ์ (Strategy) มีการยึดถือเอาการเรียนรู้ให้เป็นพื้นฐานเบื้องต้น ทางกำเนินธุรกิจขององค์กร (Prime Business) หรือยึดถือเอาเป็นกลยุทธ์สำคัญขององค์กร เช่น เน้นย้ำถึงกลยุทธ์ของการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) หรือเน้นย้ำสมาชิกลงถึงกลยุทธ์การเรียนรู้โดยเจตนา โดยให้กลยุทธ์ทั้งสองที่กล่าวมา รวมเป็นจิตสำนึกของคนในองค์กรควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน ซึ่งในกำเนินการและการประเมิน ผู้จัดการบริหารจะเป็นผู้ทำหน้าที่ทดลองเกื้อหนุนมากกว่าจะเป็นผู้กำหนดแนวทางปฏิบัติหรือคำตอบไว้ให้

9. มีบรรยากาศที่สนับสนุน (Supportive Atmosphere) เป็นบรรยากาศภายในองค์กรที่มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ให้กับสมาชิกภายใน เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม และพัฒนาศักยภาพอย่างเป็นอิสระและต่อเนื่อง เป็นองค์กรที่เอาใจใส่ต่อความเป็นมนุษย์ เคารพศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไร้ซึ่งการแบ่งแยกแต่สนับสนุนการมีส่วนร่วม

10. มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม และเครือข่าย (Teamwork and Networking) การทำงานเป็นทีม จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ และการสร้างการแข่งขัน และกลายเป็นพลังร่วม (Synergy) การแบ่งปัน การทำงานและแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งการทำงานเป็นทีม และเครือข่ายนี้

ยังจะทำให้มีการเพิ่มขึ้นของแหล่งวิชาการ และทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ยืดหยุ่นขึ้นฉลาดขึ้นและประสบความสำเร็จในที่สุด

11. สมาชิกมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Vision) วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่มีความมุ่งหวังขององค์กร ที่ทุกคนจะต้องร่วมกันทำให้เกิดความเป็นรูปธรรมขึ้น เป็นการเน้นให้เกิดการเรียนรู้ ในเรื่องที่มีทิศทางเป็นไปตามความต้องการร่วมกันขององค์กร วิสัยทัศน์ร่วมจะเป็นแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานมุ่งเข้าสู่เป้าหมายอย่างมีจิตจำนง อย่างผูกพันบนพื้นฐานของค่านิยม ปรัชญา ความคิดความเชื่อที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้มีการร่วมกันทำกิจกรรมที่มีจุดหมายเดียวกัน

หลักการพื้นฐานสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

Senge (1990) ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นปรมาจารย์ของการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้เสนอหลักการพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ 5 ประการ ดังนี้ (บุญส่ง หาญพานิช, 2546)

1. การคิดที่เป็นระบบ (system thinking) คือ สร้างกรอบความคิดซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้และกระบวนการคิด ศึกษาเหตุผลและการค้นหาคำตอบอย่างมีพิจารณา
2. ความสามารถของบุคคล (personal mastery) คือ ความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองทำสิ่งใหม่ สร้างวิสัยทัศน์แห่งตน ตระหนักรู้ว่าตนเองอยู่ห่างจากเป้าหมายของตนมากน้อยเพียงไรเพื่อเป็นแรงผลักดันให้ไปถึงเป้าหมายนั้น ใฝ่ใจที่จะพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศ
3. กรอบความคิดภายใน (mental models) คือ การรับรู้สิ่งต่าง ๆ หรือประสบการณ์ทั้งปวงที่เป็นรากฐานฝังลึกในตัวบุคคล มีรูปแบบวิธีการคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง เนื่องมาจากการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และวิสัยทัศน์ ไม่ยึดติดกับความเชื่อเก่าที่ล้าสมัย เพียรพัฒนารูปแบบความคิดความเชื่อใหม่ให้สอดคล้องกับความแปรเปลี่ยนไปของ โลกเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร
4. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (building share vision) คือ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิด และโลกทัศน์ของบุคคลในองค์กร เพื่อนำไปสู่การเป็นวิสัยทัศน์หลักร่วมกันขององค์กร โดยทุกคนในองค์กรควรมีส่วนร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์นี้ ช่วยกันสร้างภาพอนาคตของหน่วยงานที่ทุกคนจะทุ่มเท ผนึกแรงกาย แรงใจ ทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
5. การเรียนรู้ทีม (team learning) คือ การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันเป็นทีม บุคคลในองค์กร อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคคลในทีมซึ่งทำให้บุคคลมีความรู้เพิ่มขึ้น พัฒนาภูมิปัญญาและศักยภาพของทีมงานโดยรวม มีการนำเอา

ความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญของแต่ละบุคคลมาผสมผสานเสริมกัน เพื่อให้งานที่ทำร่วมกันบรรลุผลสูงสุดตามเป้าหมาย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอบบัญชี

การตรวจสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2551: 23-30) การสอบบัญชีสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถวินิจฉัยและแสดงความเห็นโดยอิสระและเที่ยงตรงต่องบการเงินที่สหกรณ์จัดทำขึ้น และเพื่อแสดงให้เห็นถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์โดยถูกต้องตามที่ควรและเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่เพียงใด รวมถึงการเสนอข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้ที่บุคคลที่นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งให้ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ จะทำการตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารประกอบการลงบัญชีและหลักฐานอื่นๆ ตลอดจนการใช้วิธีการตรวจสอบที่จำเป็นตามแนวทางปฏิบัติงานที่วิชาชีพได้กำหนดเป็นมาตรฐาน รวมถึงกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ ของนายทะเบียนสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ระเบียนนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. 2542)

หลักการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตามระเบียนนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. 2542 หมวด 2 ได้กำหนดสาระสำคัญดังนี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2542)

- ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปและตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด โดยให้ครอบคลุมทั้งในด้านการเงินการบัญชี (Financial Audit) การปฏิบัติการ (Operational Audit) และการบริหารงาน (Management Audit) ของสหกรณ์
- ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต้องตรวจสอบการปฏิบัติงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ และของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต้องปฏิบัติงานสอบบัญชีให้เป็นไปอย่างโปร่งใส ชัดเจน ถูกต้องและเป็นธรรม

- ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต้องวางแผนและปฏิบัติงานโดยใช้วิจารณญาณเชิงผู้ประกอบวิชาชีพต่อข้อมูลของสหกรณ์ ตลอดจนต้องกำหนดขอบเขตวิธีการตรวจสอบบัญชีให้เหมาะสมและรัดกุม

- การสอบบัญชีสหกรณ์ที่ชำระบัญชี ให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ว่าด้วยการชำระบัญชี รวมทั้งคำแนะนำวิธีปฏิบัติในการชำระบัญชีของสหกรณ์ที่ กตส. กำหนด

คุณสมบัติของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และประกาศอธิบดี กตส. พ.ศ. 2544 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต้องมีคุณสมบัติคือ

- (1) เป็นข้าราชการ กตส.
- (2) เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชีที่ใบอนุญาต ยังไม่ขาดอายุ ไม่ถูกพัก หรือไม่ถูกเพิกถอน และได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ไว้ตามที่อธิบดี กตส. กำหนด หรือ
- (3) เป็นผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ตามประกาศอธิบดี กตส. และได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ไว้ตามที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2544)

กระบวนการสอบบัญชีสหกรณ์

กตส. ได้กำหนดหลักปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรโดยกำหนดหลักปฏิบัติในงานต่างๆ ได้แก่ มาตรฐานกระบวนการสอบบัญชี และมาตรฐานการรายงาน มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานกระบวนการสอบบัญชี

กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสม โดยผู้สอบบัญชีต้องวางแผนและปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่างการเงินที่ตรวจสอบแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ซึ่งการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ นอกจากผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดด้วย โดยให้ครอบคลุมทั้งด้านการเงินการบัญชี การปฏิบัติการและการบริหารงานของสหกรณ์และกลุ่ม

เกษตรกร ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถสรุปความเห็นได้อย่างสมเหตุสมผลว่า งบการเงินที่ตรวจสอบได้จัดทำขึ้นโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2550)

กตส.ได้กำหนดมาตรฐานกระบวนการสอบบัญชี ประกอบด้วย

- (1) การกำหนดแผนปฏิบัติงานสอบบัญชีรายสหกรณ์
- (2) การวางแผนงานสอบบัญชี
- (3) การปฏิบัติงานสอบบัญชี
- (4) การสรุปผลงานสอบบัญชี

โดยแต่ละกระบวนการสอบบัญชีมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การกำหนดแผนปฏิบัติงานสอบบัญชีรายสหกรณ์

มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการกำหนดแผนปฏิบัติงานสอบบัญชีรายสหกรณ์ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถกำหนดแผนปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยกำหนดให้ผู้สอบบัญชี เมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ก่อนเริ่มปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีกำหนดแผนปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ โดยปฏิบัติดังนี้

(1.1) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์ที่ต้องตรวจสอบจากกระด้าทำการ หรือรายงานผลการตรวจสอบบัญชีในปีก่อน รวมทั้งสอบถามผู้สอบบัญชีปีก่อนแล้วใช้ประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีพิจารณาข้อมูลดังกล่าวเพื่อใช้ประกอบการกำหนดแผนปฏิบัติงานสอบบัญชีเป็นรายสหกรณ์

(1.2) เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการสอบบัญชี และแนะนำให้สหกรณ์ที่คาดว่าจะจัดทำงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินแล้วเสร็จแจ้งกำหนดการที่พร้อมให้ผู้สอบบัญชีเข้าตรวจสอบบัญชีประจำปี โดยจัดทำหนังสือขอรับบริการตรวจสอบบัญชี และเมื่อผู้สอบบัญชีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วให้นำมาพิจารณากำหนดแผนปฏิบัติงานสอบบัญชี และจัดลำดับการให้บริการสอบบัญชี โดยเรียงตามลำดับก่อนหลัง

(2) การวางแผนการสอบบัญชี

มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการวางแผนงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี เพื่อให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการวางแผนการสอบบัญชี เป็นการพัฒนากลยุทธ์การตรวจสอบทั่วไปและกำหนดวิธีการตรวจสอบในรายละเอียด

สำหรับลักษณะ ระยะเวลา และขอบเขตการตรวจสอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติดังนี้

(2.1) ประเมินความเสี่ยงและสรุปผลการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องประเมินความเสี่ยงให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยประเมินความเสี่ยงสืบเนื่องและความเสี่ยงจากการควบคุม เพื่อนำผลการประเมินความเสี่ยงไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีอย่างเหมาะสม ซึ่งปฏิบัติได้ดังนี้

ก. สหกรณ์ที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด ยุ่งยากมาก และยุ่งยากปานกลาง ให้ผู้สอบบัญชีประเมินความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมการควบคุมโดยใช้แบบประเมินคุณภาพสหกรณ์ ซึ่งสามารถใช้โปรแกรมประเมินความเสี่ยงและจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในทางระบบ Intranet ของ กตส. และประเมินความเสี่ยงสืบเนื่องจากสภาพการดำเนินงานธุรกิจโดยพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์

ข. สหกรณ์ที่มีระดับความยุ่งยากน้อย และที่ไม่สามารถจัดระดับความยุ่งยากได้ ให้ผู้สอบบัญชีประเมินความเสี่ยงและสรุปผลการประเมินความเสี่ยงโดยใช้แบบบันทึกโดยย่อ

(2.2) จัดทำ แผนการสอบบัญชีโดยรวม บันทึกข้อมูลที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบบัญชี ประกอบด้วย ขอบเขตงานของผู้สอบบัญชีข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์ ระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยงระดับยอดคงเหลือในบัญชีและประเภทรายการ ระดับความมีสาระสำคัญ นโยบายการบัญชี กำหนดการตรวจสอบ ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบทั้งนี้รูปแบบและเนื้อหาของแผนการสอบบัญชีโดยรวมเป็นไปตามที่ กตส. กำหนด มีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

ก. สหกรณ์ที่มีระดับความยุ่งยากมากที่สุด ยุ่งยากมาก และยุ่งยากปานกลาง ให้ผู้สอบบัญชีจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมตามรูปแบบมาตรฐาน

ข. สหกรณ์ที่มีระดับความยุ่งยากน้อย และที่ไม่สามารถจัดระดับความยุ่งยากได้ ให้ผู้สอบบัญชีจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมแบบบันทึกโดยย่อ

(2.3) จัดทำแนวการสอบบัญชี เพื่อใช้เป็นคำสั่งงานแก่ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี และใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ซึ่งจะทำให้ได้หลักฐานการตรวจสอบที่มีคุณภาพและเพียงพอในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน โดยแนวการสอบบัญชีจะต้องระบุรายละเอียดวิธีการตรวจสอบในแต่ละเรื่องแต่ละบัญชี หรือแต่ละวงจร ให้ครอบคลุมการปฏิบัติงานและการดำเนินงานของสหกรณ์ในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยงและแผนการสอบบัญชีโดยรวม มีวิธีปฏิบัติดังนี้

(ก) กำหนดวัตถุประสงค์การตรวจสอบในแต่ละเรื่อง

(ข) กำหนดวิธีการตรวจสอบที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่

กำหนดไว้

(ค) กำหนดวิธีการเลือกตัวอย่างรายการที่ตรวจสอบ

(ง) กำหนดปริมาณการตรวจสอบที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะ

สรุปผลการตรวจสอบได้

(จ) กำหนดชื่อผู้ตรวจสอบ

ทั้งนี้ ให้ผู้สอบบัญชีจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชีก่อนที่ผู้สอบบัญชีเข้าปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระหว่างปีหรือตรวจสอบบัญชีประจำปี (กรณีไม่ได้ตรวจสอบบัญชีระหว่างปี)

(3) การปฏิบัติงานสอบบัญชี

มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการปฏิบัติงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี เพื่อให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับวิธีปฏิบัติให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานสอบบัญชีใน 2 ช่วงเวลา ดังนี้

(3.1) การสอบบัญชีระหว่างปี ให้ผู้สอบบัญชีพิจารณาเข้าปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระหว่างปีได้ตามความเหมาะสม

(3.2) การสอบบัญชีประจำปี ให้ผู้สอบบัญชีเข้าปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีประจำปี เมื่อได้รับงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินจากสหกรณ์ให้ผู้สอบบัญชีพิจารณาตรวจสอบในเบื้องต้นก่อนว่าสหกรณ์ดังกล่าวมีความพร้อมรับการตรวจสอบจริงหรือไม่แล้วปฏิบัติดังนี้

(ก) กรณีสหกรณ์มีความพร้อมรับการตรวจสอบจริง ให้ผู้สอบบัญชีจัดทำหนังสือแจ้งกำหนดการเข้าตรวจสอบบัญชี หรือใช้วิธีการอื่นใดตามที่เห็นสมควร เพื่อให้ทราบถึงกำหนดการเข้าตรวจสอบบัญชี

(ข) กรณีสหกรณ์ไม่มีความพร้อมรับการตรวจสอบ ให้ผู้สอบบัญชีจัดทำหนังสือแจ้งให้แก้ไขหรือจัดทำงบการเงินและรายละเอียดประกอบให้ถูกต้อง โดยให้จัดทำภายใน 5 วัน นับจากวันที่ได้รับงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน เพื่อให้สหกรณ์ทราบและแก้ไข หรือจัดทำงบการเงินและรายละเอียดประกอบให้ถูกต้อง ครบถ้วนต่อไป

กรณีที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีแล้วพบว่ามีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องมีการปรับแผนการสอบบัญชี หรือเห็นสมควรขยายขอบเขตการตรวจสอบ ถ้าเป็นเรื่องที่กำหนดแผนการตรวจสอบไว้แล้ว การปรับแผนหรือการขยายขอบเขตการตรวจสอบให้ระบุเพิ่มเติมไว้ใน

แนวการสอบบัญชี โดยไม่ต้องแก้ไขแผนการสอบบัญชีโดยรวม แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่ได้มีการกำหนดแผนการตรวจสอบในเรื่องนั้นๆ ไว้ ให้ผู้สอบบัญชีทำการประเมินความเสี่ยงระดับขอดคงเหลือในบัญชีและประเภทรายการเพิ่มเติมในแผนการสอบบัญชีโดยรวม เพื่อประเมินความเสี่ยงสืบเนื่องและความเสี่ยงจากการควบคุม พร้อมทั้งกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อนำไปจัดทำแนวการสอบบัญชีเพิ่มเติมด้วย

กรณีผู้สอบบัญชีตรวจสอบพบข้อบกพร่องทางการเงินการบัญชี ไม่ว่าจะเป็นข้อบกพร่องที่อยู่ในลักษณะเร่งด่วนต้องสั่งการให้คณะกรรมการดำเนินการแก้ไขในทันทีตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 หรือข้อบกพร่องที่ไม่อยู่ในลักษณะเร่งด่วนแนะนำเป็นหนังสือหรือแนะนำด้วยวาจาให้คณะกรรมการดำเนินการแก้ไข ให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรายงานและสั่งการให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงินการบัญชี พ.ศ. 2547

(4) การสรุปผลงานสอบบัญชี

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการสอบทานงานก่อนเสร็จสิ้นงานตรวจสอบ และสรุปผลการตรวจสอบเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงิน โดยกำหนดให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติดังนี้

(4.1) สอบทานงานขั้นสุดท้ายก่อนเสร็จสิ้นงานตรวจสอบ

(ก) ให้ผู้สอบบัญชีสอบทานการปฏิบัติงานของผู้ช่วยว่าได้ปฏิบัติตามแนวการสอบบัญชีที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน และบรรลุวัตถุประสงค์การตรวจสอบหรือไม่

(ข) สอบทานการจัดทำหลักฐานการสอบบัญชี หรือกระดาศทำการ

(4.2) สรุปผลการตรวจสอบเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินให้ผู้สอบบัญชีประเมินข้อสรุปจากหลักฐานต่างๆ ที่ได้จากการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ว่าเพียงพอที่จะสรุปผลการตรวจสอบโดยรวม และแสดงความเห็นต่องบการเงินก่อนปิดงานสอบบัญชี

มาตรฐานการรายงาน

เมื่อผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีตามมาตรฐานกระบวนการสอบบัญชีเสร็จสิ้น จะต้องจัดทำรายงานเพื่อเสนอผลการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย

- (1) การแสดงความเห็นต่องบการเงินและจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชี
 - (2) การรายงานผลการตรวจสอบบัญชี
 - (3) การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การแสดงความเห็นต่อการเงินและจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชี จัดทำขึ้นภายหลังที่ผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปและระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด รวมทั้งได้รวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีอย่างเพียงพอเพื่อสรุปผลการตรวจสอบประจำปีของสหกรณ์แล้ว เป็นการจัดทำเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินโดยรวมว่า งบการเงินที่ตรวจสอบแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดหรือไม่เพียงใด ซึ่งการแสดงความเห็นต่อการเงินในรายงานของผู้สอบบัญชีต้องสอดคล้องกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีประเภทของการแสดงความเห็น 4 แบบ คือ

- (1.1) การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข
- (1.2) การแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข
- (1.3) การแสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง
- (1.4) รายงานว่าไม่แสดงความเห็น

ทั้งนี้ การจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชีให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ กตส. ว่าด้วยการแสดงความเห็นต่อการเงินของสหกรณ์ พ.ศ. 2544 และหนังสือที่ กษ 0403/ ว.1019 รวมทั้งจัดทำตามรูปแบบและแนวทางที่ กตส. กำหนด

(2) การรายงานผลการตรวจสอบบัญชี มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอผลการตรวจสอบ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ภายหลังเสร็จสิ้นงานตรวจสอบแล้ว โดยผู้สอบบัญชี การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบบัญชี แยกออกเป็น 2 กรณี คือ

- (2.1) การรายงานการสอบบัญชีระหว่างปี

(2.1.1) ให้ผู้สอบบัญชีจัดทำรายงานการสอบบัญชีระหว่างปี เพื่อเสนอผลการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี โดยรายงานให้ทราบถึงขอบเขตการปฏิบัติงาน ข้อสังเกตที่ตรวจพบจากการตรวจสอบและแนวทางแก้ไข รวมทั้งเรื่องอื่นๆ (ถ้ามี) ตามรูปแบบและแนวทางที่ กตส. กำหนด

(2.1.2) ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานการสอบบัญชีระหว่างปีต่อหัวหน้า สตส. เพื่อทราบภายใน 10 วัน นับจากวันเสร็จสิ้นงานตรวจสอบบัญชีระหว่างปี

- (2.2) รายงานผลการตรวจสอบ

(2.2.1) ให้ผู้สอบบัญชีจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ เพื่อเสนอผลการตรวจสอบบัญชีประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยรายงานให้ทราบถึงผลการตรวจสอบ

ข้อสังเกตที่ตรวจพบและแนวทางแก้ไข รวมทั้งเรื่องอื่นๆ (ถ้ามี) ตามรูปแบบและแนวทางที่ กตส. กำหนด

(2.2.2) ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานผลการตรวจสอบ โดยให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่เข้าปฏิบัติงานวันแรก จนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบ และกระดากทำการต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ผ่านหัวหน้า สดส. โดยให้นับเฉพาะวันที่ปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้ กรณีที่มีการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี ให้นับจำนวนวันที่ใช้ในการตรวจสอบบัญชีระหว่างปีรวมเข้าไว้ด้วย

(3) การรายงานผลการปฏิบัติงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี เพื่อจัดเก็บข้อมูลทางสถิติและจัดระดับความยุ่งยากของสหกรณ์ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอบหมายงานและแบ่งเบาานให้ผู้สอบบัญชีในปีต่อไป และเพื่อจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในสหกรณ์ โดยผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติในการรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีแล้วเสร็จ ประกอบด้วย

(3.1) การรายงานผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีรายงานผลการปฏิบัติงานสอบบัญชี โดยบันทึกข้อมูลผ่านระบบ Intranet ของ กตส.

(3.2) การบันทึกข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ (Input form) ให้ผู้สอบบัญชีบันทึกข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ (Input form) โดยบันทึกผ่านระบบ Intranet ของ กตส. เพื่อจัดเก็บข้อมูลทางสถิติและจัดระดับความยุ่งยากของสหกรณ์ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอบหมายงานและแบ่งเบาานให้ผู้สอบบัญชีในปีต่อไป

(3.3) การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ ให้ผู้สอบบัญชีบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมภายในของสหกรณ์ จากแบบประเมินคุณภาพสหกรณ์ผ่านระบบ Intranet ของ กตส. เพื่อประเมินและจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถ

ขีดความสามารถ (Capability) มีแหล่งข้อมูลทางวิชาการและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและคำจำกัดความไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายขีดความสามารถ หมายถึงการจัดทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความสันักจัดเจนและความเชี่ยวชาญ

อนันต์ อนันตกุล (2534) ให้ความหมายขีดความสามารถ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานได้สำเร็จมากน้อยเพียงใด

ธงชัย สันติวงษ์ (2535) ได้ให้ความหมายของขีดความสามารถว่า หมายถึง ความชำนาญที่มีอยู่ของแต่ละบุคคล และสิ่งเหล่านี้พัฒนาโดยการที่บุคคลเรียนรู้ด้วยตนเอง จากสภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์ในอดีตที่เคยปฏิบัติมาก่อน

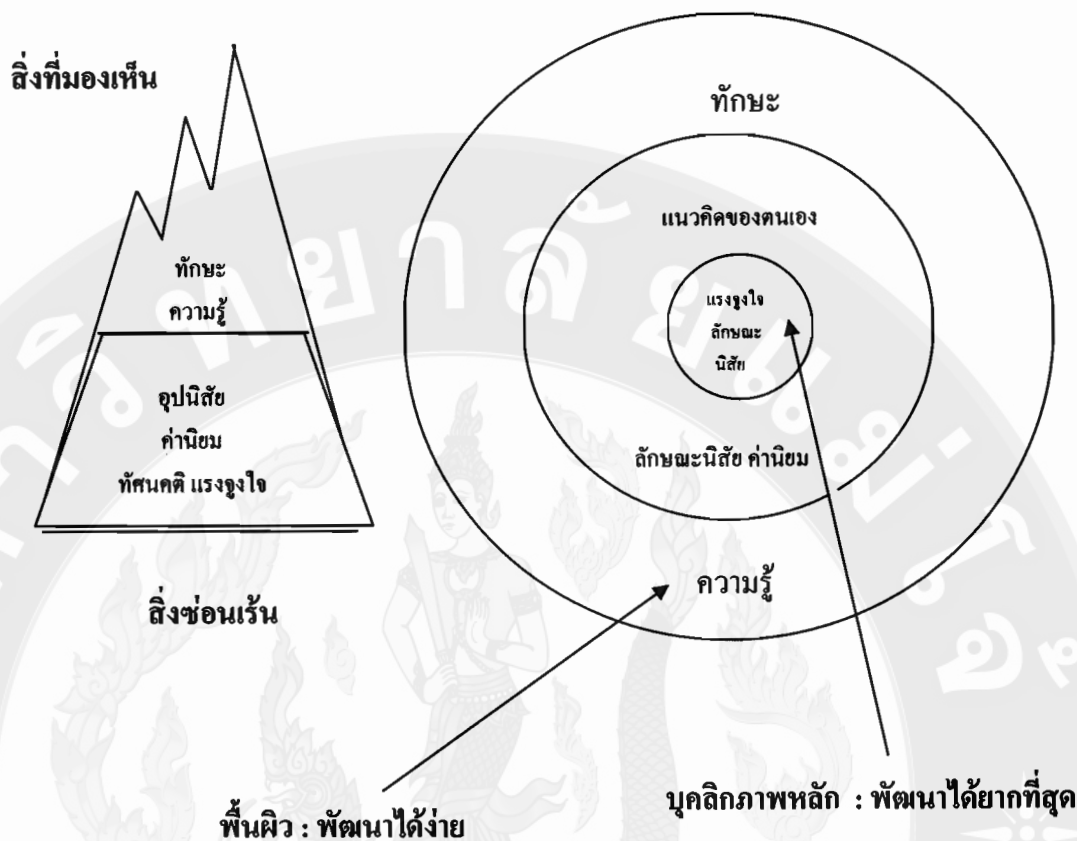
วีระชัย โชคลาภบุลย์ (2538) ได้กล่าวว่าขีดความสามารถเป็นคุณลักษณะที่มีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาได้ โดยคุณลักษณะนั้นเป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ และทัศนคติ

Boyatzis (อ้างใน คณัย เทียนพุด, 2546) เห็นว่าขีดความสามารถเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคล ซึ่งกำหนดพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงของความต้องการของงานภายใต้ปัจจัยแวดล้อมขององค์กร และทำให้บุคคลมุ่งมั่นไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ

เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ (อ้างใน พิษญา ศรีเกลื่อนกิจ, 2539) กล่าวว่า ขีดความสามารถ เป็นความรู้ ทักษะที่เป็นประโยชน์ หรือมีคุณค่าต่อการแก้ปัญหาและการทำงานของตนตามบทบาทที่เป็นอยู่

สุเชษฐ์ มิไตรีจิตต์ (2540) กล่าวว่า ขีดความสามารถหมายถึง การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จได้

นักวิชาการที่ศึกษาเรื่อง Competency มักให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันเช่น บางท่านแปลว่า “ขีดความสามารถ” บางท่านแปลว่า “สมรรถนะ” หรือบางท่านแปลว่า “ศักยภาพ” เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ มักจะอ้างอิงถึงความหมายหรือคำนิยามของ David C. McClelland ที่กล่าวว่า Competency คือ บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายใต้ปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคล นั้น สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ ความสามารถตามกรอบแนวคิดเรื่องขีดความสามารถ ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามแผนภูมิโมเดลภูเขาน้ำแข็ง ที่แสดงเกี่ยวกับแนวคิด หลักการของ Competency

ภาพ 1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (The Iceberg Model)

ที่มา : Spencer and Spencer (1993)

สามารถอธิบายได้ว่า คุณลักษณะของบุคคลนั้นเปรียบเหมือนภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในน้ำ โดยมีส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนน้อยลอยอยู่เหนือน้ำ ได้แก่ ความรู้ที่บุคคลมีในสาขาต่างๆ ที่เรียนรู้มา และส่วนของทักษะ ได้แก่ ความเชี่ยวชาญ ชำนาญพิเศษในด้านต่างๆ ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำนี้เป็นส่วนที่สังเกตและวัดได้ง่าย สำหรับส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่อยู่ใต้น้ำนี้เป็นส่วนที่มีปริมาณมากกว่าสังเกตและวัดได้ยากกว่า และเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่า ส่วนต่างๆ นี้ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social Role) ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self-image) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Traits) และแรงจูงใจ (Motives) ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้เป็นส่วนที่สัมพันธ์กับเขาวนปัญญาของบุคคล ซึ่งการที่บุคคลมีเพียงความฉลาดที่ทำให้เขาสามารถเรียนรู้องค์ความรู้ และทักษะได้เท่านั้น ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะทำให้เขาเป็นผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานที่โดดเด่น บุคคลจำเป็นต้องมีแรงผลักดัน เบื้องลึก คุณลักษณะส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเองและบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมที่เหมาะสมด้วยจึงจะทำให้เขาสามารถ

เป็นผู้ที่มีผลงานที่โดดเด่นได้ และคำนิยามนี้มักจะถูกนำมาเป็นกรอบแนวทางในการกำหนด (Spencer and Spencer, 1993)

สรุปความหมายของคำว่า Competency คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristic of Attributes) ที่ส่งผลต่อการแสดง พฤติกรรม (Behavior) ที่จำเป็น และมีผลทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น Competency ของคนซึ่งเกิดได้จาก 3 ทาง (ณรงค์วิทย์ แสนทอง, 2547) คือ

1. เป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด
2. เกิดจากประสบการณ์การทำงาน
3. เกิดจากการฝึกอบรมและพัฒนา

ประเภทของ Competency แบ่งออกเป็น 3 ประเภท (อากรณ์ ภู่วิทยพันธุ์, 2547) ดังนี้

1. จิตความสามารถหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะหรือการแสดงออกของ พฤติกรรมของพนักงานทุกคนในองค์กร ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กร โดยรวม ถ้าพนักงานทุกคนในองค์กรมีจิตความสามารถประเภทนี้ ก็จะมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ จิตความสามารถชนิดนี้จะถูกกำหนดจากวิสัยทัศน์

พันธกิจ เป้าหมายหลัก หรือกลยุทธ์ขององค์กร

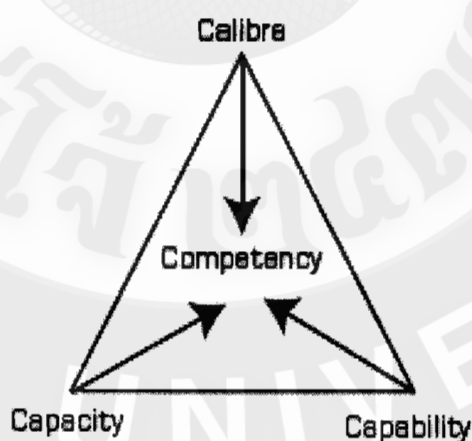
2. จิตความสามารถด้านการบริหาร (Managerial Competency) คือ ความรู้ ความสามารถด้านการบริหารจัดการ เป็นจิตความสามารถที่มีได้ทั้งในระดับผู้บริหารและระดับ พนักงาน โดยจะแตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Role – Based) แตกต่างตาม ตำแหน่งทางการบริหาร งานที่รับผิดชอบ ซึ่งบุคลากรในองค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จ และต้องสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร เช่น การวางแผน การบริหารการเปลี่ยนแปลง ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ การคำนึงถึงต้นทุน การทำงานเป็น ทีม การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหาและตัดสินใจ ภาวะผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ การเสริมสร้าง นวัตกรรมใหม่ เป็นต้น

3. จิตความสามารถตามตำแหน่งงาน (Functional Competency) คือ ความรู้ ความสามารถในงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของงานต่าง ๆ (Job – Based) เช่น ตำแหน่งวิศวกรควรมีความรู้ทางด้านวิศวกรรม นักบัญชี ควรมีความรู้ ทางด้านการบัญชี เป็นต้น หน้าที่งานที่ต่างกัน ความสามารถในงานย่อมจะแตกต่างกันตามอาชีพ

ซึ่งอาจเรียกขีดความสามารถชนิดนี้ สามารถเรียก Functional Competency หรือเป็น Job Competency เป็น Technical Competency ก็ได้ อาจกล่าวได้ว่าขีดความสามารถชนิดเป็นขีดความสามารถเฉพาะบุคคลซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และคุณลักษณะของบุคคลที่เกิดขึ้นจริงตามหน้าที่หรืองานที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย แม้ว่าหน้าที่งานเหมือนกัน ไม่จำเป็นว่าคนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นจะต้องมีความสามารถเหมือนกัน

การพัฒนาขีดความสามารถ

ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2549) เห็นว่าการทำงานหรือการให้บริการมีผลดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับในระยะเวลาที่ผ่านมา อาจไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้ได้รับความสำเร็จ การวัดอาจจำเป็นต้อง กำหนดค่าเป็นตัวเลข จึงต้องวัดจากจำนวนการร้องเรียนของผู้ใช้บริการว่าลดลงเป็นสัดส่วนเท่าใดกับข้อร้องเรียนเดิม การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานและการให้บริการจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และมีความเป็นไปได้ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหรือบุคคล ต่างก็มีขีดความสามารถไม่เหมือนกัน และมีขีดความสามารถต่างกันออกไปในแต่ละด้าน จึงต้องมีการวิเคราะห์ว่าหน่วยงานหรือบุคคลควรได้รับ การพัฒนาขีดความสามารถไปในด้านใดบ้าง 3C Model หรือ แบบจำลอง 3C จะช่วยให้สามารถพิจารณาขีดความสามารถได้ชัดเจนเป็นแต่ละด้าน

ภาพ 2 แบบจำลอง 3C

1. Capacity เป็นความสามารถที่จะรับงานได้มากน้อยเท่าใด ต่อชั่วโมง ต่อวัน ต่อสัปดาห์ หรือต่อเดือน ตามความจุของงานที่จะทำได้ บางคนรับงานได้มาก บางคนรับงานได้น้อย

2. Capability เป็นความสามารถที่จะทำงานได้หลากหลายชนิด บางคนทำงานได้หลายชนิด บางคนมีความสามารถเฉพาะ อย่าง ไม่สามารถพัฒนาทักษะให้มีหลายด้าน (multi-skill)

3. Caliber เป็นการพิจารณาขีดความสามารถว่าทำงานได้ในระดับยากมาก ยากปานกลาง หรือไม่ยาก

ขีดความสามารถในการให้บริการที่จะนำไปสู่ การบรรลุผลสำเร็จของงานบริการต้องสูงกว่ามาตรฐานทั่วไปที่ใครๆ ก็ทำได้ เป็นลักษณะที่เรียกว่า ความเก่ง จะต้องมีความรู้ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ และแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อความสำเร็จของเป้าหมายในงานบริการ ซึ่งพฤติกรรมหลัก (key behavior) จะมีความสำคัญต่องานบริการแต่ละอย่างต่างกัน

ขีดความสามารถโดยรวม

การพัฒนาขีดความสามารถของบริษัทจะต้องรู้ว่าบริษัทของเราเก่งในการให้บริการด้านใดอย่างไร ที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จในการประกอบการ และทำให้บริษัทของเราแตกต่างจากบริษัทอื่น เป็นความสามารถหลัก (core competency) ที่อยู่กับเรานาน ผู้อื่นลอกเลียนได้ยาก เป็นความสามารถซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการโดยทั่วไป

ขีดความสามารถส่วนบุคคล

คุณลักษณะของบุคคลที่ส่งผลต่อการให้บริการสูงกว่ามาตรฐานในการบริการต่างๆ ไป จะเป็นในด้านงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งแต่ละบุคคลมีมากน้อยไม่เท่ากัน บางคนมีมากในด้านหนึ่ง แต่น้อยกว่าในอีกด้าน จึงต้องพิจารณาพัฒนาขีดความสามารถในด้านที่เป็นจุดแข็งให้เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องจำกัดด้านที่เป็นจุดอ่อนให้หมดไป ด้วยวิธีการที่สะดวก รวดเร็ว และประหยัด ได้แก่ การฝึกอบรม และการสอนงานบริการในลักษณะการฝึกอบรมในงาน (On the Job Training: OJT)

แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์นวัตกรรม

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี ได้ให้ความหมายของ นวัตกรรมว่า หมายถึงการทำให้สิ่งต่างๆ ด้วยวิธีใหม่ๆ และยังสามารถหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการ หรือองค์กร ไม่ว่าการเปลี่ยนนั้นจะเกิดขึ้นจากการปฏิวัติ การเปลี่ยนอย่างถอนรากถอนโคน หรือการพัฒนาต่อยอด ทั้งนี้ มักมีการแยกแยะความแตกต่างอย่างชัดเจน ระหว่างการประดิษฐ์คิดค้น ความคิดริเริ่ม และนวัตกรรม อันหมายถึงความคิดริเริ่มที่นำมาประยุกต์ใช้อย่างสัมฤทธิ์ผล (McKeown, 2008) และในหลายสาขา เชื่อกันว่าการที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นนวัตกรรมได้นั้น จะต้องมีความแปลกใหม่อย่างเห็นได้ชัด และไม่เป็นแค่เพียงการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เป็นต้นว่า ในด้านศิลปะ เศรษฐศาสตร์ เศรษฐกิจ และนโยบายของรัฐ ในเชิงเศรษฐศาสตร์นั้น การเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องเพิ่มมูลค่า มูลค่าของลูกค้านำ หรือมูลค่าของผู้ผลิต เป้าหมายของนวัตกรรมคือการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก เพื่อให้สิ่งต่างๆ เกิดเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น นวัตกรรมก่อให้เกิดผลิตผลเพิ่มขึ้น และเป็นที่มาสำคัญของความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ

นวัตกรรม คือ แนวความคิด การกระทำหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ซึ่งพัฒนาจากของเดิมที่มีอยู่หรือเป็นการค้นพบขึ้นใหม่โดยไม่ได้ปรับปรุงจากสิ่งที่มีอยู่ ในการพัฒนาหรือการสร้างนวัตกรรมนั้นได้กระทำอย่างเป็นระบบ มีการทดลองและปรับปรุงจนกระทั่งมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ เมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริงสามารถช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (อรนุช ลิมตศิริ, 2543 : 4)

นวัตกรรม หมายถึง วิธีการ เครื่องมือ หรือสื่อใหม่ ที่ช่วยทำให้งาน หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ถึงแม้ว่าวิธีการ เครื่องมือหรือสื่อใหม่นั้น จะเคยใช้ที่อื่นได้ผลดีมาแล้วหรือไม่ก็ตาม แต่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในที่ใหม่ ก็ถือว่าเป็นนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534: 39)

นวัตกรรม หมายถึง สิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการใหม่ หรือปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมโดยมีการทดลองหรือพัฒนาจนเป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าจะมีผลดีในทางปฏิบัติ (สวัสดิการ สำนักงาน ก.ค., 2542: 46)

นวัตกรรม” หมายถึงความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน หรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อนำ นวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วย ประหยัดเวลาและแรงงานได้ด้วย

“นวัตกรรม” (Innovation) มีรากศัพท์มาจาก innovare ในภาษาละติน แปลว่า ทำสิ่งใหม่ขึ้นมา ความหมายของนวัตกรรมในเชิงเศรษฐศาสตร์คือ การนำแนวความคิดใหม่หรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ในรูปแบบ ใหม่ เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือก็คือ “การทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่น โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (Change) ที่เกิดขึ้นรอบตัวเราให้กลายมาเป็นโอกาส (Opportunity) และถ่ายทอดไปสู่แนวความคิดใหม่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม” แนวความคิดนี้ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยจะเห็นได้จากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ เช่น ผลงานของ Joseph Schumpeter ใน The Theory of Economic Development, 1934 โดยจะเน้นไปที่การสร้างสรรค การวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่ง นวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technological Innovation) เพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เป็นหลัก นวัตกรรมยังหมายถึงความสามารถในการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง อีกด้วย (พันธุ์อาจ ชัยรัตน์, ม.ป.ป.)

คำว่า “นวัตกรรม” เป็นคำที่ค่อนข้างจะใหม่ในวงการศึกษาก่อนหน้านี้ เป็นศัพท์บัญญัติของคณะกรรมการพิจารณาศัพท์วิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มาจากภาษาอังกฤษว่า Innovation มาจากคำกริยาว่า innovate แปลว่า ทำใหม่ เปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ ในภาษาไทยเดิมใช้คำว่า “นวกรรม” ต่อมาพบว่าคำนี้มีความหมายคลาดเคลื่อน จึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า นวัตกรรม (อ่านว่า นะ วัด ตะ คำ) หมายถึงการนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมจากวิธีการที่ทำอยู่เดิม เพื่อให้ใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น ดังนั้นไม่ว่าวงการหรือกิจการใด ๆ ก็ตาม เมื่อมีการนำเอาความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมก็เรียกได้ว่าเป็น นวัตกรรม ของวงการนั้น ๆ เช่น ในวงการศึกษา นำเอามาใช้ ก็เรียกว่า “นวัตกรรมการศึกษา” (Educational Innovation) สำหรับผู้ที่กระทำ หรือนำความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ มาใช้นี้ เรียกว่าเป็น “นวัตกร” (Innovator) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

Thomas Hughes ได้ให้ความหมายของ “นวัตกรรม” ว่าเป็นการนำวิธีการใหม่ ๆ มาปฏิบัติหลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนามาเป็นขั้น ๆ แล้ว เริ่มตั้งแต่การคิดค้น (Invention) การพัฒนา (Development) ซึ่งอาจจะเป็นไปในรูปของ โครงการทดลองปฏิบัติก่อน (Pilot Project) แล้วจึงนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติมา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

Morton, J.A. (1971) ให้ความหมาย “นวัตกรรม” ว่าเป็นการทำให้ใหม่ขึ้นอีกครั้ง (Renewal) ซึ่งหมายถึง การปรับปรุงสิ่งเก่าและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ นวัตกรรม ไม่ใช่การจัดหรือล้มล้างสิ่งเก่าให้หมดไป แต่เป็นการ ปรับปรุง เสริมแต่งและพัฒนา

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2521: 14) ได้ให้ความหมาย “นวัตกรรม” ไว้ว่าหมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ ที่แปลกไปจากเดิมโดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ๆ ขึ้นมาหรือ มีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ได้รับการ ทดลอง พัฒนาจนเป็นที่ เชื่อถือได้แล้วว่าได้ผลดีในทางปฏิบัติ ทำให้ระบบก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมี ประสิทธิภาพขึ้น

จรรยา วงศ์สาขันธ์ ได้กล่าวถึงความหมายของ “นวัตกรรม” ไว้ว่า “แม้ใน ภาษาอังกฤษเอง ความหมายก็ต่างกันเป็น 2 ระดับ โดยทั่วไป นวัตกรรม หมายถึง ความพยายามใด ๆ จะเป็นผลสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใดก็ตามที่เป็นไปเพื่อจะนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลง วิธีการที่ทำอยู่เดิมแล้ว กับอีกระดับหนึ่งซึ่งวงการวิทยาศาสตร์แห่งพฤติกรรม ได้พยายามศึกษาถึง ที่มา ลักษณะ กรรมวิธี และผลกระทบที่มีอยู่ต่อกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง คำว่า นวัตกรรม มักจะหมายถึง สิ่งที่ได้้นำความเปลี่ยนแปลงใหม่เข้ามาใช้ได้ผลสำเร็จและแผ่กว้างออกไป จนกลายเป็นการ ปฏิบัติอย่างธรรมดาสามัญ (อ้างใน บุญเกื้อ ควรรหาเวช , 2543)

นวัตกรรม แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 มีการประดิษฐ์คิดค้น (Innovation) หรือเป็นการปรุงแต่งของเก่าให้ เหมาะสมกับกาลสมัย

ระยะที่ 2 พัฒนาการ (Development) มีการทดลองในแหล่งทดลองจัดทำอยู่ใน ลักษณะของโครงการทดลองปฏิบัติก่อน (Pilot Project)

ระยะที่ 3 การนำเอาไปปฏิบัติในสถานการณ์ทั่วไป ซึ่งจัดว่าเป็นนวัตกรรมขั้น สมบูรณ์

ภานุ ลิมมานนท์ (2546) ได้กล่าวถึง การสร้างนวัตกรรมในองค์การว่าสามารถ แบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (product innovation) นวัตกรรมกระบวนการ (process innovation) และนวัตกรรมการจัดการ (management innovation)

1) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (product innovation) การสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ จำเป็นต้องมีการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องเพื่อเสนอคุณค่าให้แก่ลูกค้า ซึ่งต้องอาศัย องค์ประกอบที่สำคัญคือ การพัฒนาคุณสมบัติและลักษณะของผลิตภัณฑ์ โดยการออกแบบต้อง คำนึงถึงประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับซึ่งลูกค้าสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรม ตั้งแต่ กระบวนการออกแบบการสร้าง การทดสอบ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงกระบวนการจัดการห่วงโซ่คุณค่า (value chain management) ที่เกิดขึ้นกับทุกหน่วยงานที่จะทำให้เกิดผลในเชิงพาณิชย์ได้ เช่น เครื่องยนต์แบบไฮบริดที่ประหยัดน้ำมันและลดมลภาวะของบริษัทฮอนด้าและโตโยต้า

2) นวัตกรรมกระบวนการ (process innovation) ในการพัฒนาสร้างสรรค์กระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้น ต้องอาศัยความรู้ทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความรู้ในเรื่องของส่วนประกอบและส่วนเชื่อมต่อระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น ตลอดจนความรู้กระบวนการและเทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประยุกต์ใช้แนวคิด วิธีการหรือกระบวนการใหม่ๆ ที่ส่งผลให้กระบวนการผลิตและการทำงานโดยรวมให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้น เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบและกระบวนการผลิตหรือในโรงงาน (Computer Aided Design: CAD/Computer Aided Manufacturing: CAM) การพัฒนาระบบ 6 ซิกม่า (Six Sigma) เพื่อคุณภาพของสินค้าที่สูงขึ้น การทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงโดยการพัฒนาระบบการวางแผนวัสดุคงคลัง (Material Requirement Planning I: MRP I) และการวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากรในโรงงาน (Manufacturing Resource Planning II: MRP II) หรือการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับลูกค้าและห่วงโซ่คุณค่าโดยรวมด้วยการใช้ระบบทันเวลาพอดี (Just in Time: JIT) เป็นต้น

3) นวัตกรรมการจัดการ (management innovation) การสร้างนวัตกรรมทางการจัดการนั้นองค์กรจะต้องใช้ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการมาปรับปรุงระบบโครงสร้างเดิมขององค์กร ซึ่งรูปแบบการบริหารจะเป็นไปในลักษณะการมีส่วนร่วมของพนักงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความคิดเห็นใหม่ๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสามารถสร้างรายได้และนำไปสู่ผลกำไรให้กับบริษัทได้ เช่น การบริหารองค์กรในลักษณะที่บุคคลในองค์กรทำงานโดยมี 2 สายบังคับบัญชาพร้อมกัน คือ สายการบังคับบัญชาที่เป็นงานประจำกับสายการบังคับบัญชาที่เป็นงานโครงการ ดังที่เรียกว่าองค์กรแบบเมทริกซ์ (Matrix Organization) ที่ได้รับความนิยมใน ค.ศ. 1970 หรือการใช้ดุลยดัชนี (Balanced Scorecard) ในการวัด และประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความมั่นคงทางการเงิน

วาสนา สิงห์โกวินท์ (2535) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางการเงินว่าการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินสามารถแสดงให้เห็นถึงฐานะและความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจได้ แต่เนื่องจากธุรกิจธนาคารพาณิชย์มีลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างไปจากธุรกิจทั่วไป การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของธนาคารพาณิชย์จึงแตกต่างไป โดยในการที่จะทราบความมั่นคงและความสามารถในการอยู่รอดของธนาคารพาณิชย์นั้น จะต้องทำการวิเคราะห์อัตราส่วนที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. อัตราส่วนที่ใช้วัดการมีเงินทุนเพียงพอ (Capital Adequacy) เป็นอัตราส่วนที่วัดความเพียงพอของเงินกองทุนซึ่งแสดงถึงความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่

1.1 อัตราส่วนหนี้สินและทุน (Leverage Ratio) เป็นอัตราส่วนที่เปรียบเทียบว่าธนาคารมีหนี้สินเป็นกี่เท่าของทุน อัตราส่วนนี้ยิ่งน้อยยิ่งดี เพราะแสดงว่าธนาคารมีหนี้สินน้อย หากมีมากแสดงว่าธนาคารกู้เงินมาใช้เงินทุนตัวเองหลายเท่า ธนาคารจำเป็นต้องเพิ่มทุนหากต้องการขยายกิจการ

1.2 อัตราส่วนการหดตัวของสินทรัพย์เสี่ยง (Risk Assets Shrinkage Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่าธนาคารมีอัตราการหดตัวของสินทรัพย์เสี่ยง เช่น เงินให้กู้ ได้เท่าไร เจ้าหนี้และผู้ฝากเงินจึงจะยังสามารถได้รับการชำระหนี้คืนจากธนาคาร หรืออีกนัยหนึ่งธนาคารจะต้องเรียกเงินกู้คืนเป็นอัตราเท่าใดจึงจะสามารถชำระหนี้สินหรือเงินฝากทั้งหมดได้ หากอัตราส่วนนี้อยู่ในระดับต่ำ หมายถึง ธนาคารมีความสามารถในการชำระหนี้ได้โดยเรียกเงินให้กู้คืนในอัตราส่วนเล็กน้อย

1.3 อัตราส่วนระหว่างหนี้สินต่อทุนทั้งหมด (Liabilities to Net Worth Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงหนี้สินต่อทุนทุกประเภท รวมทั้งสินทรัพย์ถาวรด้วย 1.4 อัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์ถาวรกับทุนทั้งหมด (Fixed Assets to Net Worth Ratio) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์ว่าธนาคารใช้เงินลงทุนไปในสินทรัพย์ถาวรมากน้อยเท่าใด ซึ่งหากมากจะทำให้เงินทุนหมุนเวียนน้อยลง และหากอัตราส่วนนี้สูงมากจนเกือบเท่ากับทุนจะหมายความว่าธนาคารควรจะเพิ่มทุน

1.5 อัตราส่วนระหว่างเงินกู้ยืมทั้งหมดต่อทุนทั้งหมด (Total Borrowings to Net Worth Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างที่ธนาคารกู้ยืมมาทั้งหมดต่อทุนทั้งหมดของธนาคาร หากอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีเงินฝากน้อยต้องกู้ยืมจากแหล่งอื่นมาช่วยในการดำเนินงาน

1.6 อัตราส่วนระหว่างทุนทั้งหมดต่อสินทรัพย์หักเงินสด (Net Worth to Assets less Cash) แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างทุนของธนาคารทั้งหมดต่อสินทรัพย์ที่ไม่ใช่เงินสด เพื่อวิเคราะห์ว่าธนาคารมีสินทรัพย์มากหรือไม่เทียบกับทุน ยิ่งอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีทุนมากเทียบกับสินทรัพย์

1.7 อัตราส่วนระหว่างการลงทุนยกเว้นพันธบัตรรัฐบาลต่อทุน (Investment less Government Bonds to Net Worth Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างการลงทุนของธนาคารที่ใช้ไปยกเว้นพันธบัตรรัฐบาล ซึ่งเปรียบเสมือนเงินสดต่อทุนทั้งหมดของธนาคาร อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นระดับการลงทุนในหลักทรัพย์ของกิจการอื่นของธนาคาร ซึ่งหากอยู่ในระดับสูงหมายความว่าธนาคารลงทุนในหลักทรัพย์มากเกินไป

2. อัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่อง (Liquidity) ได้แก่

2.1 อัตราส่วนของการถอนเงินฝาก (Deposit Run-off Ratio : DRR) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงร้อยละของการถอนเงินฝากซึ่งธนาคารใช้เงินกองทุนชำระได้โดยไม่ต้องเรียกเงินกู้คืน หากอัตราส่วนนี้อยู่ในระดับสูงแสดงว่าธนาคารมีเงินสำรองสูงพอที่จะจ่ายเงินฝากเมื่อมีผู้ถอนได้มาก แต่หากอยู่ในระดับต่ำก็แสดงว่าธนาคารอาจต้องเรียกคืนเงินให้กู้มาใช้หนี้เงินฝากคืน หรือมีความสามารถในการยู่รอดของธุรกิจต่ำ

2.2 อัตราส่วนระหว่างเงินสดต่อเงินฝาก (Cash to Deposits) เป็นอัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างเงินสดกับเงินฝาก แสดงถึงระดับเงินสดในมือของธนาคาร โดยพร้อมที่จะจ่ายผู้ถอนเงินฝากได้โดยไม่ต้องเรียกเงินกู้คืน

2.3 อัตราส่วนระหว่างเงินสดและพันธบัตรรัฐบาลต่อเงินฝาก (Cash and Government Bonds to Deposits) เป็นอัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างยอดเงินสดบวกพันธบัตรรัฐบาลเทียบกับยอดเงินฝากเนื่องจากพันธบัตรรัฐบาลเป็นหลักทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้รวดเร็วคล้ายเงินสด จึงนำมาคิดรวมกับเงินสดด้วย เป็นการวัดความสามารถในการรับการถอนเงินฝากได้สูงกว่า โดยที่ไม่ต้องเรียกเงินให้กู้คืน

2.4 อัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (Loans to Deposits) เป็นอัตราส่วนที่วิเคราะห์ว่าธนาคารใช้เงินฝากในการให้กู้เต็มที่หรือไม่ หากอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ามีการใช้เงินฝากในการให้กู้เกือบทั้งหมด แต่หากเงินฝากมากกว่าเงินให้กู้มาก ธนาคารก็ย่อมต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากมาก รายได้ของธนาคารย่อมลดน้อยลง

3. อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability) ได้แก่

3.1 อัตราส่วนระหว่างดอกเบี้ยรับและส่วนลดต่อเงินให้กู้ (Interest Income to Average Risk Assets) เป็นการคำนวณเพื่อวิเคราะห์ว่า ดอกเบี้ยรับกับเงินให้กู้หรือสินทรัพย์เสี่ยงก่อให้เกิดรายได้กับธนาคารในระดับใด หากอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าอัตราผลตอบแทนจากการให้กู้เงินออกไปของธนาคารเป็นผลดีกับธนาคาร และคุณภาพของเงินให้กู้อยู่ในระดับดี ในทางตรงข้าม หากอัตราส่วนนี้ต่ำแสดงว่าคุณภาพของเงินให้กู้ไม่ดีนัก บางส่วนอาจเรียกเก็บดอกเบี้ยไม่ได้

3.2 อัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิหลังหักภาษีต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ย (Net Profit After Tax to Average Total Assets) ใช้วิเคราะห์ว่ากำไรสุทธิของธนาคารที่ได้นั้นคุ้มกับการลงทุนในสินทรัพย์หรือไม่กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เป็นการวัดระดับการหมุนเวียนของสินทรัพย์ว่าให้ผลตอบแทนแก่ธนาคารเช่นไร

3.3 อัตราส่วนระหว่างค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้ทั้งหมด (Total Operating Expenses to Total Revenues) เป็นอัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายทั้งหมดรวมดอกเบี้ยสำหรับเงินที่ธนาคารกู้ยืมมา กับรายได้ทั้งหมด แสดงถึงความสามารถในการหารายได้และการควบคุมรายจ่ายของธนาคารว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

Alman (1968 อ้างใน ณพวงศ์วัช โพธิกิจ, 2543) ได้ทำการศึกษาแบบจำลองทางการเงินเพื่อใช้วัดความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อดูความอยู่รอดของธุรกิจ โดยในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้เลือกแบบจำลองที่สามารถอธิบายการแบ่งแยกได้ชัดเจนที่สุดโดยการใช้อัตราส่วนทางการเงินต่อไปนี้มาใช้วัด อัตราส่วนทุนดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนรายได้ก่อนหักภาษีและดอกเบี้ยหนี้สินรวม อัตราส่วนมูลค่าหุ้นตามตลาดหลักทรัพย์ต่อหนี้สินรวม อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม

Khuntong (1998 อ้างใน ณพวงศ์วัช โพธิกิจ, 2543) ได้ทำการศึกษาเสถียรภาพทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ ในช่วง พ.ศ. 2537 – 2540 เพื่อคาดการณ์ความล้มเหลวของธุรกิจจากข้อมูลทางการเงินของบริษัทที่ใช่และไม่ใช่สถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม รายได้จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม และการขาดทุน 2 ปีติดต่อกัน เป็นอัตราส่วนที่มีนัยสำคัญต่อความล้มเหลวของบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงินและอัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม รายได้จากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม สินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญต่อหนี้สินรวม เป็นอัตราส่วนที่มีนัยสำคัญต่อความล้มเหลวของบริษัทที่เป็นสถาบันการเงิน

Standard & Poors (2003 อ้างใน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2549: 8) ซึ่งเป็นบริษัทจัดอันดับเครดิต หรือความน่าเชื่อถือ ได้ใช้อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญในการวัดคุณภาพเครดิตเพื่อดูเสถียรภาพทางการเงินให้กับหลายประเทศดังต่อไปนี้ EBIT interest coverage EBITDA interest coverage FFO/total debt Free operating cash flow/total debt อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อทุน และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน

แนวคิดเกี่ยวกับที่ปรึกษา

หน่วยงานที่ปรึกษา หมายถึงหน่วยงานที่ช่วยให้หน่วยงานหลักปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะงาน หรือเป็นรูปคณะกรรมการที่ปรึกษาใน

บริษัทต่างๆ ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร ฝ่ายวิจัยวางแผน ฝ่ายตรวจสอบ (การจัดองค์กรและการบริหารงานบุคคล, ม.ป.ป.)

หน่วยงานที่ปรึกษา หมายถึง หน่วยงานที่เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีความรู้ความสามารถในอันที่จะให้คำปรึกษาแนะนำแก่หน่วยงานหลักในด้านต่างๆ เช่น ด้านการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ม.ป.ป.)

ที่ปรึกษา คือ ผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งอาจเป็นรายบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็น ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่ต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสูง และมีความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์และความสามารถให้บริการที่ปรึกษาและเสนอแนะ ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ อาทิ วิศวกรรมสถาปัตยกรรม เศรษฐศาสตร์ สังคม และการเมือง ทั้งนี้ รูปแบบการให้บริการประกอบด้วย การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนโดยพิจารณาด้านเทคนิคเศรษฐกิจ การเงิน สังคม และสิ่งแวดล้อม การศึกษาสำรวจและออกแบบในรายละเอียดทางด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรมและการวางแผนและควบคุมการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่และซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานหลายๆ ด้าน โดยจำเป็นต้องใช้วิศวกรที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางเทคนิค วิศวกรรม เศรษฐศาสตร์ การเงิน และการบริหารเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ เพื่อหาวิธีการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ว่าจ้าง (ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1, 2548: 3)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

มีผู้ให้คำนิยามของคำว่าพัฒนาไว้มากมาย ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้คือ

“การพัฒนา” หมายถึง “กระบวนการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เคลื่อนไหวอยู่เสมอไม่หยุดนิ่ง” (อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง, 2525)

“การพัฒนา” หมายถึง “การเปลี่ยนสภาพไปสู่ระบบอุตสาหกรรม (Industrialization) ในบางแห่งเมื่อพูดถึงการพัฒนานี้ก็ถึงการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ และการสร้างถนนหนทางขึ้นดี การสร้างตึกอาคารขนาดใหญ่ และการสูงเพิ่มขึ้น นึกถึงการขยายหรือการสร้างระบบการคมนาคม และระบบการขนส่งแบบใหม่ๆ นึกถึงสิ่งใหม่ๆ” (อุทัย บุญประเสริฐ, 2528)

“การพัฒนา” หมายถึง “การมีอาหารกินที่เพียงพอ มีระดับรายได้ที่พอเพียงที่จะสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอัน ได้แก่ เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย มีงานทำ มีความเสมอภาคกันในสังคม” (D. Seer, 1969: 2-6 อ้างใน เสถียร เชยประทับ, 2529: 5)

“การพัฒนา” หมายถึง “การเปลี่ยนแปลงของสังคมรูปแบบหนึ่งที่มีความคิดใหม่ นำเข้าสู่ระบบสังคม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มรายได้ต่อหัวให้สูงขึ้น และปรับปรุงระดับการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น โดยผ่านกรรมวิธีการผลิตที่ทันสมัยกว่าและการจัดองค์กรทางสังคมที่มีสมรรถภาพดีกว่า การพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัยในระดับระบบสังคม” (เสนาะ อุณากร, 2530)

“การพัฒนา” หมายถึง “สิ่งดี มีผลทางด้านบวก และเป็นสิ่งที่ขึ้นชอบ” (เสถียร เชยประทับ, 2529: 5)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของ “พัฒนา” ว่าเป็น “ทำให้เจริญ” ดังนั้นการพัฒนาจึงหมายถึง การทำให้เจริญ

“การพัฒนา” หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่ว ๆ ไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศ คือการทำให้สิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น สอนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดียิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนา” เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่ง

การพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปโดยมุ่งหมายว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่า สภาพเก่า แต่โดยธรรมชาติแล้วการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดปัญหาในตัวเอง เพียงแต่ว่าจะมีปัญหามาก หรือปัญหาน้อย

ถ้าหากตีความหมายการพัฒนา จะสามารถตีความหมายได้ 2 นัย คือ

1. “การพัฒนา” ในความเข้าใจแบบสมัยใหม่ หมายถึงการทำให้เจริญในด้านวัตถุ รูปแบบ และในเชิงปริมาณเช่น ถนนหนทาง ตึกรามบ้านช่อง ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ เป็นต้น
2. “การพัฒนา” ในแง่ของพุทธศาสนา หมายถึง การพัฒนาคนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ โดยเน้นในด้านคุณภาพชีวิตและหลักของความถูกต้องพอดี ซึ่งให้ผลประโยชน์สูงสุด ความกลมกลืน และความเกื้อกูลแก่สรรพชีวิต (ชุดวิชาการพัฒนาสังคมไทย, ม.ป.ป.)

บทบาทและภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน และได้ให้ข้อเสนอแนะถึงบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่สอดคล้องกับรูปแบบการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน ใน 9 บทบาทคือ

บทบาทที่ 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีภารกิจรองรับ 3 ภารกิจ คือ

1. วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการและด้านเศรษฐกิจพอเพียง
2. สร้างและพัฒนาบุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนแนะและถ่ายทอด (Coaching & Teaching)
3. สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง

บทบาทที่ 2 กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก โดยมีภารกิจรองรับ 5 ภารกิจ คือ

1. ดำเนินการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน
2. ผลิตผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน โดยให้ชุมชนสหกรณ์ฯ/ สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี
3. พัฒนาผู้สอบบัญชีภาคเอกชนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นที่ยอมรับของสหกรณ์
4. พัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์
5. ติดตาม และประเมินผลการถ่ายโอนงานสอบบัญชีหลังจากที่มีการถ่ายโอนงานสอบบัญชีแล้ว

บทบาทที่ 3 สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง โดยมีภารกิจรองรับ 2 ภารกิจ คือ

1. พัฒนาผู้สอบบัญชีภาครัฐให้เป็นมืออาชีพ โดยสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
2. พัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชี

บทบาทที่ 4 พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี โดยมีภารกิจรองรับ 2 ภารกิจ คือ

1. สนับสนุนค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีในระยะเริ่มต้น โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สนับสนุนงานในบทบาทที่ 1)
2. ผลักดันให้สหกรณ์ร่วมมือในการบริหารจัดการงานสอบบัญชีให้เกิดการประหยัด

บทบาทที่ 5 เป็นศูนย์กลางวัดกรรมทางการเงิน การบัญชี โดยมีภารกิจรองรับ 4 ภารกิจ คือ

1. คัดเลือก สรรหา และพัฒนาคน ที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ การเงิน การบัญชี สถิติ เทคโนโลยีสารสนเทศ
2. วิจัย และรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน การบัญชี
3. สร้างเครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์
4. แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี

บทบาทที่ 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ โดยมีภารกิจรองรับ 3 ภารกิจ คือ

1. เสริมสร้างทักษะ เทคนิคการวิเคราะห์ทางการเงิน การบัญชี และการพยากรณ์ทางการเงินของบุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
2. สร้างเครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์
3. แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์

บทบาทที่ 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท โดยมีภารกิจรองรับ 2 ภารกิจ คือ

1. สร้างแหล่งเชื่อมโยงข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์
2. ประสานงานและรณรงค์ให้สหกรณ์เป็นเครือข่ายข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ

บทบาทที่ 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี โดยมีภารกิจรองรับ 2 ภารกิจ คือ

1. พัฒนานุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีและการสอนแนะ (Coaching) ให้เป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
2. พัฒนาสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 เป็นหน่วยงานที่ปรึกษาแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

บทบาทที่ 9 การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร โดยมีภารกิจรองรับ 1 ภารกิจ คือ พัฒนาระบบ โปรแกรม มาตรฐานการบัญชี การสอบบัญชี วางระบบบัญชี สอนแนะ

จากการสรุปบทบาท ภารกิจใหม่ของ กตส. 9 ด้าน ดังกล่าวแล้ว พบบทบาทสำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อบุคลากร คือ

1. การเปลี่ยนแปลงจากการตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นการกำกับ ดูแลการสอบบัญชี ตรงนี้เอง กตส. ต้องทำความเข้าใจกับบุคลากรและพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับบทบาทใหม่อย่างมาก
2. การพัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงินและการบัญชี ซึ่งถือเป็นงานใหญ่ที่ต้องมีหน่วยงานกึ่งอิสระคอยสนับสนุนการสอบบัญชีในระยะต้น รวมถึงประสานให้ขบวนการสหกรณ์ร่วมมือกันบริหารจัดการสอบบัญชีให้เกิดการประหยัด รวมถึงประสานให้ขบวนการสหกรณ์ร่วมมือกันปรึกษาหารือการงานสอบบัญชีให้เกิดการประหยัด
3. พัฒนานวัตกรรมหรือเครื่องมือทางการเงินโดยเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์ ซึ่งต้องมีการพัฒนาทั้งระบบงาน และทักษะของเจ้าหน้าที่ กตส. อย่างมาก ทั้งนี้ กตส. ต้องเป็นแกนนำในการประสานขบวนการสหกรณ์ในระดับชาติ อันได้แก่ สสท. และชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ ให้มีความรับผิดชอบและเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนางานสอบบัญชีแบบบูรณาการร่วมกับ กตส. ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉลอง บุญญพิทักษ์สกุล (2519) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคทางธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในสหกรณ์การเกษตร คือ ขาดแคลนเงินทุนดำเนินงาน และปัญหาด้านการจัดการ และได้เสนอแนวทางแก้ไข โดยสหกรณ์การเกษตรจะต้องปรับปรุงการบริหารงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพ

อศิน รพีพัฒน์ (2523) ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาสหกรณ์ที่สำคัญไว้ 5 ประการ คือ

1. การพัฒนาสหกรณ์ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง นั่นคือ การพัฒนาชนบทและการรวมกลุ่มคนในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาตนเองควรจะเป็นสิ่งที่กระทำร่วมกัน ไม่ควรใช้การให้สินเชื่อเป็นสิ่งจูงใจในการที่จะให้คนมารวมกลุ่ม เพราะจะเป็นการรวมกลุ่มเพื่อรับสวัสดิการของรัฐ แทนที่จะเป็นการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือตนเอง
2. กระบวนการในการให้การศึกษาแก่ผู้ที่จะเป็นสมาชิกกลุ่ม จึงควรที่จะเริ่มด้วยกระบวนการให้การศึกษา ร่วมกันพิจารณาถึงสภาพและปัญหาในภาวะความเป็นอยู่ของตน ตลอดจนวางแผนที่จะดำเนินการวิธีที่ได้ค้นพบ
3. ในการให้สินเชื่อควรคำนึงถึงวิธีการที่จะให้ โดยควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อกระทำการกิจกรรมบางอย่างในการปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจ ปรับปรุงการผลิต การริเริ่มการเกษตรแบบใหม่ ซึ่งในการให้สินเชื่อจึงเป็นไปเพื่อจะให้กิจกรรมเหล่านั้นสำเร็จ
4. ในเมื่อกลุ่มมีโครงการที่จะเป็นไปได้ และได้รับสินเชื่อ ควรคำนึงถึงวิธีการที่จะให้กลุ่มและสมาชิกของกลุ่มได้รับบริการทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดความเสียหายและลดต้นทุนการผลิต
5. ไม่ควรลอกรูปแบบขององค์การสหกรณ์ของประเทศตะวันตกมาบังคับใช้ ข้อบังคับ กฎของกลุ่ม ควรจะวิวัฒนาการมาจากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเอง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ การเสริมสร้างให้มีการควบคุมการบริหารงาน และการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเอง เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สังคมไทยค้ำชูในการวิวัฒนาการ แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นในการสหกรณ์ ถ้าสหกรณ์จะดำเนินไปได้ด้วยความมั่นคง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2529) ได้ศึกษารายงานการตรวจสอบบัญชีชุมนุมสหกรณ์การเกษตร พบว่า คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรระดับเล็ก หรือผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมรายย่อย ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่เป็นผู้บริหารสหกรณ์ ดังนั้นส่วนใหญ่จึงมักด้อยความรู้ และประสบการณ์ในด้านการบริหารองค์การ และการจัดการธุรกิจ

ดวงพร ลิ้มพันธ์ (2545) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในโครงการปรับปรุงระบบการตรวจสอบ บัญชีสหกรณ์ โดยการใช้บริการของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน สรุปผลว่าข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.06 แสดงให้เห็นว่าข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีความเห็นไม่ตรงกันกับผู้จัดการสหกรณ์ แต่เมื่อวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยแล้วก็ไม่แตกต่างกันมากนัก อาจเป็นผล

เนื่องมาจากการที่ข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์อยู่ในฐานะผู้ควบคุมดูแล จึงทำให้มีความคาดหวังในผลที่สหกรณ์จะได้รับการให้บริการของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนสูง และเนื่องจากเป็นหน่วยงานของรัฐบาลจึงค่อนข้างจะเข้มงวดในกฎระเบียบต่างๆ จึงทำให้ข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีน้อยกว่าผู้จัดการสหกรณ์

ชัยน้อย ศักดิ์จักรชัย (2543) ได้ศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานสอบบัญชีสหกรณ์ ได้อภิปรายผลดังนี้คือ

1. ด้านทรัพยากรบริหาร ได้แก่ สหกรณ์ไม่มีพนักงานบัญชีเป็นของตนเอง มีปัญหามากมายยิ่ง จากอดีตที่ผ่านมา ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ไม่สามารถตรวจสอบบัญชีได้ ก็เนื่องจากสหกรณ์ไม่จัดทำบัญชีไว้ให้ตรวจสอบ จึงเป็นปัญหาการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ตกร้างมาจนถึงปัจจุบัน และยังไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง ส่วนปัญหารองลงมา ได้แก่ ปริมาณธุรกิจสหกรณ์เนื่องจาก การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้สหกรณ์มีการพัฒนาในด้านการทำธุรกิจเพิ่มมากขึ้น แต่จำนวนข้าราชการถูกจำกัด จึงทำให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ต้องใช้เวลาในการตรวจสอบมากขึ้น จึงเป็นปัญหามากในการตรวจสอบให้ทันเวลาตามที่กฎหมายกำหนด

2. ด้านเนื้อหาสาระของนโยบาย ได้แก่ นโยบายของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย รองลงมา ได้แก่ พระราชบัญญัติสหกรณ์ไม่เอื้ออำนวยต่อการสอบบัญชี ในอดีตที่ผ่านมา กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เคยมีนโยบายห้ามผู้สอบบัญชี เข้าตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ที่ไม่ส่งงบการเงินให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงเป็นเหตุให้มีสหกรณ์ ที่ตกร้างการตรวจสอบจากปีก่อนๆ จึงเป็นภาระติดพันที่ผู้สอบบัญชีจะต้องไปตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ตกร้าง ส่วนพระราชบัญญัติสหกรณ์ ไม่เอื้ออำนวยต่อการสอบบัญชี ข้าราชการสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ 9 เห็นว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง รองลงมา เนื่องจากจะต้องสอบบัญชีให้แล้วเสร็จ เพื่อที่สหกรณ์จะได้จัดประชุมใหญ่ภายใน 150 วัน ตามที่กฎหมายกำหนด แต่ พ.ร.บ. มีได้กำหนดอำนาจของผู้สอบบัญชีอย่างชัดเจน เพียงแต่กำหนดหน้าที่ไว้เท่านั้น

3. ด้านบริหารจัดการ ได้แก่ ภารกิจอื่นนอกเหนือจากงานตรวจสอบบัญชี ที่ได้รับมอบหมาย จากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รองลงมา ได้แก่ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจากการศึกษา ข้าราชการสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ 9 เห็นว่า การที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มอบหมายภารกิจอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชี เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

โสภา กฤตลักษณ์กุล (2540) ได้ศึกษาการปรับปรุงระบบงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2527 – ปัจจุบัน พบว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้ระบบงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรมีสาเหตุมาจาก

1. ระบบงานสอบบัญชีซึ่งเป็นงานหลักของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ยังมีขั้นตอนยาวก่อให้เกิดความสิ้นเปลือง ซึ่งตามแนวคิดการปรับปรุงงานที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ระบบงานที่จะสร้างประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นได้นั้น จะต้องเป็นระบบที่มีขั้นตอนสั้นและบริการแก่ลูกค้าในลักษณะแบบเบ็ดเสร็จ (one stop service) ซึ่งข้อดีของระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ คือ เป็นบริการที่รวดเร็ว คล่องตัว เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ

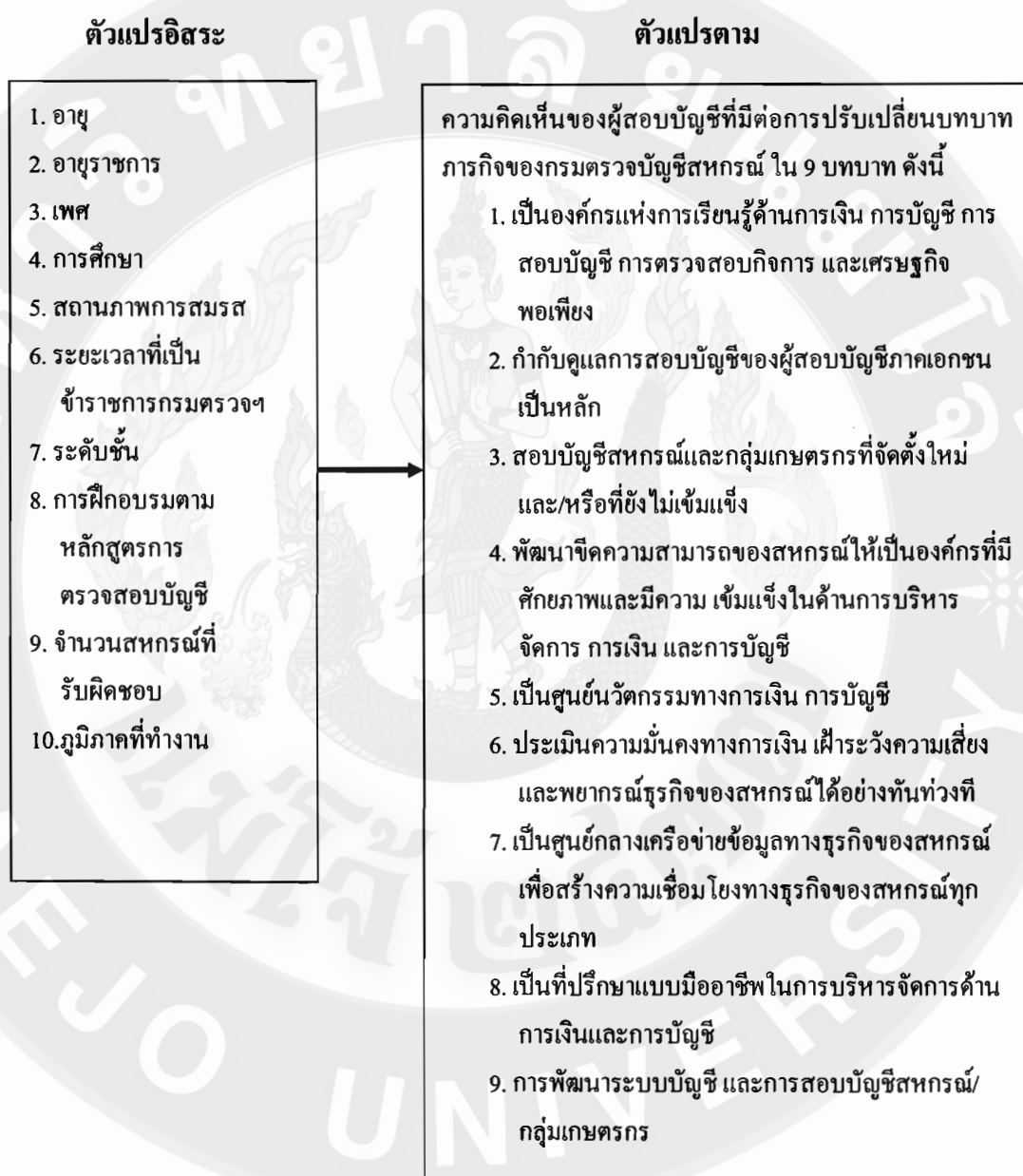
2. การมอบอำนาจระหว่างผู้บังคับบัญชาส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคทำได้อย่างจำกัด ไม่มีความคล่องตัว เนื่องจากโครงสร้างของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีลักษณะเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง

3. เทคโนโลยีสารสนเทศทันสมัยที่นำมาใช้ในระบบการตรวจสอบบัญชียังไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ขณะนี้เพียงแต่อยู่ในระหว่างการศึกษา วิเคราะห์และออกแบบระบบบัญชีสหกรณ์และระบบการตรวจสอบบัญชีด้วยเทคโนโลยี กำหนดแนวทางปฏิบัติในการทดสอบโปรแกรม รวมทั้งติดตามเร่งรัด การทดสอบโปรแกรม ให้ปรากฏผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยศึกษาร่วมกับคณะที่ปรึกษา “โครงการการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์” ซึ่งต่างกับประเทศสวีเดนที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบบัญชีโดยสามารถเรียกดูข้อมูลได้ทุกจุดตลอดเวลา

4. ข้อจำกัดด้านอัตรากำลังและงบประมาณ ส่งผลให้ข้าราชการกรมฯ ซึ่งมีอยู่ไม่เพียงพอกับปริมาณงานต้องรับภาระหนักในการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่จัดตั้งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งบุคลากรในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่มีอยู่ก็ขาดการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

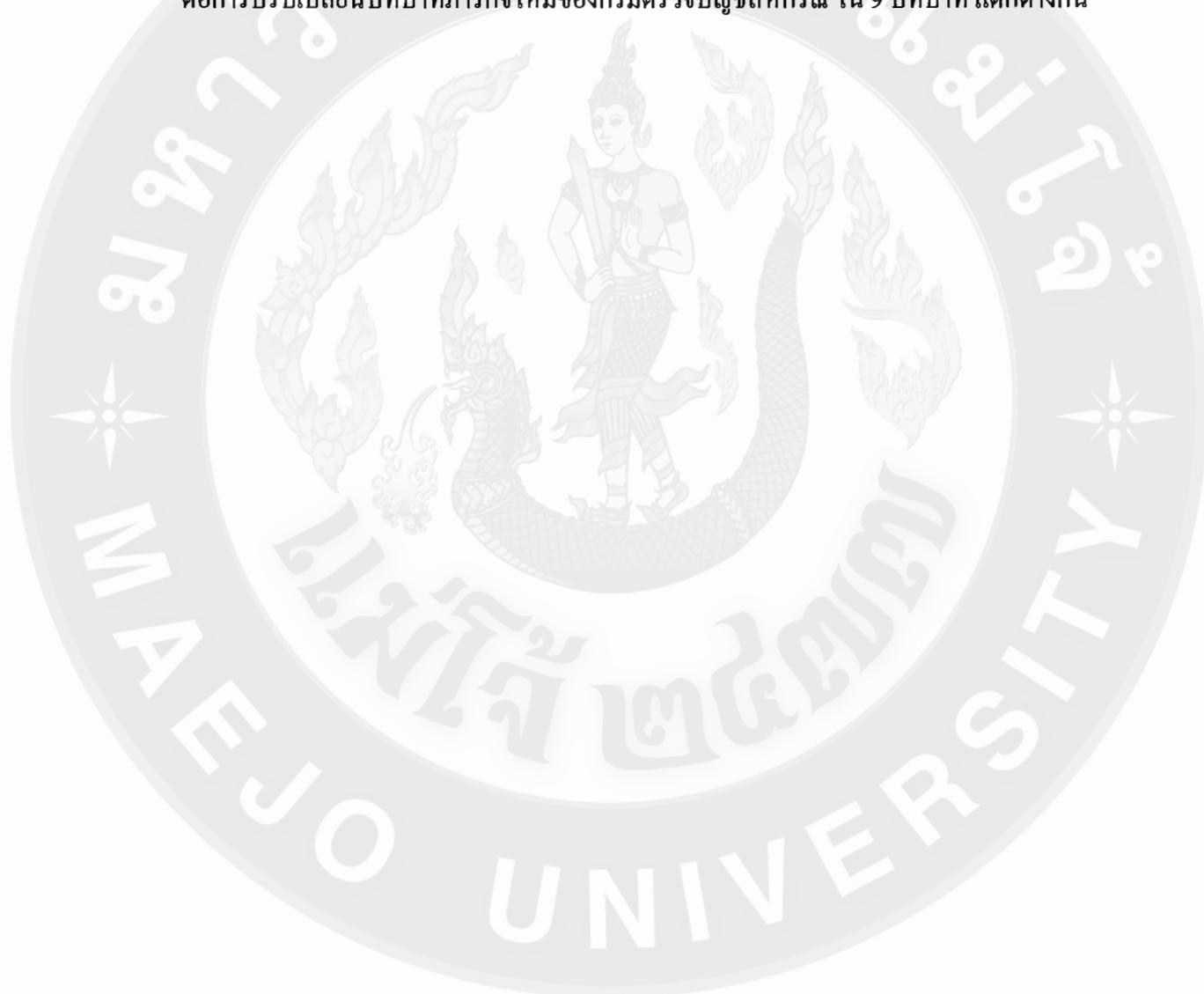

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

ผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่มี เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับชั้น อาชวราขการ ระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมตรวจฯ การศึกษา การฝึกอบรมตาม หลักสูตรการตรวจสอบบัญชี จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ ภูมิภาคที่ทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็น ต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยครอบคลุม สตศ. ทั้ง 76 จังหวัด

ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่วิจัยในครั้งนี้คือ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 76 จังหวัด รวม 713 คน

กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane Taro (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540:307)

$$n = \frac{N}{1+N(e^2)} = \frac{713}{1+713(0.05^2)} = 256.24$$

n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนผู้สอบบัญชีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05)

ในการวิจัยครั้งนี้คำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากประชากร 713 คน จะได้ตัวอย่างจำนวน 256.24 คน แต่ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องและเชื่อมั่นมากขึ้นจึงเก็บตัวอย่างจำนวน 270 ราย

ขั้นตอนที่ 2 หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามเขต ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น (Stratified Sampling) โดยทำการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportion Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (สุวรรณา รุวโชติ, 2544)

$$\text{จำนวนตัวอย่างตามเขต} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตามตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่าง

สตต.	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
สตท. 1			
1. พระนครศรีอยุธยา	13	5	1.85
2. นนทบุรี	6	2	0.74
3. ปทุมธานี	8	3	1.11
4. อ่างทอง	4	1	0.38
5. ลพบุรี	14	5	1.85
6. สิงห์บุรี	8	3	1.11
7. สุพรรณบุรี	11	4	1.48
8. กาญจนบุรี	13	5	1.85
9. สระบุรี	11	4	1.48
10. อุทัยธานี	5	2	0.74
11. ชัยนาท	7	3	1.11
สตท. 2			
12. ชลบุรี	10	4	1.48
13. ฉะเชิงเทรา	11	4	1.48
14. ระยอง	8	3	1.11

ตาราง 3 (ต่อ)

สตส.	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
15. จันทบุรี	11	4	1.48
16. ตราด	3	1	0.38
17. สระแก้ว	6	2	0.74
18. ปราจีนบุรี	5	2	0.74
19. นครนายก	4	2	0.74
20. สมุทรปราการ	7	3	1.11
สตท. 3			
21. นครราชสีมา	33	13	4.82
22. บุรีรัมย์	12	5	1.85
23. มหาสารคาม	11	5	1.85
24. ชัยภูมิ	10	5	1.85
25. สุรินทร์	9	4	1.48
สตท. 4			
26. อุบลราชธานี	5	2	0.74
27. ยโสธร	7	3	1.11
28. ร้อยเอ็ด	13	5	1.85
29. มุกดาหาร	6	2	0.74
30. อำนาจเจริญ	4	1	0.38
31. กาฬสินธุ์	11	4	1.48
32. ศรีสะเกษ	6	2	0.74
สตท. 5			
33. อุตรดิตถ์	8	3	1.11
34. เลย	7	3	1.11
35. สกลนคร	6	2	0.74
36. หนองคาย	7	3	1.11
37. หนองบัวลำภู	4	2	0.74
38. ขอนแก่น	17	6	2.22

ตาราง 3 (ต่อ)

สตศ.	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
39. นครพนม	5	2	0.74
สตท. 6			
40. พิษณุโลก	9	5	1.85
41. อุตรดิตถ์	10	5	1.85
42. พิจิตร	7	3	1.11
43. เพชรบูรณ์	8	3	1.11
44. นครสวรรค์	11	5	1.85
45. กำแพงเพชร	6	3	1.11
46. ตาก	7	3	1.11
47. สุโขทัย	7	3	1.11
48. แพร่	9	5	1.85
49. น่าน	9	5	1.85
สตท. 7			
50. เชียงใหม่	28	11	4.07
51. เชียงราย	11	4	1.48
52. ลำปาง	9	3	1.11
53. ลำพูน	8	3	1.11
54. แม่ฮ่องสอน	3	2	0.74
55. พะเยา	9	3	1.11
สตท.8			
56. นครศรีธรรมราช	25	6	2.22
57. กระบี่	6	2	0.74
58. สุราษฎร์ธานี	18	4	1.48
59. ภูเก็ต	4	1	0.38
60. พังงา	4	1	0.38
61. ชุมพร	8	2	0.74
62. ระนอง	4	1	0.38

ตาราง 3 (ต่อ)

สศส.	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
สศท. 9			
63. สงขลา	17	6	2.22
64. พัทลุง	14	5	1.85
65. สตูล	4	1	0.38
66. นราธิวาส	6	2	0.74
67. ปัตตานี	7	3	1.11
68. ยะลา	4	1	0.38
69. ตรัง	10	5	1.85
สศท. 10			
70. กรุงเทพมหานคร	33	12	4.44
71. เพชรบุรี	12	4	1.48
72. ราชบุรี	13	4	1.48
73. ประจวบคีรีขันธ์	8	3	1.11
74. นครปฐม	10	4	1.48
75. สมุทรสาคร	5	2	0.74
76. สมุทรสงคราม	4	1	0.38
รวม	713	270	100

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละ สศส. ตามสัดส่วนทั้งหมดแล้ว จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จากจำนวนตัวอย่างในแต่ละ สศส. เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละ สศส. ตามที่คำนวณได้ในขั้นตอนที่ 2 ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน (โดยการเขียนรายชื่อผู้สอบบัญชีทุกคนแยกตาม สศส.) จนครบจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด (open-ended question) และปลายปิด (close-ended question) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี ที่มีต่อบทบาทใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท คือ

1. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง
 2. กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก
 3. สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง
 4. พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี
 5. เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี
 6. ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่
 7. เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท
 8. เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี
 9. การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร
- ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การทดสอบแบบสอบถาม

1. การทดสอบเครื่องมือในการหาความตรง (Validity) การหาความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงขึ้น เพื่อนำเสนอคณะกรรมการที่

ปรึษาทำการทดสอบว่า มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวิจัยหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำในส่วนที่บกพร่อง

2. การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้วไปทดสอบเก็บข้อมูลจากผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อน 20 ราย นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของแบบสอบถามสูตรของครอนบาค (Cronbach) (อ้างใน ประคอง กระณสูตร, 2542:46)

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

โดย α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

N = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

$\sum S_i^2$ = ผลรวมความแปรปรวนแต่ละข้อ

จากการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ได้ผลวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.831 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.80 แสดงให้เห็นค่าความเชื่อมั่นที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549:313)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ทุกจังหวัด เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

2. ประสานงานโดยตรงกับผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อขอให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแก่ผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลโดยตรงโดยใช้แบบสอบถามจากผู้ตอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เมื่อรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาถอดรหัส จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อจัดการศึกษาทางสังคม (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS)
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) รวบรวมจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เช่น รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยใช้บรรยายลักษณะของข้อมูลทางด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ใน 76 สดส. ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อันได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าเฉลี่ย (Mean)
2. วิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ การระบุถึงระดับความคิดเห็น ในบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท ของผู้ตอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ใน 76 สดส. ใช้วิธีการคิดคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยแต่ละบทบาท โดยใช้สูตรประยุกต์ของ ประคอง กรรมสูตร โดยวิธีคำนวณหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (weight mean score : wms) ของระดับความคิดเห็น ดังนี้

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

เมื่อ

WMS	=	ค่าคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
f_1	=	จำนวนของผู้เลือกตอบเห็นด้วยมากที่สุด
f_2	=	จำนวนของผู้เลือกตอบเห็นด้วยมาก

f_3	=	จำนวนของผู้เลือกตอบเห็นด้วยปานกลาง
f_4	=	จำนวนของผู้เลือกตอบเห็นด้วยน้อย
f_5	=	จำนวนของผู้เลือกตอบเห็นด้วยน้อยที่สุด
TNR	=	จำนวนผู้ตอบข้อมูลทั้งหมด

สำหรับการวัดความคิดเห็นได้กำหนดระบบการวัดแบบให้คะแนน (Scoring system) โดยการสอบถามข้อมูลจากผู้ตอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นในระดับต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริงในลักษณะความคิดเห็น โดยกำหนดระดับความคิดเห็น และคะแนนในแต่ละระดับ (สุวรรณ ทวีโชติ, 2544) ดังนี้ คือ

5	=	มากที่สุด
4	=	มาก
3	=	ปานกลาง
2	=	น้อย
1	=	น้อยที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลมาคิดคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (weight mean score : wms) โดยมีเกณฑ์การตัดสินใจค่าคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล (สุวรรณ ทวีโชติ, 2544) ดังนี้ คือ

$$\begin{aligned} \text{อัตรากำหนด} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ในการแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น แปลผลดังนี้

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์โดยสถิติแบบนอนพารามตริก (Non – parametric statistic) คือค่าไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับชั้น อาชีพการ ระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมตรวจฯ การศึกษา การฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชี จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ ภูมิภาคที่ทำงาน ที่มีต่อความคิดเห็นในการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จัดแบ่งระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาภายในระยะเวลา 11 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน มกราคม 2552 ถึงเดือน ธันวาคม 2553

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาถึง “ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์” ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 270 คน จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาถอดรหัสและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS/PC) ได้ข้อสรุปที่น่าเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท

ส่วนที่ 3 ความเชื่อมั่นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะของผู้สอบบัญชี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

จากประชากรที่ทำการศึกษา ได้ผลการศึกษายืนยันตามข้อมูลทั่วไปปรากฏผลตามตาราง 4 ดังนี้

1. อายุ

จากผลการวิจัยพบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.48 รองลงมา มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 อายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.67 และมีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.85 ตามลำดับ ซึ่งผู้สอบบัญชีมีอายุโดยเฉลี่ย 45 ปี มีอายุน้อยที่สุด 26 ปี และมีอายุมากที่สุด 59 ปี

2. อายุราชการ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมามีอายุราชการระหว่าง 11 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.18 อายุราชการน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.34 และมีอายุราชการมากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.04 ตามลำดับ ซึ่งผู้สอบบัญชีมีอายุราชการโดยเฉลี่ย 20 ปี มีอายุราชการน้อยที่สุด 1 ปี และมีอายุราชการมากที่สุด 36 ปี

3. เพศ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.74) เป็นเพศหญิง ส่วนผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 19.26 เป็นเพศชาย จึงสามารถกล่าวได้ว่าผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

4. ระดับการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.89) มีวุฒิทางการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า รองลงมาร้อยละ 17.04 มีวุฒิทางการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนผู้มีวุฒิทางการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 4.07 เนื่องจากเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นในการรับสมัครเป็นข้าราชการเพื่อดำรงตำแหน่งนักวิชาการสอบบัญชี จึงส่งผลให้ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

5. สถานภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.22) มีสถานภาพสมรสคือเป็นผู้ที่สมรสแล้ว รองลงมาร้อยละ 42.22 มีสถานภาพโสด และ ร้อยละ 5.56 มีสถานภาพหม้าย/หย่า จึงสามารถกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรสในลักษณะที่เป็นผู้สมรสแล้ว

6. ระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.44 มีระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 21-30 ปี รองลงมาร้อยละ 35.19 มีระยะเวลาเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 11-20 ปี ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์น้อยกว่า 10 ปีและมากกว่า 30 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 13.33 และ 7.04 ตามลำดับ สำหรับ

ระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นั้นเฉลี่ยอยู่ที่ 20 ปี ระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมฯ น้อยที่สุดคือ 1 ปี มากที่สุดคือ 36 ปี เนื่องจากระยะเวลาในการเป็นข้าราชการของกรมฯ จะมีความสัมพันธ์กับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชี เพราะการเป็นผู้สอบบัญชานั้นต้องอาศัยประสบการณ์ที่ต่อเนื่อง ส่วนผู้ที่มีระยะเวลาการเป็นข้าราชการไม่มากแต่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชานั้นเนื่องจากเป็นข้าราชการที่กรมรับโอนมาจากหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะการทำงานคล้ายกัน

7. ระดับชั้น

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่หรือร้อยละ 79.63 เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับชำนาญการ รองลงมาร้อยละ 12.22 เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ และส่วนที่เหลือร้อยละ 8.15 เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษ

8. การฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชี

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับการอบรมทั้ง 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรผู้สอบบัญชี หลักสูตรโปรแกรม ACL และหลักสูตรระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก ร้อยละ 72.22 ได้รับการอบรม หลักสูตรผู้สอบบัญชีและหลักสูตรโปรแกรม ACL ร้อยละ 12.97 ได้รับการอบรมหลักสูตรผู้สอบบัญชี หลักสูตรเดียว ร้อยละ 8.89 ได้รับการอบรมหลักสูตรโปรแกรม ACL หลักสูตรเดียว ร้อยละ 3.33 ไม่เคยได้รับการอบรมทั้ง 3 หลักสูตร ร้อยละ 1.48 ได้รับการอบรมหลักสูตรผู้สอบบัญชีและหลักสูตรระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก ร้อยละ 0.74 และได้รับการอบรมหลักสูตรระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึกหลักสูตรเดียว ร้อยละ 0.37

เนื่องจากหลักสูตรทั้ง 3 หลักสูตรเป็นหลักสูตรเบื้องต้นที่ผู้สอบบัญชีจะต้องได้รับการอบรมเพื่อให้มีทักษะในการทำงานและทำให้การตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และเป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพการสอบบัญชี

9. จำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับผิดชอบสหกรณ์ จำนวน 5-10 สหกรณ์ ร้อยละ 62.96 รองลงมารับผิดชอบสหกรณ์ จำนวน 11-15 สหกรณ์ ร้อยละ 17.04 รับผิดชอบสหกรณ์ น้อยกว่า 5 สหกรณ์ ร้อยละ 14.82 และรับผิดชอบสหกรณ์ มากกว่า 15

สหกรณ์ ร้อยละ 5.18 โดยจำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบสูงสุด เท่ากับ 20 สหกรณ์ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8 สหกรณ์ และน้อยที่สุดคือ 1 สหกรณ์

ในส่วนของกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่รับผิดชอบกลุ่มเกษตรกร น้อยกว่า 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 41.48 รองลงมารับผิดชอบ กลุ่มเกษตรกรระหว่าง 5-10 กลุ่ม ร้อยละ 39.63 รับผิดชอบกลุ่มมากกว่า 15 กลุ่ม ร้อยละ 11.11 และรับผิดชอบกลุ่มระหว่าง 11-15 กลุ่ม ร้อยละ 7.78 โดยจำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ สูงสุดคือ 31 กลุ่ม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7 กลุ่ม น้อยสุดคือไม่ต้องรับผิดชอบตรวจสอบกลุ่มเกษตรกรเลย

เนื่องจากในการมอบหมายแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรนั้นกรมฯ จะพิจารณาประสบการณ์และความรู้เป็นหลักโดยผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์สูงจะได้รับ มอบหมายให้รับผิดชอบสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่หรือมีความยุ่งยากในการตรวจสอบ โดยจะ พิจารณาให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรับผิดชอบสหกรณ์จำนวนไม่ มากและไม่ต้องรับผิดชอบตรวจสอบกลุ่มเกษตรกร สำหรับผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ ระดับกลาง กรมฯ จะมอบหมายงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจำนวนหนึ่งและ มอบหมายการตรวจสอบกลุ่มเกษตรกรควบคู่ไปด้วยตามความเหมาะสม ส่วนผู้สอบบัญชีที่ ประสบการณ์น้อยจะได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบสหกรณ์ที่มีขนาดเล็กและจะได้รับมอบหมาย ให้ตรวจสอบกลุ่มเกษตรกรมากกว่าการตรวจสอบสหกรณ์

10. ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัด สดท. 6 คิดเป็นร้อยละ 14.81 สดท. 1 ร้อยละ 13.70 สดท. 3 ร้อยละ 11.85 สดท. 10 ร้อยละ 11.11 สดท. 7 ร้อยละ 9.63 สดท. 2 ร้อยละ 9.26 สดท. 9 ร้อยละ 8.52 สดท. 5 ร้อยละ 7.78 สดท. 4 ร้อยละ 7.04 และ สดท. 8 ร้อยละ 6.30 ตามลำดับ

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของผู้สอบบัญชีใน แต่ละสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งสำนักงานที่อยู่ภายในการกำกับดูแลของ สดท. 6 ได้ตอบ แบบสอบถามกลับมามากกว่าจำนวนที่จัดส่ง ในขณะที่จำนวนผู้สอบบัญชีของสำนักงานที่อยู่ ภายในการกำกับดูแลของ สดท. 1 และ สดท. 10 ซึ่งมีจำนวนผู้สอบบัญชีมากเป็นลำดับที่ 1 และ 2 ตอบแบบสอบถามกลับมาเพียงร้อยละ 86.49 และ 88.89 ตามลำดับ

11. ระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร น้อยกว่า 10 ปี ถึงร้อยละ 56.30 รองลงมา มีระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ระหว่าง 10-20 ปี ร้อยละ 38.15 และมีระยะเวลามากกว่า 20 ปี ร้อยละ 5.55 โดยระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีฯ เฉลี่ย 9.92 ปี ระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีฯ สูงสุด 30 ปี ต่ำสุด 1 ปี

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
อายุต่ำกว่า 30 ปี	5	1.85
30 – 40 ปี	81	30.00
41 – 50 ปี	112	41.48
อายุ 51 ปีขึ้นไป	72	26.67
อายุน้อยที่สุด 26 ปี สูงสุด 59 ปี เฉลี่ย 45 ปี	270	100
อายุราชการ		
น้อยกว่า 11 ปี	30	11.11
11 - 20 ปี	99	36.67
21 – 30 ปี	120	44.44
มากกว่า 30 ปี	21	7.78
อายุราชการน้อยที่สุด 1 ปี สูงสุด 36 ปี เฉลี่ย 20 ปี	270	100
เพศ		
ชาย	52	19.26
หญิง	218	80.74
รวม	270	100
ระดับการศึกษา		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	11	4.07
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	213	78.89
สูงกว่าปริญญาตรี	46	17.04
รวม	270	100

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	114	42.22
สมรส	141	52.22
หม้าย/หย่า	15	5.56
รวม	270	100
ระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์		
น้อยกว่า 11 ปี	36	13.33
11 – 20 ปี	95	35.19
21 – 30 ปี	120	44.44
มากกว่า 30 ปี	19	7.04
ระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมตรวจฯ น้อยที่สุด 1 ปี สูงสุด 36 ปี เฉลี่ย 20 ปี	270	100
ระดับชั้น		
ปฏิบัติการ	33	12.22
ชำนาญการ	215	79.63
ชำนาญการพิเศษ	22	8.15
รวม	270	100
การฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชี		
ไม่เคยอบรม	4	1.48
หลักสูตรผู้สอบบัญชี	24	8.89
โปรแกรม ACL	9	3.33
ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	1	0.37
หลักสูตรผู้สอบบัญชีและโปรแกรม ACL	35	12.97
หลักสูตรผู้สอบบัญชีและระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	2	0.74
หลักสูตรผู้สอบบัญชี โปรแกรม ACL และระบบตรวจสอบ สหกรณ์เชิงลึก	195	72.22
รวม	270	100
จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ		
น้อยกว่า 5 สหกรณ์	40	14.82
5 – 10 สหกรณ์	170	62.96
11 – 15 สหกรณ์	46	17.04

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มากกว่า 15 สหกรณ์	14	5.18
จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ น้อยสุด 1 สหกรณ์ สูงสุด 20 สหกรณ์ เฉลี่ย 8 สหกรณ์	270	100
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ		
น้อยกว่า 5 กลุ่ม	112	41.48
5 – 10 กลุ่ม	107	39.63
11 – 15 กลุ่ม	21	7.78
มากกว่า 15 กลุ่ม	30	11.11
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ น้อยสุดคือ ไม่ต้อง รับผิดชอบเลย สูงสุด 31 กลุ่ม เฉลี่ย 7 กลุ่ม	270	100
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน		
สตท. 1	37	13.70
สตท. 2	25	9.26
สตท. 3	32	11.85
สตท. 4	19	7.04
สตท. 5	21	7.78
สตท. 6	40	14.81
สตท. 7	26	9.63
สตท. 8	17	6.30
สตท. 9	23	8.52
สตท. 10	30	11.11
รวม	270	100

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อบทบาทภารกิจใหม่ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาท

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท โดยผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับ

บทบาทภารกิจใหม่ของกรมฯ ใน 9 บทบาท โดยมีคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตามความคิดเห็นของแต่ละคน และผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนต่างกันตามลำดับของความคิดเห็นคือ “เห็นด้วยมากที่สุด” เท่ากับ 5 คะแนน “เห็นด้วยมาก” เท่ากับ 4 คะแนน “เห็นด้วยปานกลาง” เท่ากับ 3 คะแนน “เห็นด้วยน้อย” เท่ากับ 2 คะแนน และ “เห็นด้วยน้อยที่สุด” เท่ากับ 1 คะแนน จากนั้นนำความคิดเห็นจากคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (weight mean score) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทหรือภารกิจนั้นๆ ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทหรือภารกิจนั้นๆ ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทหรือภารกิจนั้นๆ ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทหรือภารกิจนั้นๆ ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทหรือภารกิจนั้นๆ ในระดับน้อยที่สุด

การนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท ซึ่งมีดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความคิดเห็นด้านการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจ

ผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบทบาทใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาทโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

1) เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง (WMS. = 4.07 S.D. = 0.66)

2) การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร (WMS. = 4.03 S.D. = 0.79)

3) สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง
(WMS. = 3.90 S.D. = 0.83)

4) พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี (WMS. = 3.88 S.D. = 0.78)

5) เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี
(WMS. = 3.84 S.D. = 0.88)

6) เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท (WMS. = 3.82 S.D. = 0.78)

7) เป็นศูนย์นวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี (WMS. = 3.75 S.D. = 0.80)

8) ประเมินความมั่นคงทางการเงิน ใ้ระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันท่วงที (WMS. 3.70 S.D. = 0.89)

9) กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก (WMS. = 3.49 S.D. = 0.78)

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.84 นั้น อาจกล่าวได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อบทบาทใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาทตามที่คณะศึกษาแนวทางการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ ให้ภาคเอกชน ได้ให้ข้อเสนอแนะ ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่กรมฯ ได้ทำการชี้แจงถึงเหตุผลความจำเป็นในการที่จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทของกรมฯ ให้ข้าราชการได้รับทราบอยู่เป็นระยะๆ

ตาราง 5 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อบทบาทใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท

บทบาท	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง	26.30	53.33	18.89	0.37	-	98.89	4.07	0.66	เห็นด้วยมาก
2. กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก	8.15	41.48	42.59	7.04	0.74	100	3.49	0.78	เห็นด้วยมาก
3. สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง	22.59	49.63	23.71	2.22	1.48	99.63	3.90	0.83	เห็นด้วยมาก
4. พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมี มีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี	22.22	45.93	29.63	1.85	0.37	100	3.88	0.78	เห็นด้วยมาก
5. เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี	14.81	52.22	25.56	6.30	0.37	99.26	3.75	0.80	เห็นด้วยมาก
6. ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่	18.89	41.48	30.37	8.52	0.37	99.63	3.70	0.89	เห็นด้วยมาก
7. เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้าง ความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท	18.89	48.15	28.52	4.07	-	99.63	3.82	0.78	เห็นด้วยมาก
8. เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี	24.82	40.00	29.63	4.44	0.74	99.63	3.84	0.88	เห็นด้วยมาก
9. การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร	29.26	46.30	21.11	2.22	0.37	99.26	4.03	0.79	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.84	0.57	เห็นด้วยมาก

บทบาท 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับบทบาทในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.30 ระดับมาก ร้อยละ 53.33 ระดับปานกลาง ร้อยละ 18.89 ระดับน้อย ร้อยละ 0.37 และไม่ตอบคำถามในข้อนี้ ร้อยละ 1.11 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ในบทบาทที่ 1 นี้ ผลการวิจัยในตาราง 6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภารกิจที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กรมฯ ต้องการจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ระหว่าง 3.88 – 4.03) ทั้ง 3 ภารกิจ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) สร้างและพัฒนาบุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนแนะและถ่ายทอด (Coaching & Teaching) (WMS. = 4.03 S.D. = 0.73)
- 2) วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการและด้านเศรษฐกิจพอเพียง (WMS. = 3.97 S.D. = 0.66)
- 3) สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง (WMS. = 3.88 S.D. = 0.72)

ภารกิจ 1 วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และด้านเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการวิจัยในตาราง 6 พบว่าในภารกิจ 1 การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการและด้านเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.89 ระดับมาก ร้อยละ 59.63 ระดับปานกลาง ร้อยละ 19.26 ระดับน้อย ร้อยละ 1.11 และไม่ตอบคำถามในข้อนี้ ร้อยละ 1.11 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นในด้านต่างๆ ของการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ผลการวิจัยในตาราง 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากและมากที่สุด(ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ระหว่าง 3.59 – 4.22) โดยเรียง

ตาราง 6 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาทที่ 1

ภารกิจ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการและด้านเศรษฐกิจพอเพียง	18.89	59.63	19.26	1.11	-	98.89	3.97	0.66	เห็นด้วยมาก
2. สร้างและพัฒนาบุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนแนะและถ่ายทอด (Coaching & Teaching)	27.04	50.37	21.48	1.11	-	100	4.03	0.73	เห็นด้วยมาก
3. สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง	18.89	51.48	28.15	1.48	-	100	3.88	0.72	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.96	0.60	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

ลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสอบบัญชี (WMS. = 4.22 S.D. = 0.65)
- 2) วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบัญชี (WMS. = 4.12 S.D. = 0.62)
- 3) วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน (WMS. = 3.89 S.D. = 0.69)
- 4) วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการตรวจสอบกิจการ (WMS. = 3.72 S.D. = 0.73)
- 5) วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง (WMS. = 3.59 S.D. = 0.68)

- ด้านการเงิน

ผลการวิจัยในตาราง 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 16.67 ระดับมาก ร้อยละ 58.52 ระดับปานกลาง ร้อยละ 22.22 และระดับน้อย ร้อยละ 2.59

- ด้านการบัญชี

ผลการวิจัยในตาราง 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบัญชี ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 4.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 25.19 ระดับมาก ร้อยละ 61.48 ระดับปานกลาง ร้อยละ 12.59 ระดับน้อย ร้อยละ 0.37 และไม่ตอบคำถามในข้อนี้ ร้อยละ 0.37

- ด้านการสอบบัญชี

ผลการวิจัยในตาราง 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสอบบัญชี ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 33.70 ระดับมาก ร้อยละ 55.56 ระดับปานกลาง ร้อยละ 10.37 และระดับน้อย ร้อยละ 0.37

- ด้านการตรวจสอบกิจการ

ผลการวิจัยในตาราง 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการตรวจสอบกิจการ ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.85 ระดับมาก ร้อยละ 52.59 ระดับปานกลาง ร้อยละ 32.22 ระดับน้อย ร้อยละ 2.60 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.74

- ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยในตาราง 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.41 ระดับมาก ร้อยละ 47.78 ระดับปานกลาง ร้อยละ 41.78 และระดับน้อย ร้อยละ 3.33

ในการกิจ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสอบบัญชี ในระดับมากที่สุดเนื่องจากการสอบบัญชีถือได้ว่าเป็นภารกิจหลักของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านนี้ จึงมีความเป็นไปได้ว่าต้องการให้กรมฯ เน้นการวิจัยในด้านนี้เพื่อตอบรับกับภารกิจของกรมฯ และสำหรับด้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความคิดเห็นในระดับมากแต่ก็ยังถือว่าอยู่ในลำดับสุดท้าย นั่นอาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความหมายอื่นที่รับผิดชอบในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว จึงเห็นว่าควรจะเป็นหน้าที่หลักของหน่วยงานอื่นๆ และในส่วนของกรมฯ จะเป็นส่วนที่เข้าไปเสริมในด้านการให้ความรู้การจัดทำบัญชีและพัฒนารูปแบบบัญชีที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์ของแต่ละกลุ่มเป็นหลัก และสำหรับการตรวจสอบกิจการนั้น มีผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นในระดับน้อยและน้อยมาก ร้อยละ 3.34 ซึ่งค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจด้วยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าหากการคัดเลือกผู้ตรวจสอบกิจการยังไม่มีกำหนดคุณสมบัติและวิธีการเลือกผู้ตรวจสอบกิจการที่มีความสามารถในการตรวจสอบได้อย่างแท้จริงแล้วการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านนี้จะไม่ได้ผลลัพธ์เท่าที่กรมฯ คาดหวัง

ภารกิจ 2 สร้างและพัฒนานุเคราะห์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนแนะ และถ่ายทอด (Coaching & Teaching)

จากผลการวิจัยในตาราง 6 พบว่าในการกิจ 2 สร้างและพัฒนานุเคราะห์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนแนะและถ่ายทอด (Coaching & Teaching) ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากโดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 27.04 ระดับมาก ร้อยละ 50.37 ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.48 และระดับน้อย ร้อยละ 1.11 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73

เนื่องจากงานของกรมฯ เป็นงานที่ต้องให้คำปรึกษาแนะนำ และในบางเรื่องที่เป็นเรื่องเฉพาะทางเช่นการใช้โปรแกรมระบบบัญชี และการตรวจสอบบัญชี ซึ่งบุคลากรของกรมฯ จะต้องนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่สนใจ ซึ่งหากไม่มีการ

ตาราง 7 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อด้านต่างๆ ในภารกิจวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้

ด้าน	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. ด้านการเงิน	16.67	58.52	22.22	2.59	-	100	3.89	0.69	เห็นด้วยมาก
2. ด้านการบัญชี	25.19	61.48	12.59	0.37	-	99.63	4.12	0.62	เห็นด้วยมาก
3. ด้านการสอบบัญชี	33.70	55.56	10.37	0.37	-	100	4.22	0.65	เห็นด้วยมากที่สุด
4. ด้านการตรวจสอบกิจการ	11.85	52.59	32.22	2.60	0.74	100	3.72	0.73	เห็นด้วยมาก
5. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	7.41	47.78	41.48	3.33	-	100	3.59	0.68	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.91	0.53	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

พัฒนาในเรื่องนี้อาจทำให้ผู้รับบริการไม่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์

ภารกิจ 3 สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการวิจัยในตาราง 6 พบว่าในภารกิจ 3 สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.89 ระดับมาก ร้อยละ 51.48 ระดับปานกลาง ร้อยละ 28.15 และระดับน้อย ร้อยละ 1.48 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นในด้านต่างๆ ของการสร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอด ผลการวิจัยในตาราง 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากและมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ระหว่าง 3.60 – 4.08) โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการสอบบัญชี (WMS. = 4.08 S.D. = 0.73)
- 2) สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการบัญชี (WMS. = 3.99 S.D. = 0.71)
- 3) สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเงิน (WMS. = 3.71 S.D. = 0.78)
- 4) สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการตรวจสอบกิจการ (WMS. = 3.64 S.D. = 0.74)
- 5) สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านเศรษฐกิจพอเพียง (WMS. = 3.60 S.D. = 0.68)

- ด้านการเงิน

ผลการวิจัยในตาราง 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการสร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเงิน ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 12.22 ระดับมาก ร้อยละ 54.44 ระดับปานกลาง ร้อยละ 26.30 ระดับน้อย ร้อยละ 6.67 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37

- ด้านการบัญชี

ผลการวิจัยในตาราง 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการสร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการสอบบัญชี ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็น

เฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุดร้อยละ 23.33 ระดับมาก ร้อยละ 53.34 ระดับปานกลาง ร้อยละ 22.22 และระดับน้อย ร้อยละ 1.11

- ด้านการสอบบัญชี

ผลการวิจัยในตาราง 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการสร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการสอบบัญชี ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 29.26 ระดับมาก ร้อยละ 51.11 ระดับปานกลาง ร้อยละ 18.52 ระดับน้อย ร้อยละ 0.74 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37

- ด้านการตรวจสอบกิจการ

ผลการวิจัยในตาราง 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการสร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการตรวจสอบกิจการ ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.26 ระดับมาก ร้อยละ 51.85 ระดับปานกลาง ร้อยละ 32.59 และระดับน้อย ร้อยละ 6.30

- ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยในตาราง 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการสร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.41 ระดับมาก ร้อยละ 48.52 ระดับปานกลาง ร้อยละ 40.37 และระดับน้อย ร้อยละ 3.70

ผลการวิจัยในบทบาทที่ 1 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 (ตาราง 6) นั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการกิจทั้ง 3 ด้าน ในระดับมาก เนื่องจากการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง ได้นั้น กรมฯ ต้องมีการสร้างบุคลากรของกรมฯ ให้มีความรู้ความสามารถที่จะสอนและถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจก่อน และนอกจากนี้กรมฯ ยังต้องมีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ในด้านต่างๆ และสร้างระบบการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ในแต่ละด้าน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ล้วนทราบถึงปัญหาในการถ่ายทอดความรู้จากการดำเนินโครงการต่างๆ ที่ผ่านมาซึ่งพบว่าบางครั้งผู้ถ่ายทอดความรู้ไม่มีความรู้ความชำนาญในการถ่ายทอดทำให้ผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ตาราง 8 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อด้านต่างๆ ในการสร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอด

ด้าน	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ
	(ค่าร้อยละ)								ความคิดเห็น
1. ด้านการเงิน	12.22	54.44	26.30	6.67	0.37	100	3.71	0.78	เห็นด้วยมาก
2. ด้านการบัญชี	23.33	53.34	22.22	1.11	-	100	3.99	0.71	เห็นด้วยมาก
3. ด้านการสอบบัญชี	29.26	51.11	18.52	0.74	0.37	100	4.08	0.73	เห็นด้วยมาก
4. ด้านการตรวจสอบกิจการ	9.26	51.85	32.59	6.30	-	100	3.64	0.74	เห็นด้วยมาก
5. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	7.41	48.52	40.37	3.70	-	100	3.60	0.68	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.80	0.61	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

บทบาท 2 กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก

จากผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับบทบาทในการเป็นองค์กรกำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลักในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.15 ระดับมาก ร้อยละ 41.48 ระดับปานกลาง ร้อยละ 42.59 ระดับน้อย ร้อยละ 7.04 และไม่ตอบคำถามในข้อนี้ ร้อยละ 0.74 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ในบทบาทที่ 2 นี้ ผลการวิจัยในตาราง 9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภารกิจที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กรมฯ ต้องการจะเป็นองค์กรที่กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ระหว่าง 2.93 – 3.82) 4 ใน 5 ภารกิจ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) พัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์ (WMS. = 3.82 S.D. = 0.73)
- 2) พัฒนาผู้สอบบัญชีภาคเอกชนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นที่ยอมรับของสหกรณ์ (WMS. = 3.67 S.D. = 0.87)
- 3) ดำเนินการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน (WMS. = 3.49 S.D. = 0.78)
- 4) ติดตาม และประเมินผลการถ่ายโอนงานสอบบัญชีหลังจากที่มีการถ่ายโอนงานสอบบัญชีแล้ว (WMS. = 3.49 S.D. = 0.87)
- 5) ผลิตรายการสอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน โดยให้ชุมชนสหกรณ์ฯ/ สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี (WMS. = 2.93 S.D. = 1.11)

ภารกิจ 1 ดำเนินการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน

จากผลการวิจัยในตาราง 9 พบว่าในภารกิจ 1 ดำเนินการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชนในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.52 ระดับมาก ร้อยละ 40.37 ระดับปานกลาง ร้อยละ 44.07 ระดับน้อย ร้อยละ 5.93 และไม่ตอบคำถามในข้อนี้ ร้อยละ 1.11 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78

เนื่องจากกรมฯ มีนโยบายที่ชัดเจนในการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้กับภาคเอกชน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้รับรู้ถึงนโยบายดังกล่าวและเห็นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น

กับสหกรณ์ที่มีความสามารถในการจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ทำให้สหกรณ์สามารถประชุมใหญ่สามัญได้รวดเร็วขึ้น และนอกจากนี้กรมฯ ยังได้ทำการศึกษาการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ภาคการเกษตรให้ภาคเอกชน และมีการจัดทำแผนกลยุทธ์และผลักดันไปสู่การปฏิบัติจริงในเรื่องดังกล่าวนี้ด้วย

ภารกิจ 2 ผลิตรายการสอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน โดยให้ชุมชนสหกรณ์ฯ/ สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี

จากผลการวิจัยในตาราง 9 พบว่าในภารกิจ 2 ผลิตรายการสอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน โดยให้ชุมชนสหกรณ์ฯ/ สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชีในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดร้อยละ 7.41 ระดับมาก ร้อยละ 25.18 ระดับปานกลาง ร้อยละ 31.11 ระดับน้อย ร้อยละ 25.93 และไม่ตอบคำถามในข้อนี้ ร้อยละ 10.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 2.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.11 แต่เมื่อพิจารณาถึงหน่วยงานที่ควรจะเป็นผู้รับผิดชอบในการให้บริการสอบบัญชี ในตารางที่ 10 พบว่าในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางที่จะให้ชุมชนสหกรณ์ฯ หรือสันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยมีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 2.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.07 ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ พบว่า

1. ให้ชุมชนสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี

ผลการวิจัยในตาราง 10 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการให้ชุมชนสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการสอบบัญชี ในระดับปานกลาง โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.07 ระดับมาก ร้อยละ 20.37 ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.00 ระดับน้อย ร้อยละ 30.00 และระดับน้อยมาก ร้อยละ 15.56 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 2.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09

2. ให้สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี

ผลการวิจัยในตาราง 10 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการให้สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการสอบบัญชี ในระดับน้อย โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 5.18 ระดับมาก ร้อยละ 17.41 ระดับปานกลาง ร้อยละ 26.67 ระดับน้อย ร้อยละ 31.85 และระดับน้อยมาก ร้อยละ 18.89 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 2.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13

จากการวิจัยพบว่าในการกิจที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการผลิตผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน โดยให้ชุมชนสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี มากกว่าที่จะให้สันนิบาตสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการสอบบัญชี

ภารกิจ 3 พัฒนาผู้สอบบัญชีภาคเอกชนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นที่ยอมรับของสหกรณ์

จากผลการวิจัยในตาราง 9 พบว่าในการกิจ 3 พัฒนาผู้สอบบัญชีภาคเอกชนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นที่ยอมรับของสหกรณ์ ในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.78 ระดับมาก ร้อยละ 38.89 ระดับปานกลาง ร้อยละ 37.04 ระดับน้อย ร้อยละ 5.18 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 1.11 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87

ภารกิจ 4 พัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์

จากผลการวิจัยในตาราง 9 พบว่าในการกิจ 4 พัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์ ในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.56 ระดับมาก ร้อยละ 54.07 ระดับปานกลาง ร้อยละ 27.04 และระดับน้อย ร้อยละ 3.33 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73

ภารกิจ 5 ติดตาม และประเมินผลการถ่ายโอนงานสอบบัญชีหลังจากที่มีการถ่ายโอนงานสอบบัญชีแล้ว

จากผลการวิจัยในตาราง 9 พบว่าในการกิจ 5 ติดตาม และประเมินผลการถ่ายโอนงานสอบบัญชีหลังจากที่มีการถ่ายโอนงานสอบบัญชีแล้ว ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 10.74 ระดับมาก ร้อยละ 39.63 ระดับปานกลาง ร้อยละ 38.89 ระดับน้อย ร้อยละ 8.89 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 1.85 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87

จากผลการวิจัยในบทบาท 2 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 (ตาราง 9) นั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภารกิจทั้ง 5 ด้าน ในระดับมาก

ตาราง 9 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการปฏิบัติงานใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาทที่ 2

ภารกิจ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ
	(ค่าร้อยละ)								ความคิดเห็น
1. ดำเนินการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน	8.52	40.37	44.07	5.93	1.11	100	3.49	0.78	เห็นด้วยมาก
2. ผลิตรายการสอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน โดยให้ชุมชนสหกรณ์ฯ/ สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี	7.41	25.18	31.11	25.93	10.37	100	2.93	1.11	เห็นด้วยปานกลาง
3. พัฒนาผู้สอบบัญชีภาคเอกชนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นที่ยอมรับของสหกรณ์	17.78	38.89	37.04	5.18	1.11	100	3.67	0.87	เห็นด้วยมาก
4. พัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์	15.56	54.07	27.04	3.33	-	100	3.82	0.73	เห็นด้วยมาก
5. ติดตาม และประเมินผลการถ่ายโอนงานสอบบัญชีหลังจากที่มีการถ่ายโอนงานสอบบัญชีแล้ว	10.74	39.63	38.89	8.89	1.85	100	3.49	0.87	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.48	0.66	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

ตาราง 10 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี ในภารกิจผลิตผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน

หน่วยงานรับผิดชอบ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. ให้ชุมชนสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี	4.07	20.37	30.00	30.00	15.56	100	2.67	1.09	เห็นด้วยปานกลาง
2. ให้สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี	5.18	17.41	26.67	31.85	18.89	100	2.58	1.13	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							2.63	1.07	เห็นด้วยปานกลาง

ที่มา: จากการคำนวณ

บทบาท 3 สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง

จากผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับบทบาทในการเป็นหน่วยงานสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.59 ระดับมาก ร้อยละ 49.63 ระดับปานกลาง ร้อยละ 23.71 ระดับน้อย ร้อยละ 2.22 ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 1.48 และไม่ตอบคำถามในข้อนี้ ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ในบทบาทที่ 3 นี้ ผลการวิจัยในตาราง 11 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) พัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชี (WMS. = 4.00 S.D. = 0.74)
- 2) พัฒนาผู้สอบบัญชีภาครัฐให้เป็นมืออาชีพ โดยสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (WMS. = 3.98 S.D. = 0.77)

ภารกิจ 1 พัฒนาผู้สอบบัญชีภาครัฐให้เป็นมืออาชีพ โดยสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

จากผลการวิจัยในตาราง 11 พบว่าในภารกิจ 1 พัฒนาผู้สอบบัญชีภาครัฐให้เป็นมืออาชีพ โดยสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 25.19 ระดับมาก ร้อยละ 50.37 ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.85 ระดับน้อย ร้อยละ 2.22 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77

ภารกิจ 2 พัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชี

จากผลการวิจัยในตาราง 11 พบว่าในภารกิจ 2 พัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.82 ระดับมาก ร้อยละ 52.96 ระดับปานกลาง ร้อยละ 20.37 ระดับน้อย ร้อยละ 1.48 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 (ตาราง 11) นั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภารกิจทั้ง 2 ด้านในระดับมาก

ตาราง 11 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาทที่ 3

ภารกิจ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. พัฒนาผู้สอบบัญชีภาครัฐให้เป็นมืออาชีพ โดยสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	25.19	50.37	21.85	2.22	0.37	100	3.98	0.77	เห็นด้วยมาก
2. พัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชี	24.82	52.96	20.37	1.48	0.37	100	4.00	0.74	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.99	0.72	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

บทบาท 4 พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและ มีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี

จากผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับบทบาทในการพัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชีในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.22 ระดับมาก ร้อยละ 49.93 ระดับปานกลาง ร้อยละ 29.63 ระดับน้อย ร้อยละ 1.85 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ในบทบาทที่ 4 นี้ ผลการวิจัยในตาราง 12 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) ผลักดันให้สหกรณ์ร่วมมือในการบริหารจัดการงานสอบบัญชีให้เกิดการประหยัด (WMS. = 3.71 S.D. = 0.87)
- 2) สนับสนุนค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีในระยะเริ่มต้น โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (WMS. = 3.29 S.D. = 1.12)

ภารกิจ 1 สนับสนุนค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีในระยะเริ่มต้น โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

จากผลการวิจัยในตาราง 12 พบว่าในภารกิจ 1 สนับสนุนค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีในระยะเริ่มต้น โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.93 ระดับมาก ร้อยละ 25.55 ระดับปานกลาง ร้อยละ 38.15 ระดับน้อย ร้อยละ 12.59 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 7.78 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.12

ภารกิจ 2 ผลักดันให้สหกรณ์ร่วมมือในการบริหารจัดการงานสอบบัญชีให้เกิดการประหยัด

จากผลการวิจัยในตาราง 12 พบว่าในภารกิจ 2 ผลักดันให้สหกรณ์ร่วมมือในการบริหารจัดการงานสอบบัญชีให้เกิดการประหยัด ในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.78 ระดับมาก ร้อยละ 43.70 ระดับปานกลาง ร้อยละ 31.85 ระดับน้อย ร้อยละ 5.19 และระดับ

น้อยที่สุด ร้อยละ 1.48 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.71 ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87

ตาราง 12 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาทที่ 4

ภารกิจ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. สนับสนุนค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีในระยะเริ่มต้น โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	15.93	25.55	38.15	12.59	7.78	100	3.29	1.12	เห็นด้วยปานกลาง
2. ผลักดันให้สหกรณ์ร่วมมือในการบริหารจัดการงานสอบบัญชีให้เกิดการประหยัด	17.78	43.70	31.85	5.19	1.48	100	3.71	0.87	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.88	0.78	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 (ตาราง 12) นั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภารกิจทั้ง 2 ด้านในระดับมาก

บทบาท 5 เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมทางการเงิน การบัญชี

จากผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับบทบาทในการเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมทางการเงิน การบัญชีในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.81 ระดับมาก ร้อยละ 52.22 ระดับปานกลาง ร้อยละ 25.56 ระดับน้อย ร้อยละ 6.30 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ในบทบาทที่ 5 นี้ ผลการวิจัยในตาราง 13 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) สร้างเครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์ (WMS. = 3.86 S.D. = 0.83)
- 2) แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี (WMS. = 3.83 S.D. = 0.86)
- 3) วิจัย และรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน การบัญชี (WMS. = 3.78 S.D. = 0.80)
- 4) คัดเลือก สรรหา และพัฒนาคนที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ การเงิน การบัญชี สถิติ เทคโนโลยีสารสนเทศ (WMS. = 3.72 S.D. = 0.91)

ภารกิจ 1 คัดเลือก สรรหา และพัฒนาคนที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ การเงิน การบัญชี สถิติ เทคโนโลยีสารสนเทศ

จากผลการวิจัยในตาราง 13 พบว่าในภารกิจ 1 คัดเลือก สรรหา และพัฒนาคนที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ การเงิน การบัญชี สถิติ เทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.90 ระดับมาก ร้อยละ 44.81 ระดับปานกลาง ร้อยละ 27.03 ระดับน้อย ร้อยละ 7.78 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 1.48 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91

ภารกิจ 2 วิจัย และรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน การบัญชี

จากผลการวิจัยในตาราง 13 พบว่าในภารกิจ 2 วิจัย และรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน การบัญชี ในภาพรวม นั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.93 ระดับมาก ร้อยละ 55.33 ระดับปานกลาง ร้อยละ 24.07 ระดับน้อย ร้อยละ 6.30 และระดับน้อย ที่สุดร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.80

ภารกิจ 3 สร้างเครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์

จากผลการวิจัยในตาราง 13 พบว่าในภารกิจ 3 สร้างเครื่องมือทางการเงินการ บัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์ ในภาพรวม นั้นผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 21.11 ระดับมาก ร้อยละ 49.63 ระดับปานกลาง ร้อยละ 23.70 ระดับน้อย ร้อยละ 4.82 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.74 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83

ภารกิจ 4 แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรม ทางการเงินการบัญชี

จากผลการวิจัยในตาราง 13 พบว่าในภารกิจ 4 แนะนำ ส่งเสริมในการใช้ เครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชีในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 20.37 ระดับมาก ร้อยละ 50.37 ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.85 ระดับน้อย ร้อยละ 6.30 และ ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 1.11 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.86

จากผลการวิจัยในภารกิจทั้ง 4 ของบทบาท 5 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 (ตาราง 13) นั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภารกิจทั้ง 4 ด้าน ในระดับมาก

ตาราง 13 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการปฏิบัติงานใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาทที่ 5

ภารกิจ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. คัดเลือก สรรหา และพัฒนาคนที่มีความรู้ ความสามารถทางด้าน วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ การเงิน การบัญชี สถิติ เทคโนโลยี สารสนเทศ	18.90	44.81	27.03	7.78	1.48	100	3.72	0.91	เห็นด้วยมาก
2. วิจัย และรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน การบัญชี	15.93	53.33	24.07	6.30	0.37	100	3.78	0.80	เห็นด้วยมาก
3. สร้างเครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการ บัญชี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์	21.11	49.63	23.70	4.82	0.74	100	3.86	0.83	เห็นด้วยมาก
4. แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี	20.37	50.37	21.85	6.30	1.11	100	3.83	0.86	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.79	0.71	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

บทบท 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่

จากผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับบทบทในการประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.89 ระดับมาก ร้อยละ 41.48 ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.37 ระดับน้อย ร้อยละ 8.52 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ในบทบทที่ 6 นี้ ผลการวิจัยในตาราง 14 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) เสริมสร้างทักษะ เทคนิคการวิเคราะห์ทางการเงิน การบัญชี และการพยากรณ์ทางการเงินของบุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (WMS. = 3.94 S.D. = 0.84)
- 2) แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ (WMS. = 3.84 S.D. = 0.71)
- 3) สร้างเครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ (WMS. = 3.82 S.D. = 0.76)

ภารกิจ 1 เสริมสร้างทักษะ เทคนิคการวิเคราะห์ทางการเงิน การบัญชี และการพยากรณ์ทางการเงินของบุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

จากผลการวิจัยในตาราง 14 พบว่าในภารกิจ 1 เสริมสร้างทักษะ เทคนิคการวิเคราะห์ทางการเงิน การบัญชี และการพยากรณ์ทางการเงินของบุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.67 ระดับมาก ร้อยละ 46.30 ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.85 ระดับน้อย ร้อยละ 4.81 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84

ตาราง 14 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาทที่ 6

ภารกิจ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. เสริมสร้างทักษะ เทคนิคการวิเคราะห์ทางการเงิน การบัญชี และการ การพยากรณ์ทางการเงินของบุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	26.67	46.30	21.85	4.81	0.37	100	3.94	0.84	เห็นด้วยมาก
2. สร้างเครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมิน ความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจ ของสหกรณ์	17.04	51.85	27.04	4.07	-	100	3.82	0.76	เห็นด้วยมาก
3. แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การ บัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และ พยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์	15.93	54.44	27.78	1.48	0.37	100	3.84	0.71	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.87	0.70	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

ภารกิจ 2 สร้างเครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน ใ้ระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์

จากผลการวิจัยในตาราง 14 พบว่าในภารกิจ 2 สร้างเครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน ใ้ระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.04 ระดับมาก ร้อยละ 51.85 ระดับปานกลาง ร้อยละ 27.04 และระดับน้อย ร้อยละ 4.07 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76

ภารกิจ 3 แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน ใ้ระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์

จากผลการวิจัยในตาราง 14 พบว่าในภารกิจ 3 แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน ใ้ระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.93 ระดับมาก ร้อยละ 54.44 ระดับปานกลาง ร้อยละ 27.78 ระดับน้อย ร้อยละ 1.48 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

จากผลการวิจัยในภารกิจทั้ง 3 ของบทบาท 6 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 (ตาราง 14) นั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภารกิจทั้ง 4 ด้าน ในระดับมาก

บทบาท 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท

จากผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับบทบาทในการเป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภทในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดร้อยละ 18.89 ระดับมาก ร้อยละ 48.15 ระดับปานกลาง ร้อยละ 28.52 และระดับน้อย ร้อยละ 4.07 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ในบทบาทที่ 7 นี้ ผลการวิจัย

ในตาราง 15 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

ตาราง 15 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการปฏิบัติงานใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาทที่ 7

ภารกิจ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. สร้างแหล่งเชื่อมโยงข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์	18.15	50.00	28.15	3.70	-	100	3.83	0.76	เห็นด้วยมาก
2. ประสานงานและรณรงค์ให้สหกรณ์เป็นเครือข่ายข้อมูลเพื่อใช้ ประโยชน์ทางธุรกิจ	15.93	50.74	29.26	4.07	-	100	3.79	0.75	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.81	0.73	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

1) สร้างแหล่งเชื่อมโยงข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ (WMS. = 3.83 S.D. = 0.76)

2) ประสานงานและรณรงค์ให้สหกรณ์เป็นเครือข่ายข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ (WMS. = 3.79 S.D. = 0.75)

ภารกิจ 1 สร้างแหล่งเชื่อมโยงข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์

จากผลการวิจัยในตาราง 15 พบว่าในภารกิจ 1 สร้างแหล่งเชื่อมโยงข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.15 ระดับมาก ร้อยละ 50.00 ระดับปานกลาง ร้อยละ 28.15 และระดับน้อย ร้อยละ 3.70 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76

ภารกิจ 2 ประสานงานและรณรงค์ให้สหกรณ์เป็นเครือข่ายข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ

จากผลการวิจัยในตาราง 15 พบว่าในภารกิจ 2 สร้างแหล่งเชื่อมโยงข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.93 ระดับมาก ร้อยละ 50.74 ระดับปานกลาง ร้อยละ 29.26 และระดับน้อย ร้อยละ 4.07 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75

จากผลการวิจัยในภารกิจทั้ง 2 ของบทบาท 7 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักรวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 (ตาราง 15) นั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภารกิจทั้ง 2 ด้าน ในระดับมาก

บทบาท 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี

จากผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดร้อยละ 24.82 ระดับมาก ร้อยละ 40.00 ระดับปานกลาง ร้อยละ 29.63 ระดับน้อย ร้อยละ 4.44 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.74 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ในบทบาทที่ 8 นี้ ผลการวิจัยในตาราง

16 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็น โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มากไปหาน้อย ดังนี้

ตาราง 16 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาทที่ 8

ภารกิจ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ
	(ค่าร้อยละ)								ความคิดเห็น
1. พัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีและการสอนแนะ (Coaching) ให้เป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	28.52	45.16	23.33	2.59	0.37	100	3.99	0.81	เห็นด้วยมาก
2. พัฒนาสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 เป็นหน่วยงานที่ปรึกษาแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	24.07	39.63	25.56	9.26	1.48	100	3.76	0.97	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.87	0.82	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

1) พัฒนานุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีและการสอนแนะ (Coaching) ให้เป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (WMS. = 3.99 S.D. = 0.81)

2) พัฒนาสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 เป็นหน่วยงานที่ปรึกษาแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (WMS. = 3.76 S.D. = 0.97)

ภารกิจ 1 พัฒนานุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีและการสอนแนะ (Coaching) ให้เป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

จากผลการวิจัยในตาราง 16 พบว่าในภารกิจ 1 พัฒนานุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีและการสอนแนะ (Coaching) ให้เป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 28.52 ระดับมาก ร้อยละ 45.16 ระดับปานกลาง ร้อยละ 23.33 ระดับน้อย ร้อยละ 2.59 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81

ภารกิจ 2 พัฒนาสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 เป็นหน่วยงานที่ปรึกษาแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

จากผลการวิจัยในตาราง 16 พบว่าในภารกิจ 2 พัฒนาสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 เป็นหน่วยงานที่ปรึกษาแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.07 ระดับมาก ร้อยละ 39.63 ระดับปานกลาง ร้อยละ 25.56 ระดับน้อย ร้อยละ 9.26 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 1.48 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97

จากผลการวิจัยในภารกิจทั้ง 2 ของบทบาท 8 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักรวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 (ตาราง 16) นั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภารกิจทั้ง 2 ด้าน ในระดับมาก

บทบาท 9 การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร

จากผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับบทบาทในการพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกรในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดร้อยละ 29.26 ระดับมาก ร้อยละ 46.30 ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.11 ระดับน้อย ร้อยละ 2.22 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 และเมื่อพิจารณาถึงภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนใหม่ ในบทบาทที่ 9 คือ พัฒนาระบบ โปรแกรม มาตรฐานการบัญชี การสอบบัญชี วางระบบบัญชี สอนแนะนำ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นกับการกิจนี้ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภารกิจนี้ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 28.52 ระดับมาก ร้อยละ 45.93 ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.11 ระดับน้อย ร้อยละ 3.33 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 1.11 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86

ส่วนที่ 3 ความเชื่อมั่นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยน บทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

จากการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้สอบบัญชีภาครัฐ ผลการวิจัยในตาราง 17 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความมั่นใจต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 8 ด้านโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) ความมั่นใจในด้านทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชีสูงขึ้น (WMS. = 3.97 S.D. = 0.79)
- 2) ความมั่นใจในด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน (WMS. = 3.95 S.D. = 0.79)
- 3) ความมั่นใจในด้านความมั่นใจในบทบาทของตนเอง (WMS. = 3.95 S.D. = 0.80)
- 4) ความมั่นใจในด้านการปรับระบบงานในหน่วยงานให้มีความเหมาะสมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ทันสมัย (WMS. = 3.95 S.D. = 0.80)
- 5) ความมั่นใจในด้านการทำให้กรมสามารถพัฒนาก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานะเศรษฐกิจและสังคม (WMS. = 3.89 S.D. = 0.78)

6) ความมั่นใจในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการบริหารงาน
ในระดับมาตรฐานสากล (WMS. = 3.86 S.D. = 0.79)

7) ความมั่นใจในด้านโอกาสและความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ (WMS. = 3.83
S.D. = 0.86)

8) ความมั่นใจในด้านขวัญ กำลังใจ ในการทำงาน (WMS.= 3.72 S.D.=0.97)

ตาราง 17 ความมั่นใจของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ภารกิจ	5	4	3	2	1	รวม	WMS.	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	(ค่าร้อยละ)								
1. ความมั่นใจในด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน	27.04	42.96	28.15	1.85	-	100	3.95	0.79	เห็นด้วยมาก
2. ความมั่นใจในด้านความมั่นใจในบทบาทของตนเอง	26.30	45.56	25.18	2.96	-	100	3.95	0.80	เห็นด้วยมาก
3. ความมั่นใจในด้านโอกาสและความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ	24.44	40.00	30.37	4.82	0.37	100	3.83	0.86	เห็นด้วยมาก
4. ความมั่นใจในด้านขวัญ กำลังใจ ในการทำงาน	23.70	35.19	33.33	5.19	2.59	100	3.72	0.97	เห็นด้วยมาก
5. ความมั่นใจในด้านทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชีสูงขึ้น	24.82	51.48	19.26	4.44	-	100	3.97	0.79	เห็นด้วยมาก
6. ความมั่นใจในการทำให้กรมสามารถพัฒนาก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจและสังคม	23.33	44.08	30.37	2.22	-	100	3.89	0.78	เห็นด้วยมาก
7. ความมั่นใจในการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการบริหารงานในระดับมาตรฐานสากล	21.85	45.93	29.26	2.59	0.37	100	3.86	0.79	เห็นด้วยมาก
8. ความมั่นใจในการปรับระบบงานในหน่วยงานให้มีความเหมาะสมและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้ทันสมัย	26.67	45.18	26.30	0.37	1.48	100	3.95	0.82	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวม							3.89	0.71	เห็นด้วยมาก

ที่มา: จากการคำนวณ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก รวมซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.89 นั้น อาจกล่าวได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความมั่นใจต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทั้ง 8 ด้าน ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดผลการวิจัยในแต่ละด้าน คือ

1. ความมั่นใจในด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน

จากผลการวิจัยในตาราง 17 พบว่าในภาพรวมผู้ตอบบัญชีภาครัฐมีความมั่นใจต่อความมั่นคงในหน้าที่การงานในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 27.04 ระดับมาก ร้อยละ 42.96 ระดับปานกลาง ร้อยละ 28.15 และระดับน้อย ร้อยละ 1.85 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79

เนื่องจากผู้ตอบบัญชีภาครัฐล้วนเป็นข้าราชการซึ่งถือได้ว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงในการทำงาน ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามอาจคิดว่าถึงแม้ว่ากรมฯ จะปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจไปอย่างไรก็ตาม ตำแหน่งความเป็นข้าราชการก็ไม่ได้เปลี่ยนไป และรัฐเองก็ต้องกำหนดมาตรการในการรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อันจะส่งผลกระทบต่อสิทธิและสวัสดิการของข้าราชการ

2. ความมั่นใจในด้านความมั่นใจในบทบาทของตนเอง

จากผลการวิจัยในตาราง 17 พบว่าในภาพรวมผู้ตอบบัญชีภาครัฐมีความมั่นใจต่อความมั่นใจในบทบาทของตนเองในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.30 ระดับมาก ร้อยละ 45.56 ระดับปานกลาง ร้อยละ 25.18 และระดับน้อย ร้อยละ 2.96 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80

3. ความมั่นใจในด้านโอกาสและความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ

จากผลการวิจัยในตาราง 17 พบว่าในภาพรวมผู้ตอบบัญชีภาครัฐมีความมั่นใจต่อโอกาสและความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.44 ระดับมาก ร้อยละ 40.00 ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.37 ระดับน้อย ร้อยละ 4.82 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86

4. ความมั่นใจในด้านขวัญ กำลังใจ ในการทำงาน

จากผลการวิจัยในตาราง 17 พบว่าในภาพรวมผู้ตอบบัญชีภาครัฐมีความมั่นใจต่อขวัญ กำลังใจ ในการทำงานในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 23.70 ระดับมาก ร้อยละ 35.19 ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.33 ระดับน้อย ร้อยละ 5.19 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 2.59 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97

ถึงแม้ว่าในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความมั่นใจต่อขวัญ กำลังใจ ในการทำงาน ระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีผู้ที่มีความมั่นใจในระดับน้อย ถึงน้อยมากอยู่ ถึงร้อยละ 7.78 ซึ่งหากกรมฯ จะทำการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจ ควรคำนึงถึงและชี้แจงให้เข้าใจมากขึ้น

5. ความมั่นใจในด้านทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชีสูงขึ้น

จากผลการวิจัยในตาราง 17 พบว่าในภาพรวมผู้สอบบัญชีภาครัฐมีความมั่นใจในด้านทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชีสูงขึ้นในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.82 ระดับมาก ร้อยละ 51.48 ระดับปานกลาง ร้อยละ 19.26 และระดับน้อย ร้อยละ 4.44 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79

6. ความมั่นใจในด้านการทำให้กรมสามารถพัฒนาก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานะเศรษฐกิจและสังคม

จากผลการวิจัยในตาราง 17 พบว่าในภาพรวมผู้สอบบัญชีภาครัฐมีความมั่นใจในด้านการทำให้กรมสามารถพัฒนาก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานะเศรษฐกิจและสังคมในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 23.33 ระดับมาก ร้อยละ 44.08 ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.37 และระดับน้อย ร้อยละ 2.22 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78

7. ความมั่นใจในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการบริหารงานในระดับมาตรฐานสากล

จากผลการวิจัยในตาราง 17 พบว่าในภาพรวมผู้สอบบัญชีภาครัฐมีความมั่นใจในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการบริหารงานในระดับมาตรฐานสากลในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 21.85 ระดับมาก ร้อยละ 45.93 ระดับปานกลาง ร้อยละ 29.26 ระดับน้อย ร้อยละ 2.59 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 0.37 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79

8. ความมั่นใจในด้านการปรับระบบงานในหน่วยงานให้มีความเหมาะสมและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้ทันสมัย

จากผลการวิจัยในตาราง 17 พบว่าในภาพรวมผู้สอบบัญชีภาครัฐมีความมั่นใจในด้านการปรับระบบงานในหน่วยงานให้มีความเหมาะสมและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้ทันสมัยในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.67

ระดับมาก ร้อยละ 45.18 ระดับปานกลาง ร้อยละ 26.30 ระดับน้อย ร้อยละ 0.37 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 1.48 โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ที่ 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรอิสระ โดยใช้ค่าสถิติ χ^2 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยตามตาราง 18-29 ปรากฏดังต่อไปนี้

1. อายุมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 2 กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก และ บทบาท 4 พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการการเงินและการบัญชี (Sig = 0.003 และ 0.029 ตามลำดับ)
2. อายุราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาท
3. เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาท
4. ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท และบทบาท 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี (Sig = 0.003 และ 0.002 ตามลำดับ)
5. สถานภาพ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี (Sig = 0.019)
6. ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาท
7. ระดับชั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาท
8. การฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี (Sig = 0.000)

9. จำนวนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เพื่าระวังความเสี่ยงและพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ (Sig = 0.008)

10. ภูมิภาคที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เพื่าระวังความเสี่ยงและพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ (Sig = 0.008) และบทบาท 9 การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (Sig = 0.007)

11. ระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาท

ตาราง 18 ความสัมพันธ์ของอายุผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
อายุ (ปี)								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	8.458	.397
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	30.305	.003
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	20.374	.060
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	22.823	.029
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	13.557	.330
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	14.273	.284
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	14.295	.112
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	12.202	.430
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	14.255	.285

ตาราง 19 ความสัมพันธ์ของอายุราชการของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
อายุราชการ (ปี)								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	3.340	.946
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	14.821	.251
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	20.365	.060
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	15.350	.223
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	10.150	.603
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	10.989	.530
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	10.136	.340
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	6.297	.900
9. บทบาท 9	79	125	57	6	7	268	18.243	.108

ตาราง 20 ความสัมพันธ์ของเพศของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			

เพศ								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	1.665	.598
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	1.766	.795
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	5.507	.218
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	0.518	.966
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	1.900	.715
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	2.319	.646
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	2.685	.456
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	4.125	.365
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	1.231	.850

ตาราง 21 ความสัมพันธ์ของระดับการศึกษาของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
ระดับการศึกษา								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	2.517	.768
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	11.136	.208
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	13.711	.097
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	10.227	.218
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	10.140	.229
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	15.842	.069
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	22.101	.003
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	45.959	.002
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	14.643	.093

ตาราง 22 ความสัมพันธ์ของสถานภาพของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
สถานภาพ								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	13.595	.069
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	10.968	.215
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	4.331	.825
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	9.394	.253
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	7.868	.381
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	10.329	.208
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	6.502	.365
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	19.030	.019
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	17.347	.070

ตาราง 23 ความสัมพันธ์ของระยะเวลาเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ของผู้สอบบัญชีต่อ
บทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ปี)								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	3.114	.962
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	13.490	.334
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	20.109	.065
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	14.770	.254
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	10.223	.596
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	7.145	.848
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	10.004	.350
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	4.801	.964
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	18.183	.110

ตาราง 24 ความสัมพันธ์ของระดับชั้นของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
ระดับชั้น								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	3.923	.570
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	9.969	.257
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	6.124	.603
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	8.768	.360
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	5.875	.580
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	5.148	.656
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	5.739	.446
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	2.375	.965
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	9.102	.337

ตาราง 25 ความสัมพันธ์ของการฝึกอบรมฯ ของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
การฝึกอบรมฯ								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	10.414	.741
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	23.406	.496
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	23.816	.472
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	35.819	.057
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	22.990	.520
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	19.296	.736
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	16.715	.543
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	83.096	.000
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	13.970	.947

ตาราง 26 ความสัมพันธ์ของจำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	2.569	.954
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	5.080	.955
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	19.505	.077
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	7.167	.846
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	9.635	.648
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	26.861	.008
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	12.007	.213
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	8.555	.740
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	10.612	.562

ตาราง 27 ความสัมพันธ์ของจำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	18.155	.051
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	9.079	.696
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	13.186	.356
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	9.411	.667
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	6.108	.911
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	10.004	.616
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	9.491	.393
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	9.672	.645
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	14.681	.259

ตาราง 28 ความสัมพันธ์ของภูมิภาคที่ปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	36.503	.105
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	36.259	.457
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	35.454	.494
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	44.679	.152
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	45.272	.138
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	60.893	.006
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	26.428	.495
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	34.865	.522
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	59.878	.007

ตาราง 29 ความสัมพันธ์ของระยะเวลาเป็นผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
ระยะเวลาเป็นผู้สอบบัญชี (ปี)								
1. บทบาท 1	71	144	51	1	-	267	3.768	.647
2. บทบาท 2	22	112	115	19	2	270	15.450	.059
3. บทบาท 3	61	134	64	6	4	269	13.450	.099
4. บทบาท 4	60	124	80	5	1	270	14.813	.095
5. บทบาท 5	40	141	69	17	1	268	5.663	.631
6. บทบาท 6	51	112	82	23	1	269	7.788	.391
7. บทบาท 7	51	130	77	11	-	269	5.203	.519
8. บทบาท 8	67	108	80	12	2	269	7.902	.427
9. บทบาท 9	79	125	57	6	1	268	12.726	.129

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค

บทบาทที่ 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง

1. การสร้างและพัฒนาบุคลากรไม่ทั่วถึง หลักสูตรต่างๆ ไม่มีความต่อเนื่องหรือสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายที่จะพัฒนาบุคลากร
2. ขาดบุคลากรในด้านการวิจัย และผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน
3. กรมฯ ทำงานหลายบทบาทแต่ไม่มีการแยกหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานให้ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละด้าน
4. ศักยภาพในการเรียนรู้ของบุคคลแตกต่างกันทั้งผู้สอนและผู้เรียนรู้
5. บุคลากรของกรมฯ ส่วนใหญ่ยังไม่ปรับเปลี่ยนหรือยังยึดติดกับบทบาทหน้าที่เดิมที่เคยปฏิบัติ รวมทั้งยังขาดความรู้และยังไม่มั่นใจในบทบาทและหน้าที่ใหม่
6. ข้อมูลที่ได้รับขาดความชัดเจนและมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง
7. บุคลากรขาดทักษะการให้ความรู้และการสอนแนะ

บทบาทที่ 2 กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก

1. ระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์ของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนยังไม่ชัดเจนและสหกรณ์ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
2. สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ไม่ต้องการจัดจ้างภาคเอกชน เพราะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายตรวจสอบบัญชี
3. ไม่มีการติดตามผู้สอบบัญชีภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง และผู้สอบบัญชีภาคเอกชนต้องทำตามฝ่ายจัดการและกรรมการของ สหกรณ์เพื่อให้ตนเองมีโอกาสได้รับเลือกเป็นผู้สอบบัญชีอีกครั้ง
4. การผลิตผู้สอบบัญชีภาคเอกชนโดยชุมนุมสหกรณ์ หรือสันนิบาตสหกรณ์ฯ นั้นทั้งสองหน่วยงานยังไม่มีผลงานหรือแนวทางที่ชัดเจน
5. บุคลากรของกรมฯ ส่วนใหญ่คิดว่าผู้สอบบัญชีภาคเอกชนโดยส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถมากกว่าตนเอง ทำให้การเข้ากำกับดูแลขาดความต่อเนื่อง
6. ผู้สอบบัญชีภาคเอกชนมีน้อยและอาจไม่ได้มาตรฐาน

บทบาทที่ 3 สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือยังไม่เข้มแข็ง

1. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรซึ่งจัดตั้งใหม่ไม่มีความพร้อมในการจัดตั้ง และจัดตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์บางประการ
2. การกำหนดเป้าหมายของการบริหารงานเช่น การกำหนดให้สหกรณ์และกลุ่มต้องใช้โปรแกรมของกรมฯ และเป้าหมายการใช้โปรแกรมการตรวจสอบบัญชีในการตรวจสอบสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องหาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมาใช้โปรแกรมซึ่งเป็นภาระให้กับผู้ปฏิบัติงานในการทำงาน เนื่องจากสหกรณ์ยังไม่มีความพร้อมในด้านต่างๆ
3. นโยบายของผู้บริหารไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง
4. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรขาดความพร้อมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านบุคลากร

บทบาทที่ 4 พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงินและการบัญชี

1. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไม่มีพนักงานของตนเองจึงยากที่จะส่งเสริมให้ความรู้
2. วาระของกรรมการบางครั้งไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน

3. การจัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรอาจไม่ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายของผู้บริหาร

4. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรคุ้นเคยกับการได้รับการบริการ ความช่วยเหลือ และคำแนะนำจากส่วนราชการแบบให้เปล่า โดยไม่ต้องใช้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่

5. สหกรณ์มักหาผลประโยชน์มากกว่าที่จะช่วยเหลือกันตามอุดมการณ์สหกรณ์

6. คณะกรรมการส่วนใหญ่ขาดทักษะ ความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการทางการเงินและการบัญชี ประกอบกับไม่มีเวลาในการบริหารงานของสหกรณ์เท่าที่ควร

บทบาทที่ 5 เป็นศูนย์นวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี

1. ขาดบุคลากร โดยเฉพาะในการดูแลข้อมูลเพื่อให้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

2. การให้บริการหลังการติดตั้งโปรแกรมไม่อาจทำได้รวดเร็ว เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีภารกิจในหลายๆด้าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่และยานพาหนะมีไม่เพียงพอ

3. นวัตกรรมทางการเงินการบัญชีมีต้นทุนสูงทั้งด้านการคิดค้นและการนำไปใช้ ซึ่งบางอย่างไม่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรขนาดเล็กที่มีอยู่จำนวนมาก

4. การพัฒนาโปรแกรมโดยส่งเสริมให้สหกรณ์นำไปใช้และขณะเดียวกันก็มีการพัฒนาแก้ไขปัญหาไปด้วย ทำให้สหกรณ์บางแห่งเกิดความไม่มั่นใจในการใช้

5. บุคลากรส่วนใหญ่ยังปรับตัวไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมทางการเงินการบัญชี

6. คณะกรรมการสหกรณ์ ไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี

7. สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจในเครื่องมือวิเคราะห์ของกรมฯ โดยเฉพาะสหกรณ์ภาคเกษตร

8. เครื่องมือที่สร้างมาใช้ได้กับสหกรณ์บางกลุ่มในขณะที่สหกรณ์ภาคเกษตรและกลุ่มเกษตรกรที่มีอยู่จำนวนมากไม่ได้ใช้ประโยชน์

9. สหกรณ์ไม่เปิดโอกาสให้พนักงานของตนเองได้รับการอบรมเพิ่มเติม

10. กรมฯ สร้างนวัตกรรมใหม่โดยไม่มีการติดตามแก้ไขปัญหากับนวัตกรรมเดิมที่กรมฯ ได้สร้างไว้ ทำให้สหกรณ์ขาดความเชื่อมั่นในการใช้เครื่องมือของกรมฯ โดยเฉพาะเมื่อเกิดปัญหา และบางกรณีกรมฯ เองก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับสหกรณ์ได้

11. ฝ่ายจัดการของสหกรณ์มีความรู้มากกว่าคณะกรรมการ ทำให้คณะกรรมการบางสหกรณ์ต้องบริหารงานภายใต้การชี้นำของฝ่ายจัดการ

บทบาทที่ 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยงและพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันท่วงที

1. เจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์และความรู้ในการพยากรณ์และการเตือนภัยทางการเงิน
2. บุคลากรที่ได้รับการอบรมไม่ถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่น เครื่องมือที่ใช้มีต้นทุนสูงและไม่เหมาะสมกับปริมาณธุรกิจของสหกรณ์
3. คณะกรรมการไม่สนใจในการแก้ไขปัญหาและระบบภายในสหกรณ์
4. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรขาดอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์
5. ไม่มีการใช้อย่างต่อเนื่องในระหว่างปี ทำให้ไม่ทันต่อเหตุการณ์
6. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไม่ให้ความสำคัญของการประเมินด้านต่างๆ
7. บุคลากรของกรมฯ ไม่ให้ความสำคัญในการใช้เครื่องมือและโปรแกรมทางการเงินการบัญชี นอกจากนี้ยังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ในการอ่านข้อมูลที่วิเคราะห์จากระบบต่างๆของกรมฯ จึงไม่สามารถที่จะให้คำแนะนำกับสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทที่ 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท

1. ไม่มีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพ และสหกรณ์ยังไม่เห็นถึงประโยชน์ที่สหกรณ์จะได้รับอย่างแท้จริงทำให้สหกรณ์ไม่ให้ความร่วมมือ
2. การใช้กลุ่มบุคลากรกลุ่มเดียวกันแต่ทำหน้าที่หลายหน้าที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ

บทบาทที่ 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี

1. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีความหลากหลาย ผู้สอบบัญชีที่ไม่สามารถให้คำแนะนำได้มีจำนวนมาก
2. ผู้สอบบัญชีไม่ได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงในขณะที่กฎระเบียบเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ไม่สามารถให้คำปรึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

3. บุคลากรยังยึดติดกับบทบาทภารกิจเดิม รวมทั้งขาดความมั่นใจในการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ใหม่

4. ผู้ปฏิบัติมีหน้าที่ต้องทำงานในหลายด้านทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ

5. บุคลากรขาดประสบการณ์ด้านการจัดการธุรกิจ ไม่มีความเข้าใจในธุรกิจอย่างแท้จริงทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ห้อย่างมืออาชีพได้

6. สหกรณ์ไม่ให้ข้อมูลที่เป็นความจริงและทันกับปัญหาที่เกิดขึ้น

บทบาทที่ 9 การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

1. ระบบบัญชีและการสอบบัญชีที่ได้รับการพัฒนาแล้วมีความซับซ้อน และการอบรมให้ผู้ปฏิบัติได้เข้าใจไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึงทำให้ไม่สามารถนำไปใช้งานได้

2. สหกรณ์ขาดความเชื่อมั่นต่อโปรแกรมต่างๆ ของกรมฯ เนื่องจากความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้ใช้ ทำให้ไม่สามารถทำงานให้เป็นปัจจุบันได้เมื่อเกิดปัญหา

3. กรมฯ เน้นการทำงานนโยบายเป็นหลัก ทำให้เกิดความเสียดกับผู้สอบบัญชี เนื่องจากไม่มีเวลาทำงานสอบบัญชีได้เต็มที่ ไม่มีบุคลากรเฉพาะด้านส่งผลให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ

4. บางโปรแกรมเมื่อเกิดปัญหาแล้วผู้ที่รับผิดชอบไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

5. ความคุ้มค่าในการพัฒนาระบบโปรแกรมต่างๆ เนื่องจากสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่มักใช้ระบบของตนเองที่พัฒนาโดยบุคคลภายนอก ส่วนสหกรณ์ขนาดกลางขนาดเล็ก และกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ใช้คอมพิวเตอร์

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะของผู้สอบบัญชี

บทบาทที่ 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง

1. ควรมีการวางแผนการพัฒนากุศลกรในระยะยาวให้มีความต่อเนื่อง ครอบคลุมบุคลากรทุกกลุ่ม และพัฒนาเนื้อหาในแต่ละหลักสูตรมีความสัมพันธ์กัน

2. ควรมีการจัดผังองค์กรให้เหมาะสม และพัฒนากุศลกรให้มีความพร้อมในความรู้และความสามารถก่อน

3. ควรแยกบทบาทและผู้รับผิดชอบออกมาให้ชัดเจน

4. ควรแบ่งหน้าที่ของบุคลากรให้มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะด้านที่มีความถนัด เพื่อพัฒนาให้เกิดความชำนาญในด้านที่ตนเองต้องไปปฏิบัติ

5. ควรมีแหล่งความรู้สำหรับการค้นหาข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ในการแก้ไข ปรับปรุงควมมีการแจ้งให้ทราบโดยทั่วถึงและมีเอกสารหลักฐานการเปลี่ยนแปลงสำหรับใช้ในการอ้างอิง

6. กรมฯ ต้องเสริมสร้าง พัฒนาทักษะความรู้ให้กับบุคลากรของกรมฯ ให้เข้าใจ ถึงบทบาทภารกิจใหม่

บทบาทที่ 2 กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก

1. ควรมีการกำหนดระบบการกำกับดูแล ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน
2. ควรให้หน่วยงานอื่นหรือมีเจ้าหน้าที่เฉพาะสำหรับเป็นผู้กำกับดูแล
3. ควรมีมาตรการที่เด็ดขาดต่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนที่ไม่มีคุณภาพและไม่เป็นที่ยอมรับ
4. ปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากร รวมทั้งพัฒนาความรู้ความสามารถในงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
5. เมื่อมีการถ่ายโอนให้ภาคเอกชนแล้วผู้สอบบัญชีไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องอีก เพราะเมื่อเกิดปัญหาการทุจริตในสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีภาคเอกชนไม่ได้เข้ามารับผิดชอบ แต่ผู้สอบบัญชีภาครัฐต้องเข้าไปแก้ไขปัญหาลงโทษทำให้เสียเวลาในการทำงาน
6. ควรให้โอกาสข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่เกษียณอายุราชการสามารถรับงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้

บทบาทที่ 3 สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือยังไม่เข้มแข็ง

1. การกำหนดเป้าหมาย วิธีปฏิบัติ ควรคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน และความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน
2. ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงก่อนกำหนดนโยบาย
3. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ควรมีความพร้อมก่อนที่จะรับการจดทะเบียนเพื่อจัดตั้ง
4. กรมฯ ไม่ควรรับภาระด้านการสอบบัญชี และควรกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ในการให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรต้องจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ทั้งหมดโดยกรมฯ จะทำหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแล

บทบาที่ 4 พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงินและการบัญชี

1. ควรมีเงินอุดหนุนในการจัดจ้างพนักงานให้ตามความเหมาะสม
2. ทำความเข้าใจและให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรดำเนินงานตามแผนงานและมีการประเมินสถานการณ์ด้วยตนเอง โดยที่หน่วยงานภาครัฐเป็นเพียงผู้ควบคุมดูแลอยู่ห่างๆ
3. ไม่ควรช่วยเหลือค่าธรรมเนียมในการจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน เพื่อให้คณะกรรมการของสหกรณ์ได้หาแนวทางปรับปรุงองค์กรเพื่อให้เข้มแข็งลดการพึ่งพาภาครัฐ และการสนับสนุนค่าธรรมเนียมไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ และทำให้เป็นภาระต่อรัฐ
4. คณะกรรมการของสหกรณ์ต้องทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความสมัครใจและต้องได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในด้านการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง
5. ควรมีการพัฒนาคณะกรรมการโดยการให้ความรู้จากเรื่องง่าย ๆ ไปหายาก และให้คณะกรรมการเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ รวมทั้งความสำคัญของการใช้ข้อมูลทางการเงินการบัญชีในการบริหารงาน

บทบาที่ 5 เป็นศูนย์นวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี

1. ควรจัดจ้างบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน จัดตั้งศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ และจัดเจ้าหน้าที่ไว้บริการบันทึกบัญชีให้สหกรณ์และกลุ่มขนาดเล็ก
2. ควรมีการแบ่งระดับของการใช้นวัตกรรมให้เหมาะสมกับสหกรณ์แต่ละแห่งและควรคำนึงถึงความคุ้มค่าอีกด้านหนึ่งด้วย
3. ควรเร่งรัดและพัฒนาโปรแกรมเดิมของกรมฯ ให้เชื่อมโยงได้กับทุกระบบซึ่งจะช่วยลดเวลาในการทำงานของสหกรณ์ ก่อน
4. ควรเสริมสร้างความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ให้บุคลากร ขณะเดียวกันก็สร้างบุคลากรรุ่นใหม่ไปพร้อมๆ กัน
5. ควรให้ความสำคัญในการบริการให้รวดเร็ว ทันต่อเวลา มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

บทบาที่ 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน ฝ่าละอองความเสี่ยงและพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วถึง

1. ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เครื่องมือ รวมทั้งนำเสนอให้สหกรณ์เห็นประโยชน์และนำไปใช้งานกับสหกรณ์ อย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการถ่ายทอดความรู้ในการวิเคราะห์ประเมินให้ทั่วถึง และการใช้เครื่องมือที่ต้องมีการลงทุนสูงควรใช้กับสหกรณ์ที่มีศักยภาพเพียงพอ
3. ควรมีคำแนะนำในการใช้งานของระบบต่างๆ ให้ชัดเจนพร้อมทั้งคำอธิบาย ข้อมูลที่วิเคราะห์ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทที่ 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท

1. กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ชัดเจน ทำความเข้าใจและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชี้แจงให้สหกรณ์ได้เข้าใจถึงประโยชน์ของสหกรณ์ที่จะได้รับ

บทบาทที่ 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี

1. ควรมีการลงทุนในการพัฒนาบุคลากรให้ทั่วถึงและได้รับการฝึกอบรม แนะนำจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง
2. ปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรจากการจัดทำบัญชี งบการเงิน เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำด้านการเงินการบัญชี รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้บุคลากรอย่างต่อเนื่องเป็นระบบโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
3. ควรมีการรวบรวมข้อมูลแหล่งความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ใน Website ของกรมฯ โดยออกแบบให้มีความง่ายต่อการค้นหาและมีความเป็นปัจจุบัน
4. ในการพัฒนาบุคลากรให้เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพควรเน้นการพัฒนาไปที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด (สตจ.) มากกว่าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระดับภาค (สตท.) เพราะเมื่อมีการขอคำแนะนำ สตท. ก็ต้องขอข้อมูลจาก สตจ. อีกครั้ง
5. ผู้มีหน้าที่ประเมินความมั่นคงฯ ควรเก็บข้อมูลจากสหกรณ์โดยตรง

บทบาทที่ 9 การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

1. ปรับปรุงโปรแกรมระบบบัญชีให้สามารถใช้งานได้ง่ายขึ้น ขั้นตอนการทำงานไม่ซับซ้อน และให้สามารถใช้ได้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรขนาดเล็ก
2. แก้ไขปัญหาโปรแกรมเดิมที่มีอยู่ให้มีความเสถียรก่อนที่จะออกโปรแกรมใหม่ๆ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี ที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และเพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

การวิจัยครั้งนี้ ได้ออกแบบสอบถามเพื่อขอทราบความคิดเห็นและข้อมูลจากจำนวนตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 270 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความตรงในเนื้อหา (content validity) โดยนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง จากนั้นนำไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดสอบเก็บข้อมูลกับผู้สอบบัญชีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ถอดรหัสหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS/PC) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 45 ปี มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.48 มีอายุราชการเฉลี่ย 20 ปี มีอายุราชการระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 44.44 ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.74 มีการศึกษาในรับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 78.89 มีส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 52.22 มีระยะเวลาการเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เฉลี่ย 20 โดยมีระยะเวลาเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.44 และผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งชำนาญการ ร้อยละ 79.63 ในด้านการฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชี ร้อยละ 72.22 เคยผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้สอบบัญชี หลักสูตรโปรแกรม ACL และหลักสูตรระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก สำหรับจำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่รับผิดชอบจำนวนสหกรณ์เฉลี่ย 8 สหกรณ์ และจำนวนกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย 7 กลุ่ม โดยรับผิดชอบจำนวนสหกรณ์ระหว่าง 5-10 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 62.96 และรับผิดชอบจำนวนกลุ่มเกษตรกรน้อยกว่า 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ

41.48 ส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานนั้น ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานในสังกัด สดท.1 ร้อยละ 13.70 สดท.2 ร้อยละ 9.26 สดท.3 ร้อยละ 11.85 สดท.4 ร้อยละ 7.04 สดท.5 ร้อยละ 7.78 สดท.6 ร้อยละ 14.81 สดท.7 ร้อยละ 9.63 สดท.8 ร้อยละ 6.30 สดท.9 ร้อยละ 8.52 และ สดท.10 ร้อยละ 11.11

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท

ความคิดเห็นด้านการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจ

ผู้สอบบัญชี เห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 3.88 S.D. = 0.57) กับภาพรวมของ บทบาทใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท และเมื่อพิจารณาแต่ละบทบาทพบว่า ผู้สอบ บัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การ ตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมาก (WMS. = 4.07 S.D. = 0.66) รองลงมาได้แก่ บทบาท 9 การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 4.03 S.D. = 0.79) บทบาท 3 สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือ ที่ยังไม่แข็งแรง เห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 3.90 S.D. = 0.83) บทบาท 4 พัฒนาขีด ความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี เห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 3.88 S.D. = 0.78) บทบาท 8 เป็นที่ปรึกษา แบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี เห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 3.84 S.D. = 0.88) บทบาท 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความ เชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท เห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 3.82 S.D. = 0.78) บทบาท 5 เป็นศูนย์นวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี เห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 3.75 S.D. = 0.80) บทบาท 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของ สหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ เห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 3.70 S.D. = 0.89) และบทบาท 2 กำกับ คุดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก เห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 3.49 S.D. = 0.78)

บทบาท 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การ ตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อพิจารณาบทบาท 1 แต่ละภารกิจพบว่า ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 1 ใน ระดับมาก โดยเห็นด้วยกับภารกิจ 2 สร้างและพัฒนาบุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้มี ความรู้ความสามารถในการสอนแนะและถ่ายทอด (Coaching & Teching) (WMS. = 4.03 S.D. =

0.73) รองลงมาคือ ภารกิจ 1 วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการและด้านเศรษฐกิจพอเพียง (WMS. = 3.46 S.D. = 0.587) และภารกิจ 3 สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง (WMS. = 3.88 S.D. = 0.72) โดย

ภารกิจ 1 วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการและด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (WMS. = 4.22 S.D. = 0.65) ในด้านการสอบบัญชี ส่วนด้านอื่นๆ ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมาก โดยด้านที่ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมากและมีค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงสุด คือ ด้านการบัญชี (WMS. = 4.12 S.D. = 0.62)

ภารกิจ 2 สร้างและพัฒนาบุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนแนะและถ่ายทอด (Coaching & Teaching) ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (WMS. = 4.03 S.D. = 0.73)

ภารกิจ 3 สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ เศรษฐกิจพอเพียง ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านที่ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมากและมีค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงสุด คือ ด้านการสอบบัญชี (WMS. = 4.08 S.D. = 0.73)

บทบาท 2 กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก

เมื่อพิจารณาบทบาท 2 ในภาพรวมพบว่า ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 2 ในระดับมาก โดยเห็นด้วยกับภารกิจ 4 พัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์ (WMS. = 3.82 S.D. = 0.73) รองลงมาคือภารกิจ 3 พัฒนาผู้สอบบัญชีภาคเอกชนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นที่ยอมรับของสหกรณ์ (WMS. = 3.67 S.D. = 0.87) ภารกิจ 1 ดำเนินการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน (WMS. = 4.49 S.D. = 0.78) ภารกิจ 5 ติดตามและประเมินผลการถ่ายโอนงานสอบบัญชีหลังจากที่มีการถ่ายโอนงานสอบบัญชีแล้ว (WMS. = 3.49 S.D. = 0.78) และสำหรับภารกิจ 2 ผลิตผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน โดยให้ชุมชนสหกรณ์ฯ / สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับปานกลาง (WMS. = 2.93 S.D. = 1.11) โดย

ภารกิจ 1 ดำเนินการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมาก (WMS. = 3.49 S.D. = 0.78)

ภารกิจ 2 ผลิตผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน โดยให้ชุมชนสหกรณ์ฯ / สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($WMS. = 2.67$ $S.D. = 1.09$) ในการให้ชุมชนสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการสอบบัญชี และเห็นด้วยในระดับน้อย ในการให้สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการสอบบัญชี ($WMS. = 2.58$ $S.D. = 1.13$)

ภารกิจ 3 พัฒนาผู้สอบบัญชีภาคเอกชนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพการสอบบัญชี เป็นที่ยอมรับของสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมาก ($WMS. = 3.67$ $S.D. = 0.87$)

ภารกิจ 4 พัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมาก ($WMS. = 3.82$ $S.D. = 0.73$)

ภารกิจ 5 ติดตามและประเมินผลการถ่ายโอนงานสอบบัญชีหลังจากที่มีการถ่ายโอนงานสอบบัญชีแล้ว ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมาก ($WMS. = 3.49$ $S.D. = 0.78$)

บทบาท 3 สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง

เมื่อพิจารณาบทบาท 3 ในภาพรวมพบว่า ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 3 ในระดับมาก โดยเห็นด้วยกับภารกิจ 2 พัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชี ($WMS. = 4.00$ $S.D. = 0.74$) รองลงมาคือภารกิจ 1 พัฒนาผู้สอบบัญชีภาครัฐให้เป็นมืออาชีพ โดยสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ($WMS. = 3.98$ $S.D. = 0.77$)

บทบาท 4 พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี

เมื่อพิจารณาบทบาท 4 ในภาพรวมพบว่า ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 4 ในระดับมาก โดยเห็นด้วยกับภารกิจ 2 ผลักดันให้สหกรณ์ร่วมมือในการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ให้เกิดการประหยัด ($WMS. = 3.71$ $S.D. = 0.87$) ส่วนภารกิจที่ 1 สนับสนุนค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีในระยะเริ่มต้น โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($WMS. = 3.29$ $S.D. = 1.12$)

บทบาท 5 เป็นศูนย์นวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี

เมื่อพิจารณาบทบาท 5 ในภาพรวมพบว่า ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 5 ในระดับมาก โดยเห็นด้วยกับภารกิจ 3 สร้างเครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการ

บัญชี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์ (WMS. = 3.86 S.D. = 0.83) รองลงมาคือภารกิจ 4 แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี (WMS. = 3.83 S.D. = 0.86) ภารกิจ 2 วิจัย และรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน การบัญชี (WMS. = 3.72 S.D. = 0.91) และภารกิจ 1 คัดเลือก สรรหา และพัฒนาคนที่มีความรู้ ความสามารถ ทางด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ การเงิน การบัญชี สถิติ เทคโนโลยีสารสนเทศ (WMS. = 3.72 S.D. = 0.91)

บทบาท 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่

เมื่อพิจารณาบทบาท 6 ในภาพรวมพบว่า ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 6 ในระดับมาก โดยเห็นด้วยกับภารกิจ 1 เสริมสร้างทักษะ เทคนิคการวิเคราะห์ทางการเงิน การบัญชี และการพยากรณ์ทางการเงินของบุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (WMS. = 3.94 S.D. = 0.84) รองลงมาคือภารกิจ 3 แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ (WMS. = 3.84 S.D. = 0.71) และภารกิจ 2 สร้างเครื่องมือและโปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ (WMS. = 3.82 S.D. = 0.76)

บทบาท 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท

เมื่อพิจารณาบทบาท 7 ในภาพรวมพบว่า ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 7 ในระดับมาก โดยเห็นด้วยกับภารกิจ 1 สร้างแหล่งเชื่อมโยงข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ (WMS. = 3.83 S.D. = 0.76) รองลงมาคือภารกิจ 2 ประสานงานและรณรงค์ให้สหกรณ์เป็นเครือข่ายข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ (WMS. = 3.79 S.D. = 0.75)

บทบาท 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี

เมื่อพิจารณาบทบาท 8 ในภาพรวมพบว่า ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 8 ในระดับมาก โดยเห็นด้วยกับภารกิจ 1 พัฒนากุศลกรให้มีผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชี และการสอนแนะ (Coaching) ให้เป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์และกลุ่ม

เกษตรกร (WMS. = 3.99 S.D. = 0.81) รองลงมาคือภารกิจ 2 พัฒนาสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 เป็นหน่วยงานที่ปรึกษาแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (WMS. = 3.76 S.D. = 0.97)

บทบาท 9 การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

เมื่อพิจารณาบทบาท 9 ในภาพรวมพบว่า ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยกับบทบาท 9 ในระดับมาก โดยเห็นด้วยกับภารกิจพัฒนาระบบโปรแกรมมาตรฐานการบัญชี การสอบบัญชี วางระบบบัญชี สอนแนะนำ (WMS. = 3.97 S.D. = 0.86)

ส่วนที่ 3 ความมั่นใจของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

จากผลการวิจัยในภาพรวมพบว่าผู้สอบบัญชีมีความมั่นใจต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงที่สุดคือ ความมั่นใจในด้านทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชีสูงขึ้น (WMS. = 3.97 S.D. = 0.79) ความมั่นใจในด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน (WMS. = 3.95 S.D. = 0.79) ความมั่นใจในบทบาทของตนเอง (WMS. = 3.95 S.D. = 0.80) และความมั่นใจในการปรับระบบงานในหน่วยงานให้มีความเหมาะสมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ทันสมัย (WMS. = 3.95 S.D. = 0.82)

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าไคสแควร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากสมมติฐานการวิจัย “เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับชั้น อาชีพราชการ ระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ การศึกษา การฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชี จำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ ภูมิภาคที่ทำงาน ของผู้สอบบัญชีที่ต่างกันย่อมมีความคิดเห็นต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาทต่างกัน” โดยใช้ค่าสถิติทำการวิเคราะห์หาค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ของค่าไคสแควร์หาความสัมพันธ์ ดังนี้

1. อายุมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 2 กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก และบทบาท 4 พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงินและการบัญชี โดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อ

บทบาท 2 ในระดับปานกลางมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีอายุระหว่าง 41 -50 ปี และ มากกว่า 50 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาท 2 ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีอายุน้อยอาจมีความกังวลถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองในอนาคตมากกว่า ส่วนบทบาท 4 ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยช่วงอายุ 30-40 ปี และ 41-50 ปี มีความคิดเห็นในระดับปานกลางถึงมาก ในขณะที่ผู้ที่มีอายุมากกว่า 50 มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากระดับอายุน้อยกว่า 30 เป็นช่วงที่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่อายุ 30-50 ปี เป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยอยากให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรืออยากให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแต่ก็มีความกังวลถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่อาจเพิ่มขึ้นได้ ส่วนกลุ่มที่มีอายุเกินกว่า 50 ปี เป็นกลุ่มที่อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาองค์กร เพราะไม่ว่าองค์กรจะเปลี่ยนอย่างไรหรือถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้ต้องมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นตนเองก็ได้รับผลกระทบไม่มากเพราะใกล้เกษียณ หรือสามารถเกษียณก่อนกำหนดได้

2. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท และบทบาท 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี โดยผู้ที่มีระดับการศึกษานุปริญญา หรือเทียบเท่า และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาท 7 ในระดับมากถึงปานกลาง ในขณะที่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาท 7 ในระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนบทบาท 8 ผู้ที่มีระดับการศึกษานุปริญญา หรือเทียบเท่า และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาท 7 ในระดับมากถึงปานกลาง ในขณะที่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาท 7 ในระดับมากที่สุดถึงมาก ทั้งนี้เนื่องจากในการเป็นศูนย์กลางเครือข่ายฯ หรือการเป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพ ต้องใช้ความรู้ประสบการณ์ในการทำงานสูง ทำให้ผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี นุปริญญา หรือเทียบเท่า มีความไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตนว่าเพียงพอต่อบทบาทที่กรมฯ ต้องการเป็น ซึ่งต่างจากผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีที่มีความมั่นใจในระดับหนึ่งว่าสามารถจะปฏิบัติตามบทบาทที่กรมฯ ต้องการได้

3. การฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี โดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมครบทั้ง 3 หลักสูตร จะมีความคิดเห็นในระดับสูงถึงสูงมาก ในขณะที่ผู้ที่อบรมยังไม่ครบจะมีความคิดเห็นในระดับมากถึงปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นการสร้างความรู้ให้ผู้สอบบัญชีทำให้ผู้ที่ได้รับการ

อบรมมากจึงมีความมั่นใจต่อการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพมากกว่าผู้ที่ผ่านการอบรมไม่ครบทุกหลักสูตร

4. จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบและภูมิภาคที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในบทบาท 6 ประเด็นความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยงและพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ โดยผู้ที่มีความรับผิดชอบสหกรณ์มาก มีระดับความคิดเห็นในระดับมากถึงปานกลาง เนื่องจากการที่มีจำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบมากนั้นหมายถึงผู้สอบบัญชีต้องมีการประเมินความมั่นคงทางการเงินฯ ซึ่งเป็นงานที่เพิ่มขึ้นมากตามจำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค

ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาทนั้นแบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ คือ

1. ด้านผู้สอบบัญชี
2. ด้านสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
3. ด้านองค์กร(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

1. ด้านผู้สอบบัญชี

ผู้สอบบัญชีเห็นว่าหน้าที่ผู้สอบบัญชีมีความรู้ความสามารถไม่พอ ขาดทักษะขาดความชำนาญในงาน ขาดการพัฒนาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง การมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานหลายด้าน การยึดติดกับบทบาทหน้าที่เดิม การปรับตัวไม่ทันและไม่ให้ความสำคัญต่อเครื่องมือและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่กรมฯ มี สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมฯ ทั้งสิ้น

2. ด้านสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ในด้านสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรนั้นผู้สอบบัญชีเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทของกรมฯ นั้น ได้แก่ การที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรนั้นตั้งขึ้นมาโดยไม่ได้เกิดจากความต้องการของสมาชิกเอง แต่เกิดขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์บางอย่างทำให้ยากต่อการที่จะให้คณะกรรมการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรนั้นมาสนใจในการบริหาร จัดการ และแก้ไข ปัญหาของสหกรณ์ โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรซึ่งมีอยู่จำนวนมาก นอกจากนี้ผู้สอบบัญชียังเห็นว่าหน้าที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจัดตั้งขึ้นโดยไม่มีความพร้อมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านบุคลากรก็มีส่วนทำให้เกิดปัญหาต่อการแสดงบทบาทของกรมฯ ใน 9 บทบาทนี้ และ

การที่คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ ไม่ให้ความสนใจในนวัตกรรมหรือเครื่องมือต่างๆ ของกรมฯ ในการที่จะนำไปใช้แก้ไขปัญหภายในสหกรณ์ หรือแม้แต่การเพิกเฉยต่อปัญหภายในสหกรณ์ ก็ล้วนมีส่วนที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินบทบาทของกรมฯ ในบทบาทต่างๆ ทั้ง 9 บทบาท

3. ด้านองค์กร (กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์)

ผู้สอบบัญชีมีความเห็นว่าการที่กรมฯ กำหนดนโยบายโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงในการปฏิบัติงานว่าสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ หรือการที่กรมฯ เน้นงานตามนโยบายมากกว่างานด้านการตรวจสอบบัญชีซึ่งเป็นภารกิจหลักทำให้เกิดความเสี่ยงต่อคุณภาพของงานสอบบัญชี และการที่กรมฯ มีการออกนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอโดยไม่มีการแก้ไขหรือแก้ปัญหานวัตกรรมเดิมๆ ที่กรมฯ ได้เคยสร้างไว้ทำให้สหกรณ์ขาดความมั่นใจต่อเครื่องมือและโปรแกรมต่างๆ ของกรมฯ อีกทั้งการให้บริการในการแก้ไขปัญหาที่มีความล่าช้า ทำให้สหกรณ์ขนาดใหญ่ไม่ใช้บริการจากกรมฯ ขณะที่สหกรณ์ขนาดกลางและเล็กนั้นมีเพียงส่วนน้อยที่สามารถใช้นวัตกรรมต่างๆ ที่กรมฯ คิดค้นเนื่องจากนวัตกรรมบางอย่างไม่เหมาะสมกับขนาดธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีขนาดเล็ก และในด้านการพัฒนาบุคลากรของกรมฯ ซึ่งยังไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทในหลายๆ บทบาทและหลายภารกิจของกรมฯ

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะของผู้สอบบัญชี

จากปัญหาอุปสรรคข้างต้น ผู้สอบบัญชีได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. กรมฯ ควรมีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากรในระยะยาวโดยให้มีความต่อเนื่องและเตรียมพร้อมก่อนการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจของกรมฯ
2. ควรมีการจัดผังองค์กร และมีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ ในการทำงานตามภารกิจหลัก และการทำงานตามนโยบายให้ชัดเจน
3. ควรสร้างแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้าข้อมูลได้อย่างครบถ้วน
4. การกำหนดเป้าหมายและวิธีปฏิบัติ ควรคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน และความเป็นจริงในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน
5. ควรปรับปรุงโปรแกรมและนวัตกรรมต่างๆ ที่มีอยู่เดิมให้สามารถใช้งานได้ อย่างไม่มีปัญหา และต้องปรับปรุงการให้บริการในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้มีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

6. ในการจัดตั้งสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรควรมีการส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีความพร้อมในด้านต่างๆ ก่อนที่จะทำการจดทะเบียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ในภาพรวมผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมากในภาพรวมของการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ใน 9 บทบาท และมีความคิดเห็นในระดับมาก ในบทบาท 1 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทำให้ผู้สอบบัญชีได้เพิ่มขีดความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม ระดับองค์กรเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลในระดับต่างๆ ต้องการอย่างแท้จริง (Peter Senge, 1990 อ้างใน บุญส่ง หาญพานิช, 2546) อีกทั้งภารกิจที่ผู้สอบบัญชีให้ความเห็นในระดับมาก สำหรับบทบาทนี้ คือ การสร้างและพัฒนามูลค่าการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนแนะและถ่ายทอด (Coaching & Teaching) ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นองค์กรที่มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น และจงใจให้สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ พัฒนาตนเองตลอดเวลา และยังเป็นการขยายศักยภาพให้กับสมาชิกภายในองค์กร (จำเรียง วัชวัฒน์ และเบญจมาศ อ่ำพันธ์, 2542: 9) ในบทบาท 2 กำกับดูแลการสอบบัญชีภาคเอกชนเป็นหลัก ผู้สอบบัญชีมีความเห็นในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงพร ลิ้มพันธ์ (2545) ศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในโครงการปรับปรุงระบบการตรวจสอบ บัญชีสหกรณ์ โดยการใช้บริการของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ซึ่งสรุปผลว่าข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในระดับปานกลางเท่านั้น และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อภารกิจในบทบาท 2 ในระดับมาก คือการพัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์ และมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางที่จะให้ชุมชนสหกรณ์ฯ หรือสันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการสอบบัญชี ในบทบาท 3 สอบบัญชีสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง ผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมาก อาจเนื่องจากสหกรณ์ที่จัดตั้งใหม่/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง โดยเฉพาะสหกรณ์ภาคการเกษตรที่ยังมีปัญหามิมีงบประมาณในการจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉลอง บุญญพิทักษ์สกุล (2519) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคทางธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในประเทศ

ไทย พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคือการขาดแคลนเงินทุนดำเนินงาน และปัญหาด้านการจัดการ โดยผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมากกับการที่กรมฯ จะมีภารกิจพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โสภา กฤตลักษณ์กุล (2540) ได้ศึกษาการปรับปรุงระบบงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน พบว่าระบบงานกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอบบัญชีสหกรณ์ที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และใช้วิธีการตรวจสอบที่จำเป็นตามแนวทางการปฏิบัติงานที่วิชาชีพได้กำหนดเป็นมาตรฐาน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2551: 23-30) ในบทบาท 4 พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการบริหารจัดการ การเงินและการบัญชี ผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งกรมฯ ต้องพิจารณาพัฒนาขีดความสามารถในด้านที่เป็นจุดแข็งให้เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องจำกัดด้านที่เป็นจุดอ่อนให้หมดไป ด้วยวิธีการที่สะดวก รวดเร็ว และประหยัด (ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2549) และผู้สอบบัญชีเห็นด้วยในระดับมากในการที่กรมฯ จะมีภารกิจผลักดันให้สหกรณ์ร่วมมือในการบริหารจัดการงานสอบบัญชีให้เกิดการประหยัด แต่เห็นด้วยในระดับปานกลางที่กรมฯ จะมีภารกิจในการสนับสนุนค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีในระยะเริ่มต้น โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอบบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยน้อย ศักดิ์จักรชัย (2543) ได้ศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานสอบบัญชีสหกรณ์ โดยได้อภิปรายผลว่า ผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจสอบบัญชีได้เนื่องจากสหกรณ์ไม่จัดทำบัญชีจึงเป็นปัญหาในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ดังกล่าวมาถึงปัจจุบัน และการที่สหกรณ์มีธุรกิจเพิ่มขึ้นในขณะที่จำนวนข้าราชการถูกจำกัด จึงทำให้ผู้สอบบัญชีต้องใช้เวลาในการตรวจสอบมากขึ้น ในบทบาทที่ 5 เป็นศูนย์นวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี ผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยเฉพาะกับภารกิจ สร้างเครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์ แต่อย่างไรก็ดีผู้สอบบัญชีได้มีข้อเสนอแนะว่ากรมฯ ควรมีการติดตามและแก้ไขปัญหานวัตกรรมเก่าหรือโปรแกรมบัญชีที่มีอยู่ให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อนที่จะคิดค้นนวัตกรรมใหม่และไม่ได้กลับมาแก้ไขนวัตกรรมเดิมที่สนับสนุนส่งเสริมให้สหกรณ์นำไปใช้และเกิดปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของนวัตกรรมที่ ortonux ลิมตศิริ (2543) ได้เขียนไว้ใน นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนรู้การสอน ซึ่งได้ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า คือการกระทำหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ซึ่งพัฒนาจากของเดิมที่มีอยู่หรือเป็นการค้นพบขึ้นใหม่โดยไม่ได้รับปรุงจากสิ่งที่มีอยู่ ในบทบาทที่ 6 ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เพื่าระวังความเสี่ยงและพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมาก ในภารกิจเสริมสร้างทักษะ เทคนิคการวิเคราะห์ทางการเงิน การบัญชี และการพยากรณ์ทางการเงินของบุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ผู้สอบบัญชีเองก็มีความเป็น

ห่วงในเรื่องขององค์ความรู้และความสามารถในการประเมินและการพยากรณ์ของผู้สอบบัญชีที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในด้านนี้ ในบทบาท 7 เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของสหกรณ์ทุกประเภท ซึ่งผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมาก แต่สิ่งที่ผู้สอบบัญชีได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือการสร้างเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจนั้นแม้จะเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แต่ในส่วนของสหกรณ์เองยังไม่เห็นถึงประโยชน์ที่สหกรณ์จะได้รับจากเครือข่ายข้อมูล ซึ่งกรมฯ ควรจะต้องมีการทำความเข้าใจและชี้แจงถึงประโยชน์ต่างๆ ที่สหกรณ์จะได้รับ ในบทบาทที่ 8 เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี ผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมาก และเห็นด้วยในระดับมากในการกิจพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีและการสอนแนะ (Coaching) ให้เป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร แม้ผู้สอบบัญชีจะเห็นด้วยกับบทบาทนี้ แต่ผู้สอบบัญชีเองก็ไม่มั่นใจว่าความรู้ความสามารถที่มีอยู่จะเพียงพอต่อการเป็นมืออาชีพฯ จึงเห็นด้วยในระดับมาก ต่อภารกิจนี้ บทบาท 9 การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมาก แต่ก็มีข้อเสนอแนะว่ากรมฯ ควรจะมีการปรับปรุงในเรื่องของการให้บริการและแก้ไขปัญหาในกรณีที่สหกรณ์มีปัญหาจากการใช้โปรแกรมระบบต่างๆ ของกรมฯ

สำหรับความมั่นใจของผู้สอบบัญชีนั้นในภาพรวมผู้สอบบัญชีมีความมั่นใจในระดับมาก โดยเชื่อว่าการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจนี้จะทำให้ผู้สอบบัญชีมีประสิทธิภาพในการทำงาน มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีความมั่นใจในบทบาทของตนเองมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องพฤติกรรมองค์กร ที่กล่าวถึงความรู้สึกต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกิดขึ้นไม่ว่าในทีใด การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจะมีอยู่อย่างมาก เนื่องจากความรู้สึกไม่มั่นคง (วุฒิชัย จานง, 2523 : 313)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีดังนี้

1. ในระดับนโยบายควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของผู้สอบบัญชีในแต่ละบทบาท ให้ผู้สอบเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ใหม่ของตนชัดเจนขึ้น

2. ฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายควรมีการพิจารณาถึงปัญหาอุปสรรคข้อจำกัดในการปฏิบัติงานก่อนกำหนดเป็นนโยบายให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติ รวมถึงการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้สอบบัญชี

3. ควรมีการเตรียมพร้อมบุคลากรของกรมฯ ให้มีความรู้ความสามารถในระดับที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามบทบาทและภารกิจใหม่ ก่อนที่จะมีการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกรมฯ

4. ควรมีการนำร่องก่อนที่จะขยายผลไปทั่วประเทศและควรกำหนดให้มีการติดตามประเมินผลในแต่ละบทบาท เพื่อให้ผู้สอบบัญชีได้เห็นถึงความสำเร็จของผู้สอบบัญชีภายหลังการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความคิดเห็นของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจของกรมในด้านต่างๆ

2. ศึกษาความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้สอบบัญชีต่อการกำหนดทิศทางและนโยบายของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

3. ศึกษาผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนนโยบายของผู้บริหารที่มีต่อการทำงานของผู้สอบบัญชีภาครัฐ

บรรณานุกรม

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2529. รายงานการตรวจสอบบัญชีหมุนเวียนสหกรณ์การเกษตร.

กรุงเทพฯ: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.

_____. 2544. ประกาศอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง คุณสมบัติของผู้ชำนาญงาน
ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

_____. 2549. การศึกษาเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร.

กรุงเทพฯ: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.

_____. 2550. ที่ระลึกครบรอบสถาปนากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 50 ปี. กรุงเทพฯ:
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

_____. 2551. รายงานฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการถ่ายโอนงานสอบ
บัญชีสหกรณ์ให้ภาคเอกชน. กรุงเทพฯ: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2542. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย การสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ.

2542. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กฤษฎี มหาวิรุฬห์. 2531. ทศนะในการดำเนินการเบื้องต้นของประธานกรรมการหมู่บ้าน ตาม
โครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิตและความจำเป็นพื้นฐาน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด
ชัยนาท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

“การจัดองค์กรและการบริหารงานบุคคล”. ม.ป.ป. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://gotoknow.org/file/wassanacoas/การจัดองค์กรและการบริหารงานบุคคล.doc>.
(6 มกราคม 2552).

จำรอง เงินดี. 2534. เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จำเรียง ภาวจิตร. 2536. สาธารณมิติ: เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2). กรุงเทพฯ:
สารมวลชน.

จำเรียง วิยวัฒน์ และ เบญจมาศ อ่ำพันธ์. 2542. วินัย 5 ประการ พื้นฐานองค์กรเรียนรู้. กรุงเทพฯ:
เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

จิรายุ ทรัพย์สิน. 2540. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ : ศึกษา
เฉพาะกรณีนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ฉลอง บุญญพิทักษ์สกุล. 2519. ปัญหาและอุปสรรคทางธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยชนะ อิงคะวัต. 2531. วิเคราะห์การเมืองเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยน้อย ศักดิ์ขจรชัย. 2543. ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานสอบบัญชีสหกรณ์ : ศึกษากรณีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ 9. ชลบุรี: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุดวิชาการพัฒนาสังคมไทย. ม.ป.ป. “แนวคิดและความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมไทย”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/soc2/so31-2_1.htm (6 มกราคม 2552).
- หุบ กาญจนประกร. 2510. หลักรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนา บริหารศาสตร์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2521. หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- ณพงศ์วัช โพธิกิจ. 2543. แบบจำลองวัดความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. 2547. มา รู้จัก COMPETENCY กันเถอะ. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- ดนัย เทียนพุฒ. 2546. สูดยอดความสำเร็จขององค์กร. กรุงเทพฯ: ดีเอ็นที คอนซัลแทนต์.
- ดวงพร ลิ้มพันธ์. 2545. การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในโครงการปรับปรุงระบบการตรวจสอบ บัญชีสหกรณ์ โดยการใช้บริการของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เดมศักดิ์ สุวรรณประเทศ. 2521. สังคมวิทยาเบื้องต้น. พิษณุโลก: วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม.
- ทศพร มณีศรีจำ. 2539. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสำหรับครู. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธงชัย ล้นดิวังษ์. 2535. กลยุทธ์การจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รุ่งแสงการพิมพ์
- ธานีรินทร์ ศิลปจารุ. 2549. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วี.อินเตอร์ พรินท์.
- นพคุณ เมืองแวง และคณะ. 2524. ขอบข่ายและแนววิเคราะห์ของรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์พับลิเคชั่น.
- นพมาศ ชีรเวคิน. 2539. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- นวม สงวนทรัพย์. 2535. สารัตถจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- นิยะดา ชุมหวงศ์ และ นินนาท โอฬารวรวิดิ. ม.ป.ป. พฤติกรรมศาสตร์ทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: บางกอกการพิมพ์.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. 2543. นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: RS Printing.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2534. วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พิชญาพรินต์ติ้ง.
- บุญส่ง หาญพานิช. 2546. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประครอง วรรณสูตร. 2542. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธการพิมพ์.
- ประยุทธ์ สุขสมจิตร. 2548. บทบาทหน้าที่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ปฏิบัติการ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 จังหวัด เชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ประสาท หลักศิลา. 2511. สังคมวิทยา ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ก้าวหน้า.
- _____. 2528. คู่มือการศึกษามานุษยวิทยา สังคมวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคม วิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปภาณี จิตวัฒนา. 2523. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล. 2549. การค้นหาและวิเคราะห์เจาะลึก Competency ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พัทธา สายหู. 2529. กลไกของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธ์อาจ ชัยรัตน์. ม.ป.ป. “นวัตกรรมทางเทคโนโลยี”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.nstda.or.th/hrd/sis/body_innovation.html. (6 มกราคม 2552).
- พิชญา ศรีเกลื่อนกิจ. 2539. แบบของผู้นำและความสามารถในการบริหารงานตามการรับรู้ของ หอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พูนลาภ เกตุทองแถม. 2550. **ทัศนคติของข้าราชการครูมัธยมศึกษาต่อการถ่ายโอนการจัดการศึกษาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.** กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภานุ ลิ้มมานนท์. 2546. **กลยุทธ์การจัดการนวัตกรรมธุรกิจสมัยใหม่.** กรุงเทพฯ: สิปรัช.
- ภิญโญ สาร. 2526. **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- มัลลิกา ต้นสอน. 2545. **การจัดการการเงินในองค์กรธุรกิจ.** กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- มุกดา ศรียงค์ และ ขนิษฐา วิเศษสาร. 2526. **จิตวิทยาสังคมและมนุษยสัมพันธ์.** กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขต เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ยนต์ ชุ่มจิต. 2530. **ความเป็นครู.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ระวีวรรณ สอนจันทร์. 2538. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของสตรีไทยของนักศึกษาวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2532. **ปทานุกรมสังคมวิทยา.** กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.
- _____. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วัชร ธรรมวิเศษ. 2544. **บทบาทของกรรมการชุมชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางซื่อ.** กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาสนา สิงห์โกวินท์. 2535. **การวิเคราะห์งบการเงินของธนาคารไทยพาณิชย์ระหว่างปี พ.ศ. 2529-2537.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ม.ป.ป. “นวัตกรรม”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki/นวัตกรรม>. (6 มกราคม 2552).
- วีระชัย โชคดีบุญ. 2538. **การบริหารกิจการนักเรียน.** ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- วุฒิชัย จำนงค์. 2523. **แนวความคิดเรื่องพฤติกรรมองค์การ.** กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- ไวรัช เขียมบรรจง. 2523. **จิตวิทยาสังคม.** กรุงเทพฯ: ภาคจิตวิทยาและการแนะแนว คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.

- ศักดิ์ดา ปรารงค์ประทานพร. 2536. “ความคิดทางการศึกษาของอาริสโตเติล”. น. 75-79. ใน
 สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิวาพร มั่นชุกานนท์. 2527. ผลกระทบของการพัฒนาอุตสาหกรรม ต่ออุตสาหกรรมค้าของประเทศ
 ไทย. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1. 2548. แบบอย่างการลงทุนธุรกิจที่ปรึกษา. เชียงใหม่:
 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.
- สงวน สิทธิเลิศอรุณ. 2522. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ชัยศิริการพิมพ์.
- สงวนศรี วิรัชชัย. 2527. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- สมพร ตั้งสะสม. 2537. ความพึงพอใจของผู้ประกันสังคมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการบริการทาง
 การแพทย์ภายใต้ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กรณีประสบภัยอันตราย
 หรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน. กรุงเทพฯ:
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมิต ลัทธกร. 2541. “การพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรเรียนรู้”. วารสาร For Quality 5, 28:
 111.
- สวัสดิการสำนักงาน ก.ค. 2542. เทคนิคการทำผลงานทางวิชาการและการเข้าสู่ตำแหน่งอาจารย์
 3 ของ ก.ค. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547. “นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา”.
 [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://school.obec.go.th/sup_br3/t_1.htm.
 (6 มกราคม 2552).
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534. การวิเคราะห์จุดที่จะพัฒนาและการ
 แสวงหานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. ม.ป.ป. “พัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน”.
 [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [oldweb.opdc.go.th/thai/3yearsOPDC/
 tri_annual_Topic1.pdf](http://oldweb.opdc.go.th/thai/3yearsOPDC/tri_annual_Topic1.pdf). (6 มกราคม 2552).
- สุจิต บุญบงการ. 2521. การเมืองเปรียบเทียบ : ปัญหาและแนวความคิด. กรุงเทพฯ:
 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชา จันทร์อม. 2524. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สุเชษฐ์ มิไตรีจิตต์. 2540. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุณีย์ ชีรดากร. 2525. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูพระนคร.
- สุนันท์ อังเกิดโชค. 2530. ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา สุภาพ. 2546. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวรรณ ทวีโชติ. 2544. วิจัยทางสหกรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสถียร เขยประทับ. 2529. การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนาะ อุณากร. 2530. ยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติ อดีต ปัจจุบัน อนาคต. กรุงเทพฯ: ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.
- โสภา กฤตลักษณ์กุล. 2540. การปรับปรุงระบบงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ : ศึกษาช่วง พ.ศ. 2527-ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อดิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. 2523. ปัญหาการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทยศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนันต์ อนันตกุล. 2534. “นโยบายและแนวปฏิบัติราชการ”. เทศาภิบาล 86, 12 (ธันวาคม): 24-29.
- อรนุช ลิมตศิริ. 2543. นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรุณ รักธรรม. 2523. การพัฒนาองค์การเพื่อการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อานนท์ อาภาภิรม. 2545. รัฐศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเคียนสโตร์.
- อาภรณ์ ภูววิทยพันธุ์. 2547. Career Development in Practice. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง. 2525. การพัฒนาบุคคล กลุ่มและชุมชน. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. 2528. การศึกษากับการพัฒนาประเทศ : แนวคิดพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- อุทัย หิรัญโต. 2526. สารานุกรมศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์ (การบริหารรัฐกิจ). กรุงเทพฯ: โอเคียนสโตร์.

อุทัย หิรัญโต. 2519. สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพฯ: โอเคียนสโตร.

Alfred, R. Radcliffe-Brown. 1965. **Structure and Function in Primitive Society**. New York : Free Press.

Bennett,J.K. and O, Brien,M.J. 1994. "The building blocks of the learning Organization". **Training 3**: 41-49.

Best, J.W. 1977. **Research in Education**. 3rd ed. New Jersey: Prentice Hall Inc.

D. Seer. 1969. The Meaning of Development. Paper Presented at the 11th World Conference of the Society for International Development, Delhim . อ้างอิงใน เสถียร เขย ประทับ. 2529. ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

D.L.Sill. 1968. **Introductiional Encyclopedia of the Social Sciences**. New York : The McMillan.

Engle, T.L. and L. Snellgrove. 1969. **Psychology : Its Principle and Application**. 5th ed. New York : McGraw – Hill Book Company.

Gabriel A. Almond and Sidney Verba. 1963. The Civic Culture. Boston : Little Brown and company. อ้างอิงใน นพคุณ เมืองแวง และคณะ. 2524. ขอบข่ายและแนววิเคราะห์ ของรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ พับลิเคชั่น.

Garvin, D. 1993. "Building a learning organization. Harvard Business Review". **Naresuan University Journal 2005 5**, 4: 13.

Good, C.V. 1973. **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill.

Gordon, B.M.1963. **Sociology**. New York : McGraw-Hill.

Horton, Paul B. and Chester L. Hunt. 1968. **Sociology**. New York : McGraw Hill.

Isaak, A.C. 1981. **Scope and Methods of Political Science: An Introduction to the Methodology of Political Inquiry**. 3rd ed. Illinois : The Dorsey Press.

Kim, D.H. 1993. "The Link between Individual and Organization Learning". **Sloan Management Review. Fall 2**, 9: 43.

Kolesnik, W.L. 1970. **Education Psychology**. 2nd ed. New York : The McGraw Hill.

Levy, Marion Joseph. 1952. **The structure of society**. Princeton : Princeton University Press.

Orburn and Nimkoff. 1968. Sociologia. Madrid: Aguilar. อ้างอิงใน นวม สงวนทรัพย์. 2535. สารัตถกิจวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

Marquardt, M. and Reynolds, A. 1994. **The global learning organization**. Burr Ridge, IL: Irwin Professional.

Marquardt, M.J. 1996. **Building The Learning Organization : A System Approach to Quantum Improvement and Global**. New York : Mc Graw-Hill.

Mawin E. Shaw and Jack M. Wright. 1967. **Scale for the Measurement of Altitude**. New York : Me Graw Hill.

McDavid, John W. and Herbert Harari. 1974. **Psychology and social behavior**. New York : Harper & Row.

Mead M.H. 1950. **Social Psychology**. New York : McGraw-Hill.

Morton, J. A. 1971. **Organizing of innovation: a systems approach to technical management**. New York : McGraw-Hill.

Nevis,C., DiBella, J and Gould, M. 1995. Understanding organizations as learning systems. **Sloan Management Review, Winter 3, 12: 73-85** อ้างถึงใน สมิต สัมฤทธิ์กร. 2541. “การพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรเรียนรู้”. วารสาร For Quality 5, 28: 112 – 113.

Oskamp, S. 1977. **Attitudes and Opinions**. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Pedler, M., Burgoyne, J. and Boydell, T. 1991. **The learning company : A strategy for sustainable development**. New York : McGraw-Hill.

Remmer, H.H. 1954. **Introduction to Opinion and Attitude**. New York : Harper and Brothers Publisher Measurement.

Robert K. Merton. 1991. **"Bureaucratic Structure and Personality" in The Classics of Public Administration**. 3rd ed. CA : Brook and Cole Publishing Company.

Ross, R, Smith, B and Kleiner, A. 1994. **The left hand column ; In The fifth discipline field book: Strategies and tools for building a learning Organization**. New york : Doubleday.

Senge, Peter M. 1990. **Organizational effectiveness Teams in the workplace**. New York : Doubleday/Currency. อ้างถึงใน บุญส่ง หาญพานิช. 2549. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Shaw ME and Wright JM .1967. **Scales for the measurement of attitudes**. New York : McGraw Hill.

Spencer, L.M. and Spencer, S.M. 1993. **Competence at Work: Models for Superior Performance**. New York: John Wiley & Sons.

Thailand Institute of Scientific and Technological Research. 2007. “คลังความรู้ KM”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.tistr.or.th/KM/index.php?option=com_content&task=view&id=30&Itemid=34. (20 กุมภาพันธ์ 2552).

Watkins, K.E. and Marsick, V.J.. 1993. **Sculpting The Learning Organization : Lesson in the Art and Science of Systemic Change**. New York : Jossey – Bass Inc.

Webster's New Twentieth. 1968. **Country Dictionary**. New York: World Publishing Company.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0523.10.7/126

โครงการผลิตมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหารสหกรณ์

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย

จังหวัดเชียงใหม่ 50290

21 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขออนุญาตถอนการออกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวนชุด

ด้วยนายมังกร ประดิษฐ์ รหัสนักศึกษา 5012402010 นักศึกษาระดับปริญญาโท แผนก
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มีความประสงค์จะรวบรวมข้อมูล เพื่อประกอบการทำปัญหาพิเศษ
เรื่อง ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่ของกรมตรวจ
บัญชีสหกรณ์ โดยใช้แบบสอบถามตามที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้ว
ดังนั้น เพื่อให้การทำปัญหาพิเศษของนักศึกษาดังกล่าว ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ และสำเร็จตาม
วัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้จึงขออนุญาตถอนการออกแบบสอบถาม
ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

ประธานโครงการผลิตมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหารสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้

โทรศัพท์ 08 4177 5245 โทรสาร 0 5387 3284-5 ต่อ 207

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีภาครัฐที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจใหม่
ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

.....

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตร
สหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ
ผู้สอบบัญชี ที่มีต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และศึกษาถึง
ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจใหม่ของกรมฯ

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี ที่มีต่อบทบาทใหม่ของกรมตรวจบัญชี
สหกรณ์ ใน 9 บทบาท

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับและนำไปใช้ในการวิจัย โดย
ส่วนรวมเท่านั้นจะไม่มีการกระทบต่อสิทธิและตำแหน่งหน้าที่การงานของท่านแต่ประการใด ผู้วิจัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้
ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

นายมังกร ประดิษฐจำ

นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรสหกรณ์มหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อความเพิ่มเติม หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับ
สถานภาพที่เป็นจริงของตัวเอง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. อายุ ปี

2. อายุราชการ ปี

3. เพศ

() ชาย

() หญิง

4. ระดับการศึกษา

() อนุปริญญา หรือเทียบเท่า

() ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

() สูงกว่าปริญญา

ตรี

5. สถานภาพ

() โสด

() สมรส

() หม้าย/หย่า

6. ระยะเวลาที่เป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์.....ปี

7. ระดับชั้น

() ปฏิบัติการ

() ชำนาญการ

() ชำนาญการพิเศษ

8. การฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชี

() หลักสูตรผู้สอบบัญชี

() โปรแกรม ACL

() ระบบตรวจสอบสหกรณ์

เชิงลึก

9. จำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ สหกรณ์.....แห่ง กลุ่มเกษตรกร.....
แห่ง

10. ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน

() ภาคเหนือ

() ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

() ภาคกลาง

() ภาคตะวันออก

() ภาคใต้

11. ระยะเวลาที่เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร.....ปี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี ที่มีต่อบทบาทใหม่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 9 บทบาท
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

บทบาทและภารกิจใหม่ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านการปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจ						
1. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเงิน การบัญชี การสอบบัญชี การตรวจสอบกิจการ และเศรษฐกิจ พอเพียง						
1.1 วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้						
1.1.1 ด้านการเงิน						
1.1.2 ด้านการบัญชี						
1.1.3 ด้านการสอบบัญชี						
1.1.4 ด้านการตรวจสอบกิจการ						
1.1.5 ด้านเศรษฐกิจพอเพียง						
1.2 สร้างและพัฒนาบุคลากรของกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ ให้มีความรู้ ความสามารถในการสอน แนะและถ่ายทอด (Coaching & Teaching)						
1.3 สร้างระบบการเรียนรู้และถ่ายทอด						
1.1.1 ด้านการเงิน						
1.1.2 ด้านการบัญชี						
1.1.3 ด้านการสอบบัญชี						
1.1.4 ด้านการตรวจสอบกิจการ						
1.1.5 ด้านเศรษฐกิจพอเพียง						
2. กำกับดูแลการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ภาคเอกชนเป็นหลัก						
2.1 ดำเนินการถ่ายโอนงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้ ภาคเอกชน						
2.2 ผลิตรายการสอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน						
2.2.1 โดยให้ชุมชนสหกรณ์ฯ เป็นหน่วยงาน รับผิดชอบในการให้บริการการสอบบัญชี						
บทบาทและภารกิจใหม่	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ

ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ผู้วิจัย
2.2.2 โดยให้สันนิบาตสหกรณ์ฯ เป็น หน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการการสอบ บัญชี						
2.3 พัฒนาผู้สอบบัญชีภาคเอกชนให้มีมาตรฐาน และมีคุณภาพการสอบบัญชีเป็นที่ยอมรับของ สหกรณ์						
2.4 พัฒนาและปรับปรุงระบบการกำกับดูแลการ สอบบัญชีสหกรณ์						
2.5 ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานสอบ บัญชีหลังจากที่มีการดำเนินงานสอบบัญชีแล้ว						
3. สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้ง ใหม่และ/หรือที่ยังไม่เข้มแข็ง						
3.1 พัฒนาผู้สอบบัญชีภาครัฐให้เป็นมืออาชีพ โดยสถาบันพัฒนาการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่ม เกษตรกร						
3.2 พัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชี						
4. พัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ให้เป็น องค์กรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในด้านการ บริหารจัดการ การเงิน และการบัญชี						
4.1 สนับสนุนค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีใน ระยะเริ่มต้น โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนาการสอบบัญชี สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร						
4.2 ผลักดันให้สหกรณ์ร่วมมือในการบริหาร จัดการงานสอบบัญชีให้เกิดการประหยัด						
5. เป็นศูนย์นวัตกรรมทางการเงิน การบัญชี						
5.1 คัดเลือก สรรหา และพัฒนาคน ที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ การเงิน การบัญชี สถิติ เทคโนโลยีสารสนเทศ						
5.2 วิจัย และรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ทางการเงิน การบัญชี						

บทบาทและภารกิจใหม่ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
5.3 สร้างเครื่องมือทางการเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี เพื่อสร้างความ เข้มแข็งของสหกรณ์						
5.4 แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือทาง การเงินการบัญชี โปรแกรมทางการเงินการบัญชี						
6. ประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความ เสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่าง ทันทั่วทั้งที่						
6.1 เสริมสร้างทักษะ เทคนิคการวิเคราะห์ทาง การเงิน การบัญชี และการพยากรณ์ทางการเงินของ บุคลากรกรมตรวจบัญชีสหกรณ์						
6.2 สร้างเครื่องมือและ โปรแกรมทางการเงิน การ บัญชี เพื่อประเมินความมั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวัง ความเสี่ยง และพยากรณ์ธุรกิจของสหกรณ์						
6.3 แนะนำ ส่งเสริมในการใช้เครื่องมือและ โปรแกรมทางการเงิน การบัญชี เพื่อประเมินความ มั่นคงทางการเงิน เฝ้าระวังความเสี่ยง และพยากรณ์ ธุรกิจของสหกรณ์						
7. เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจของ สหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางธุรกิจของ สหกรณ์ทุกประเภท						
7.1 สร้างแหล่งเชื่อมโยงข้อมูลทางธุรกิจของ สหกรณ์						
7.2 ประสานงานและรณรงค์ให้สหกรณ์เป็น เครือข่ายข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ						
8. เป็นที่ปรึกษาแบบมืออาชีพในการบริหารจัดการ ด้านการเงินและการบัญชี						
8.1 พัฒนาศักยภาพให้มีความเชี่ยวชาญในด้าน การบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีและการ สอนแนะ (Coaching) ให้เป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร						

บทบาทและภารกิจใหม่ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
8.2 พัฒนาลำดับงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 เป็นหน่วยงานที่ปรึกษาแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร						
9. การพัฒนาระบบบัญชี และการสอบบัญชี สหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร						
9.1 พัฒนาระบบ โปรแกรม มาตรฐานการบัญชี การสอบบัญชี วางระบบบัญชี สอนแนะนำ						
ด้านความมั่นใจของผู้สอบบัญชี						
1. ทำให้มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน						
2. ทำให้มีความมั่นใจในบทบาทของตนเอง						
3. ทำให้มั่นใจต่อโอกาสและความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ						
4. ทำให้มีผลดีต่อขวัญ กำลังใจ ในการทำงาน						
5. ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สอบบัญชีสูงขึ้น						
6. ทำให้กรมสามารถพัฒนาก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจและสังคม						
7. เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการบริหารงานในระดับมาตรฐานสากล						
8. เป็นการปรับระบบงานในหน่วยงานให้มีความเหมาะสมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ทันสมัย						

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

บทบาทที่ 1 ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

บทบาทที่ 2 ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

บทบาทที่ 3 ปัญหาอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

บทบาทที่ 4 ปัญหาอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

บทบาทที่ 5 ปัญหาอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

บทบาทที่ 6 ปัญหาอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

บทบาทที่ 7 ปัญหาอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

บทบาทที่ 8 ปัญหาอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

บทบาทที่ 9 ปัญหาอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	20	100.0
	Excluded(1)	0	.0
	Total	20	100.0

1.00 Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.831	65

ภาคผนวก ง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรอิสระ

โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
น้อยกว่า 30	4	1	-	-	-	5		
30-40	17	41	23	-	-	81		
41-50	16	53	38	4	1	112		
มากกว่า 50	23	29	19	1	-	72		
รวม	60	124	80	5	1	270		
5. บทบาท 5								
อายุ (ปี)							13.557	.330
น้อยกว่า 30	1	4	-	-	-	5		
30-40	10	43	17	9	-	79		
41-50	13	59	34	5	1	112		
มากกว่า 50	16	35	18	3	-	72		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
อายุ (ปี)							14.273	.284
น้อยกว่า 30	3	1	-	-	-	5		
30-40	12	31	32	6	-	81		
41-50	19	49	31	11	1	111		
มากกว่า 50	17	31	19	5	-	72		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
อายุ (ปี)							14.295	.112
น้อยกว่า 30	3	2	-	-	-	5		
30-40	16	36	25	3	-	80		
41-50	13	57	36	6	-	16		
มากกว่า 50	19	35	16	2	-	72		
รวม	51	130	77	11	-	269		

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
8. บทบาท 8								
อายุ (ปี)							12.202	.430
น้อยกว่า 30	3	1	-	1	-	5		
30-40	21	30	25	3	1	80		
41-50	21	48	37	5	1	112		
มากกว่า 50	22	29	18	3	-	72		
รวม	67	108	80	12	2	269		
9. บทบาท 9								
อายุ (ปี)							14.255	.285
น้อยกว่า 30	3	2	-	-	-	5		
30-40	28	30	20	2	-	80		
41-50	24	55	28	3	1	111		
มากกว่า 50	24	38	9	1	-	72		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่มีเซลล์ที่มีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ตารางผนวก 2 ความสัมพันธ์ของอายุราชการของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
1. บทบาท 1								
อายุราชการ (ปี)							3.340	.946
น้อยกว่า 11	8	14	7	-	-	29		
11-20	29	50	19	-	-	98		
21-30	30	67	21	1	-	119		

ตารางผนวก 2 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
มากกว่า 30	4	13	4	-	-	21		
รวม	71	144	51	1	-	267		
2. บทบาท 2								
อายุราชการ (ปี)							14.821	.251
น้อยกว่า 11	6	11	10	3	-	30		
11-20	7	37	45	10	-	99		
21-30	7	53	52	6	2	120		
มากกว่า 30	2	11	8	-	-	21		
รวม	22	112	115	19	2	270		
3. บทบาท 3								
อายุราชการ (ปี)							20.365	.060
น้อยกว่า 11	10	11	8	1	-	30		
11-20	19	62	17	-	1	99		
21-30	27	54	32	3	3	119		
มากกว่า 30	5	7	7	2	-	21		
รวม	61	134	64	6	4	269		
4. บทบาท 4								
อายุราชการ (ปี)							15.350	.223
น้อยกว่า 11	8	19	3	-	-	30		
11-20	23	46	29	-	1	99		
21-30	23	51	42	4	-	120		
มากกว่า 30	6	8	6	1	-	21		
รวม	60	124	80	5	1	270		

ตารางผนวก 2 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
5. บทบาท 5								
อายุราชการ (ปี)							10.150	.603
น้อยกว่า 11	4	21	4	4	-	30		
11-20	15	49	24	8	1	97		
21-30	16	60	36	8	-	120		
มากกว่า 30	5	11	5	-	-	21		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
อายุราชการ (ปี)							10.989	.530
น้อยกว่า 11	7	10	10	3	-	30		
11-20	20	44	31	4	-	99		
21-30	20	49	33	16	1	119		
มากกว่า 30	4	9	8	-	-	21		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
อายุราชการ (ปี)							10.136	.340
น้อยกว่า 11	6	14	9	-	-	29		
11-20	23	43	30	3	-	99		
21-30	17	65	30	8	-	120		
มากกว่า 30	5	8	8	-	-	21		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
อายุราชการ (ปี)							6.297	.900
น้อยกว่า 11	10	10	9	1	-	30		

ตารางผนวก 3 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
ชาย	4	24	22	2	-	52		
หญิง	18	88	93	17	2	218		
รวม	22	112	115	19	2	270		
3. บทบาท 3								
เพศ							5.507	.218
ชาย	14	23	12	3	-	52		
หญิง	47	111	52	3	4	217		
รวม	61	134	64	6	4	269		
4. บทบาท 4								
เพศ							0.518	.966
ชาย	11	23	17	1	-	52		
หญิง	49	101	63	4	1	218		
รวม	60	124	80	5	1	270		
5. บทบาท 5								
เพศ							1.900	.715
ชาย	9	30	10	3	-	52		
หญิง	31	111	59	14	1	216		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
เพศ							2.319	.646
ชาย	12	18	15	6	-	51		
หญิง	39	94	67	17	1	218		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
เพศ							2.685	.456
ชาย	14	23	13	2	-	52		

ตารางผนวก 3 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
หญิง	37	107	64	9	-	217		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
เพศ							4.125	.365
ชาย	15	20	12	4	1	52		
หญิง	52	88	68	8	1	217		
รวม	67	108	80	12	2	269		
9. บทบาท 9								
เพศ							1.231	.850
ชาย	14	24	12	2	-	52		
หญิง	65	101	45	4	1	216		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่เซลล์มีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ตารางผนวก 4 ความสัมพันธ์ของระดับการศึกษาของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
1. บทบาท 1								
ระดับการศึกษา							2.517	.768
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	3	6	2	-	-	11		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	52	117	41	1	-	211		
สูงกว่าปริญญาตรี	16	21	8	-	-	45		
รวม	71	144	51	1	-	267		

ตารางผนวก 4 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
2. บทบาท 2								
ระดับการศึกษา							11.136	.208
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	1	6	3	1	-	11		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	18	78	100	15	2	213		
สูงกว่าปริญญาตรี	3	28	12	3	-	46		
รวม	22	112	115	19	2	270		
3. บทบาท 3								
ระดับการศึกษา							13.711	.097
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	4	4	2	1	-	11		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	42	104	58	4	4	212		
สูงกว่าปริญญาตรี	15	26	4	1	-	46		
รวม	61	134	64	6	4	269		
4. บทบาท 4								
ระดับการศึกษา							10.227	.218
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	2	6	2	1	-	11		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	44	94	70	4	1	213		
สูงกว่าปริญญาตรี	14	24	8	-	-	46		
รวม	60	124	80	5	1	270		
5. บทบาท 5								
ระดับการศึกษา							10.140	.229
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	2	4	4	1	-	11		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	27	109	60	14	1	211		
สูงกว่าปริญญาตรี	11	28	5	2	-	46		
รวม	40	141	69	17	1	268		

ตารางผนวก 4 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
6. บทบาท 6								
ระดับการศึกษา							15.842	.069
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	3	3	2	3	-	11		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	33	89	72	17	1	212		
สูงกว่าปริญญาตรี	15	20	8	3	-	46		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
ระดับการศึกษา							22.101	.003
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	1	7	2	1	-	11		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	31	103	69	9	-	212		
สูงกว่าปริญญาตรี	19	20	6	1	-	46		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
ระดับการศึกษา							45.959	.002
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	2	5	3	-	1	11		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	39	90	71	12	-	212		
สูงกว่าปริญญาตรี	26	13	6	-	1	46		
รวม	67	108	80	12	2	269		
9. บทบาท 9								
ระดับการศึกษา							14.643	.093
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	4	5	2	-	-	11		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	52	104	50	4	1	211		
สูงกว่าปริญญาตรี	23	16	5	2	-	46		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่เซลล์มีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ตารางผนวก 5 ความสัมพันธ์ของสถานภาพของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
1. บทบาท 1								
สถานภาพ							13.595	.069
โสด	22	60	30	-	-	112		
สมรส	47	73	19	1	-	140		
หม้าย/หย่า	2	11	2	-	-	15		
รวม	71	144	51	1	-	267		
2. บทบาท 2								
สถานภาพ							10.968	.215
โสด	13	39	52	9	1	114		
สมรส	9	62	60	9	1	141		
หม้าย/หย่า	-	11	3	1	-	15		
รวม	22	112	115	19	2	270		
3. บทบาท 3								
สถานภาพ							4.331	.825
โสด	23	55	29	4	3	114		
สมรส	34	71	32	2	1	140		
หม้าย/หย่า	4	8	3	-	-	15		
รวม	61	134	64	6	4	269		
4. บทบาท 4								
สถานภาพ							9.394	.253
โสด	18	54	39	2	1	114		
สมรส	39	62	38	2	-	141		
หม้าย/หย่า	3	8	3	1	-	15		
รวม	60	124	80	5	1	270		

ตารางผนวก 5 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
5. บทบาท 5								
สถานภาพ							7.868	.381
โสด	15	57	32	9	1	114		
สมรส	20	78	33	8	-	139		
หม้าย/หย่า	5	6	4	-	-	15		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
สถานภาพ							10.329	.208
โสด	18	40	44	10	1	113		
สมรส	30	64	34	13	-	141		
หม้าย/หย่า	3	8	4	-	-	15		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
สถานภาพ							6.502	.365
โสด	25	46	36	6	-	113		
สมรส	25	75	36	5	-	141		
หม้าย/หย่า	1	9	5	-	-	15		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
สถานภาพ							19.030	.019
โสด	35	32	38	6	2	113		
สมรส	32	69	35	5	-	141		
หม้าย/หย่า	-	7	7	1	-	15		
รวม	67	108	80	12	2	269		

ตารางผนวก 5 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
9. บทบาท 9								
สถานภาพ							17.347	.070
โสด	38	47	24	4	1	114		
สมรส	41	64	32	2	-	139		
หม้าย/หย่า	-	14	1	-	-	15		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่เซลล์มีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ตารางผนวก 6 ความสัมพันธ์ของระยะเวลาเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ของผู้สอบบัญชี
ตอบบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
1. บทบาท 1								
ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรม ตรวจบัญชีสหกรณ์ (ปี)							3.114	.962
น้อยกว่า 11	11	17	7	-	-	35		
11-20	27	48	19	-	-	94		
21-30	29	67	22	1	-	119		
มากกว่า 30	4	12	3	-	-	19		
รวม	71	144	51	1	-	267		
2. บทบาท 2								
ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรม ตรวจบัญชีสหกรณ์ (ปี)							13.490	.334
น้อยกว่า 11	6	13	14	3	-	36		

ตารางผนวก 6 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
11-20	7	35	43	10	-	95		
21-30	7	53	52	6	2	120		
มากกว่า 30	2	11	6	-	-	19		
รวม	22	112	115	19	2	270		
3. บทบาท 3								
ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรม							20.109	.065
ตรวจบัญชีสหกรณ์ (ปี)								
น้อยกว่า 11	11	14	10	1	-	36		
11-20	18	60	16	-	1	95		
21-30	27	53	33	3	3	119		
มากกว่า 30	5	7	5	2	-	19		
รวม	61	134	64	6	4	269		
4. บทบาท 4								
ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรม							14.770	.254
ตรวจบัญชีสหกรณ์ (ปี)								
น้อยกว่า 11	8	22	6	-	-	36		
11-20	23	44	27	-	1	95		
21-30	23	50	43	4	-	120		
มากกว่า 30	6	8	4	1	-	19		
รวม	60	124	80	5	1	270		
5. บทบาท 5								
ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรม							10.223	.596
ตรวจบัญชีสหกรณ์ (ปี)								
น้อยกว่า 11	4	25	6	1	-	36		
11-20	15	46	23	8	1	93		

ตารางผนวก 6 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
21-30	17	59	36	8	-	120		
มากกว่า 30	4	11	4	-	-	19		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรม							7.145	.848
ตรวจบัญชีสหกรณ์ (ปี)								
น้อยกว่า 11	8	13	11	4	-	36		
11-20	19	41	30	5	-	95		
21-30	20	50	34	14	1	119		
มากกว่า 30	4	8	7	-	-	19		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรม							10.004	.350
ตรวจบัญชีสหกรณ์ (ปี)								
น้อยกว่า 11	6	18	11	-	-	35		
11-20	23	40	29	3	-	95		
21-30	17	64	31	8	-	120		
มากกว่า 30	5	8	6	-	-	19		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
ระยะเวลาเป็นข้าราชการกรม							4.801	.964
ตรวจบัญชีสหกรณ์ (ปี)								
น้อยกว่า 11	10	14	11	1	-	36		
11-20	23	40	26	4	1	94		

ตารางผนวก 7 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
ปฏิบัติการ	6	13	11	3	-	33		
ชำนาญการ	15	86	96	16	2	215		
ชำนาญการพิเศษ	1	13	8	-	-	22		
รวม	22	112	115	19	2	270		
3. บทบาท 3								
ระดับชั้น							6.124	.603
ปฏิบัติการ	11	12	9	1	-	33		
ชำนาญการ	46	108	51	5	4	214		
ชำนาญการพิเศษ	4	14	4	-	-	22		
รวม	61	134	64	6	4	269		
4. บทบาท 4								
ระดับชั้น							8.768	.360
ปฏิบัติการ	10	18	5	-	-	33		
ชำนาญการ	46	93	71	4	1	215		
ชำนาญการพิเศษ	4	13	4	5	1	270		
รวม	60	124	80	5	1	270		
5. บทบาท 5								
ระดับชั้น							5.875	.580
ปฏิบัติการ	4	21	7	1	-	33		
ชำนาญการ	31	107	58	16	1	213		
ชำนาญการพิเศษ	5	13	4	-	-	22		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
ระดับชั้น							5.148	.656
ปฏิบัติการ	7	11	10	5	-	33		
ชำนาญการ	39	90	66	18	1	214		

ตารางผนวก 7 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
ชำนาญการพิเศษ	5	11	6	-	-	22		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
ระดับชั้น							5.739	.446
ปฏิบัติการ	6	18	8	-	-	32		
ชำนาญการ	38	103	63	11	-	215		
ชำนาญการพิเศษ	7	9	6	-	-	22		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
ระดับชั้น							2.375	.965
ปฏิบัติการ	11	13	8	1	-	33		
ชำนาญการ	50	87	65	10	2	214		
ชำนาญการพิเศษ	6	8	7	1	-	22		
รวม	67	108	80	12	2	269		
9. บทบาท 9								
ระดับชั้น							9.102	.337
ปฏิบัติการ	12	13	6	2	-	33		
ชำนาญการ	61	98	50	4	1	214		
ชำนาญการพิเศษ	6	14	1	-	-	21		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่เซลล์มีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ตารางผนวก 8 ความสัมพันธ์ของการฝึกอบรมตามหลักสูตรการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี
ต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
1. บทบาท 1								
การฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ							10.414	.741
1. หลักสูตรผู้สอบบัญชี	5	11	8	-	-	24		
2. โปรแกรม ACL	3	5	1	-	-	9		
3. ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	-	1	-	-	-	1		
4. หลักสูตร 1 และ 2	7	23	5	-	-	35		
5. หลักสูตร 1 และ 3	-	1	1	-	-	2		
6. หลักสูตร 1, 2 และ 3	56	100	35	1	-	192		
7. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	-	3	1	-	-	4		
รวม	71	144	51	1	-	267		
2. บทบาท 2								
การฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ							23.406	.496
1. หลักสูตรผู้สอบบัญชี	1	11	10	2	-	24		
2. โปรแกรม ACL	3	5	1	-	-	9		
3. ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	-	-	1	-	-	1		
4. หลักสูตร 1 และ 2	4	13	17	1	-	35		
5. หลักสูตร 1 และ 3	-	1	-	1	-	2		
6. หลักสูตร 1, 2 และ 3	14	79	85	15	2	195		
7. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	-	3	1	-	-	4		
รวม	22	112	115	19	2	270		
3. บทบาท 3								
การฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ							23.816	.472
1. หลักสูตรผู้สอบบัญชี	3	11	6	2	2	24		
2. โปรแกรม ACL	2	3	4	-	-	9		
3. ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	-	1	-	-	-	1		
4. หลักสูตร 1 และ 2	12	16	7	-	-	35		
5. หลักสูตร 1 และ 3	-	2	-	-	-	2		

ตารางผนวก 8 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
6. หลักสูตร 1, 2 และ 3	44	98	46	4	2	194		
7. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	-	3	1	-	-	4		
รวม	61	134	64	6	4	269		
4. บทบาท 4								
การฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ							35.819	.057
1. หลักสูตรผู้สอบบัญชี	4	7	13	-	-	24		
2. โปรแกรม ACL	5	3	1	-	-	9		
3. ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	-	-	1	-	-	1		
4. หลักสูตร 1 และ 2	5	22	7	1	-	35		
5. หลักสูตร 1 และ 3	-	1	1	-	-	2		
6. หลักสูตร 1, 2 และ 3	46	88	57	3	1	195		
7. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	-	3	-	1	-	4		
รวม	60	124	80	5	1	270		
5. บทบาท 5								
การฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ							22.990	.520
1. หลักสูตรผู้สอบบัญชี	-	17	4	2	-	23		
2. โปรแกรม ACL	3	5	1	-	-	9		
3. ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	-	1	-	-	-	1		
4. หลักสูตร 1 และ 2	4	16	14	1	-	35		
5. หลักสูตร 1 และ 3	-	-	2	-	-	2		
6. หลักสูตร 1, 2 และ 3	33	99	47	14	1	194		
7. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	-	3	1	-	-	4		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
การฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ							19.296	.736
1. หลักสูตรผู้สอบบัญชี	1	10	10	3	-	24		
2. โปรแกรม ACL	4	3	1	1	-	9		
3. ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	-	1	-	-	-	1		
4. หลักสูตร 1 และ 2	4	20	10	1	-	35		

ตารางผนวก 8 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
5. หลักสูตร 1 และ 3	-	1	1	-	-	2		
6. หลักสูตร 1, 2 และ 3	42	74	59	18	1	194		
7. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	-	3	1	-	-	4		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
การฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ							16.715	.543
1. หลักสูตรผู้สอบบัญชี	1	12	9	2	-	24		
2. โปรแกรม ACL	3	3	3	-	-	9		
3. ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	-	1	-	-	-	1		
4. หลักสูตร 1 และ 2	8	13	12	2	-	35		
5. หลักสูตร 1 และ 3	-	2	-	-	-	2		
6. หลักสูตร 1, 2 และ 3	39	98	50	7	-	194		
7. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	-	1	3	1	-	4		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
การฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ							83.096	.000
1. หลักสูตรผู้สอบบัญชี	2	11	10	1	-	24		
2. โปรแกรม ACL	3	2	4	-	-	9		
3. ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	-	-	1	-	-	1		
4. หลักสูตร 1 และ 2	11	12	11	1	-	35		
5. หลักสูตร 1 และ 3	-	1	-	-	1	2		
6. หลักสูตร 1, 2 และ 3	51	81	52	9	1	194		
7. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	-	1	2	1	-	4		
รวม	67	108	80	12	2	269		
9. บทบาท 9								
การฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ							13.970	.947
1. หลักสูตรผู้สอบบัญชี	4	10	10	-	-	24		
2. โปรแกรม ACL	3	5	4	-	-	9		
3. ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก	-	1	-	-	-	1		

ตารางผนวก 8 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
4. หลักสูตร 1 และ 2	10	18	5	2	-	35		
5. หลักสูตร 1 และ 3	-	1	1	-	-	2		
6. หลักสูตร 1, 2 และ 3	61	88	39	4	1	193		
7. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	1	2	1	-	-	4		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่เซลล์มีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ตารางผนวก 9 ความสัมพันธ์ของจำนวนสภกรณ์ที่รับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
1. บทบาท 1								
จำนวนสภกรณ์ที่รับผิดชอบ							2.569	.954
น้อยกว่า 5 แห่ง	13	19	8	-	-	40		
5-10 แห่ง	41	92	33	1	-	167		
11-15 แห่ง	12	26	8	-	-	46		
มากกว่า 15 แห่ง	5	7	2	-	-	14		
รวม	71	144	51	1	-	267		
2. บทบาท 2								
จำนวนสภกรณ์ที่รับผิดชอบ							5.080	.955
น้อยกว่า 5 แห่ง	3	18	19	-	-	40		
5-10 แห่ง	14	70	70	14	2	170		
11-15 แห่ง	4	18	20	4	-	46		
มากกว่า 15 แห่ง	1	6	6	1	-	14		

ตารางผนวก 9 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
รวม	22	112	115	19	2	270		
3. บทบาท 3								
จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ							19.505	.077
น้อยกว่า 5 แห่ง	10	15	15	-	-	40		
5-10 แห่ง	34	94	35	4	2	169		
11-15 แห่ง	10	22	10	2	2	46		
มากกว่า 15 แห่ง	7	3	4	-	-	14		
รวม	61	134	64	6	4	269		
4. บทบาท 4								
จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ							7.167	.846
น้อยกว่า 5 แห่ง	13	17	9	1	-	40		
5-10 แห่ง	36	81	48	4	1	170		
11-15 แห่ง	8	20	18	-	-	46		
มากกว่า 15 แห่ง	3	6	5	-	-	14		
รวม	60	124	80	5	1	270		
5. บทบาท 5								
จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ							9.635	.648
น้อยกว่า 5 แห่ง	6	22	8	4	-	40		
5-10 แห่ง	25	84	46	12	1	168		
11-15 แห่ง	6	30	9	1	-	46		
มากกว่า 15 แห่ง	3	5	6	-	-	14		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
จำนวนสหกรณ์ที่รับผิดชอบ							26.861	.008
น้อยกว่า 5 แห่ง	9	18	10	3	-	40		
5-10 แห่ง	35	65	53	16	-	169		

ตารางผนวก 9 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
11-15 แห่ง	4	25	13	4	-	46		
มากกว่า 15 แห่ง	3	4	6	-	1	14		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
จำนวนสภรณ์ที่รับผิดชอบ							12.007	.213
น้อยกว่า 5 แห่ง	6	15	19	-	-	40		
5-10 แห่ง	33	86	41	9	-	169		
11-15 แห่ง	8	24	13	1	-	46		
มากกว่า 15 แห่ง	4	5	4	1	-	14		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
จำนวนสภรณ์ที่รับผิดชอบ							8.555	.740
น้อยกว่า 5 แห่ง	8	14	14	4	-	40		
5-10 แห่ง	46	71	44	6	2	169		
11-15 แห่ง	10	17	17	2	-	46		
มากกว่า 15 แห่ง	3	6	5	-	-	14		
รวม	67	108	80	12	2	269		
9. บทบาท 9								
จำนวนสภรณ์ที่รับผิดชอบ							10.612	.562
น้อยกว่า 5 แห่ง	8	22	10	-	-	40		
5-10 แห่ง	58	72	33	4	1	168		
11-15 แห่ง	8	24	12	2	-	46		
มากกว่า 15 แห่ง	5	7	2	-	-	14		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่เซลล์มีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ตารางผนวก 10 ความสัมพันธ์ของจำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อบทบาท
ด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
1. บทบาท 1								
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ (แห่ง)							18.155	.051
น้อยกว่า 5	32	63	17	-	-	112		
5-10	22	58	25	-	-	105		
11-15	6	9	5	1	-	21		
มากกว่า 15	11	14	4	-	-	29		
รวม	71	144	51	1	-	267		
2. บทบาท 2								
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ (แห่ง)							9.079	.696
น้อยกว่า 5	10	47	47	8	-	112		
5-10	7	42	49	8	1	107		
11-15	1	11	7	1	1	21		
มากกว่า 15	4	12	12	2	-	30		
รวม	22	112	115	19	2	270		
3. บทบาท 3								
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ (แห่ง)							13.186	.356
น้อยกว่า 5	18	56	30	4	4	112		
5-10	28	52	24	2	-	106		
11-15	5	12	4	-	-	21		
มากกว่า 15	10	14	6	-	-	30		
รวม	61	134	64	6	4	269		

ตารางผนวก 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
4. บทบาท 4								
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ รับผิดชอบ (แห่ง)							9.411	.667
น้อยกว่า 5	23	53	33	2	1	112		
5-10	27	48	31	1	-	107		
11-15	4	6	10	1	-	21		
มากกว่า 15	6	17	6	1	-	30		
รวม	60	124	80	5	1	270		
5. บทบาท 5								
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ รับผิดชอบ (แห่ง)							6.108	.911
น้อยกว่า 5	19	57	29	5	1	111		
5-10	15	56	26	9	-	106		
11-15	3	9	7	2	-	21		
มากกว่า 15	3	19	7	1	-	30		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ รับผิดชอบ (แห่ง)							10.004	.616
น้อยกว่า 5	18	52	31	11	-	112		
5-10	25	40	33	7	1	106		
11-15	3	7	7	4	-	21		
มากกว่า 15	5	13	11	1	-	30		
รวม	51	112	82	23	1	269		

ตารางผนวก 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
7. บทบาท 7								
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ รับผิดชอบ (แห่ง)							9.491	.393
น้อยกว่า 5	26	46	36	4	-	112		
5-10	18	53	31	4	-	106		
11-15	2	14	3	2	-	21		
มากกว่า 15	5	17	7	1	-	30		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ รับผิดชอบ (แห่ง)							9.672	.645
น้อยกว่า 5	29	44	35	3	1	112		
5-10	27	41	32	7	-	107		
11-15	4	11	4	1	1	21		
มากกว่า 15	7	12	9	1	-	29		
รวม	67	108	80	12	2	269		
9. บทบาท 9								
จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ รับผิดชอบ (แห่ง)							14.681	.259
น้อยกว่า 5	29	58	20	3	1	111		
5-10	33	46	26	1	-	106		
11-15	4	11	4	2	-	21		
มากกว่า 15	13	10	7	-	-	30		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่เซลล์มีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ตารางผนวก 11 ความสัมพันธ์ของภูมิภาคที่ปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีต่อบทบาทด้านต่างๆ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
1. บทบาท 1								
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน							36.503	.105
สดท. 1	10	21	5	1	-	37		
สดท. 2	6	16	3	-	-	25		
สดท. 3	6	16	9	-	-	31		
สดท. 4	11	4	4	-	-	19		
สดท. 5	5	11	5	-	-	21		
สดท. 6	10	18	11	-	-	39		
สดท. 7	10	10	5	-	-	25		
สดท. 8	4	11	2	-	-	17		
สดท. 9	7	13	3	-	-	23		
สดท. 10	2	24	4	-	-	30		
รวม	71	144	51	1	-	267		
2. บทบาท 2								
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน							36.259	.457
สดท. 1	4	17	14	1	1	37		
สดท. 2	3	8	13	-	1	25		
สดท. 3	2	11	13	6	-	32		
สดท. 4	3	6	8	2	-	19		
สดท. 5	1	8	11	1	-	21		
สดท. 6	6	16	16	2	-	40		
สดท. 7	3	12	11	-	-	26		
สดท. 8	-	10	6	1	-	17		
สดท. 9	-	10	11	2	-	23		
สดท. 10	-	14	12	4	-	30		
รวม	22	112	115	19	2	270		

ตารางผนวก 11 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
3. บทบาท 3								
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน							35.454	.494
สดท. 1	7	16	11	2	1	37		
สดท. 2	3	16	6	-	-	25		
สดท. 3	9	16	6	-	-	31		
สดท. 4	9	6	4	-	-	19		
สดท. 5	4	9	8	-	-	21		
สดท. 6	11	17	10	1	1	40		
สดท. 7	8	13	3	2	-	26		
สดท. 8	3	8	6	-	-	17		
สดท. 9	4	15	3	-	1	23		
สดท. 10	3	18	7	1	1	30		
รวม	61	134	64	6	4	269		
4. บทบาท 4								
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน							44.679	.152
สดท. 1	12	11	11	2	1	37		
สดท. 2	7	12	6	-	-	25		
สดท. 3	5	16	10	1	-	32		
สดท. 4	9	6	4	-	-	19		
สดท. 5	5	9	7	-	-	21		
สดท. 6	10	16	14	-	-	40		
สดท. 7	2	18	6	-	-	26		
สดท. 8	1	8	8	-	-	17		
สดท. 9	6	14	3	-	-	23		
สดท. 10	3	14	11	2	-	30		

ตารางผนวก 11 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
รวม	60	124	80	5	1	270		
5. บทบาท 5								
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน							45.272	.138
สตท. 1	7	17	8	4	1	37		
สตท. 2	2	13	7	2	-	24		
สตท. 3	1	17	9	5	-	32		
สตท. 4	6	10	2	1	-	19		
สตท. 5	3	11	6	1	-	21		
สตท. 6	9	14	15	1	-	39		
สตท. 7	4	19	1	2	-	26		
สตท. 8	1	7	8	1	-	17		
สตท. 9	3	15	5	-	-	23		
สตท. 10	4	18	8	-	-	30		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน							60.893	.006
สตท. 1	3	22	8	4	-	37		
สตท. 2	6	12	7	-	-	25		
สตท. 3	7	6	13	6	-	32		
สตท. 4	6	6	3	3	1	19		
สตท. 5	3	10	7	1	-	21		
สตท. 6	9	11	18	2	-	40		
สตท. 7	8	10	7	1	-	26		
สตท. 8	2	8	3	3	-	16		
สตท. 9	4	16	2	1	-	23		

ตารางผนวก 11 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
สดท. 10	3	11	14	2	-	30		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน							26.428	.495
สดท. 1	8	18	9	2	-	37		
สดท. 2	7	11	6	1	-	25		
สดท. 3	3	17	9	3	-	32		
สดท. 4	7	9	2	1	-	19		
สดท. 5	4	11	6	-	-	21		
สดท. 6	9	13	16	1	-	39		
สดท. 7	6	12	7	1	-	26		
สดท. 8	-	9	7	1	-	17		
สดท. 9	4	14	4	1	-	23		
สดท. 10	3	16	11	-	-	30		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน							34.865	.522
สดท. 1	12	15	7	2	1	37		
สดท. 2	8	12	4	1	-	25		
สดท. 3	6	10	11	3	1	31		
สดท. 4	8	6	4	1	-	19		
สดท. 5	4	10	6	1	-	21		
สดท. 6	12	13	14	1	-	40		
สดท. 7	8	11	6	1	-	26		
สดท. 8	1	9	7	-	-	17		

ตารางผนวก 11 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
สดท. 9	4	13	6	-	-	23		
สดท. 10	4	9	15	2	-	30		
รวม	67	108	80	12	2	269		
9. บทบาท 9								
ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน							59.878	.007
สดท. 1	8	20	8	-	1	37		
สดท. 2	11	10	3	-	-	24		
สดท. 3	8	10	11	3	-	32		
สดท. 4	6	12	1	-	-	19		
สดท. 5	6	9	5	-	-	20		
สดท. 6	16	9	15	-	-	40		
สดท. 7	9	13	2	2	-	26		
สดท. 8	2	10	5	-	-	17		
สดท. 9	8	14	-	1	-	23		
สดท. 10	5	18	7	-	-	30		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่เซลล์มีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ตารางผนวก 12 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
น้อยกว่า 10	18	82	38	11	1	150		
10-20	18	53	26	6	-	103		
มากกว่า 20	4	6	5	-	-	15		
รวม	40	141	69	17	1	268		
6. บทบาท 6								
ระยะเวลาเป็นผู้สอบบัญชี (ปี)							7.788	.391
น้อยกว่า 10	26	62	51	11	1	151		
10-20	20	45	29	9	-	103		
มากกว่า 20	5	5	2	3	-	15		
รวม	51	112	82	23	1	269		
7. บทบาท 7								
ระยะเวลาเป็นผู้สอบบัญชี (ปี)							5.203	.519
น้อยกว่า 10	28	68	49	6	-	151		
10-20	18	56	25	4	-	103		
มากกว่า 20	5	6	3	1	-	15		
รวม	51	130	77	11	-	269		
8. บทบาท 8								
ระยะเวลาเป็นผู้สอบบัญชี (ปี)							7.902	.427
น้อยกว่า 10	37	60	46	6	2	151		
10-20	23	45	29	6	-	103		
มากกว่า 20	7	3	5	-	-	15		
รวม	67	108	80	12	2	269		
9. บทบาท 9								
ระยะเวลาเป็นผู้สอบบัญชี (ปี)							12.726	.129
น้อยกว่า 10	53	60	34	3	1	151		
10-20	20	59	21	2	-	102		

ตารางผนวก 12 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น					รวม	χ^2	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ
	5	4	3	2	1			
มากกว่า 20	6	6	2	1	-	15		
รวม	79	125	57	6	1	268		

หมายเหตุ: ได้ปรับปรุงข้อจำกัดในกรณีที่เซตมีความถี่น้อยกว่า 5 แล้ว

ภาคผนวก จ
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายมังกร ประดิษฐ์จำ	
เกิดเมื่อ	6 ธันวาคม 2513	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2529	สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิสุทธิศึกษา จ. นครสวรรค์
	พ.ศ. 2532	สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนครสวรรค์ จ. นครสวรรค์
	พ.ศ. 2536	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ (การบัญชี) (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยภาคกลาง จ. นครสวรรค์
	พ.ศ. 2537 – 2538	บริษัท ธนากรรมหานครจำกัด (มหาชน)
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2539 – 2544	บริษัท เพนเอเชียฟู้ดแวร์ จำกัด (มหาชน)
	พ.ศ. 2545 – 2546	บริษัท ทีทีซี น้ำดื่มสยาม จำกัด
	พ.ศ. 2546 – 2549	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานนโยบายและแผน กรุงเทพฯ
	พ.ศ. 2549 – 2550	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (สภาพัฒน์) กลุ่มตรวจสอบภายใน กรุงเทพฯ
	พ.ศ. 2550 – ปัจจุบัน	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ กรุงเทพฯ